POLIROM

Georges
SIMENON

Maigret închiriază o cameră

Maigret

Georges
SIMENON

Maigret închiriază o cameră

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2017

Georges Simenon, *Maigret en meublé*
Maigret en meublé © 1951 Georges Simenon Limited, all rights reserved
Maigret închiriază o cameră © 2012, 2017 Georges Simenon Limited, all rights reserved

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6560-0
ISBN PDF: 978-973-46-6561-7
ISBN print: 978-973-46-2786-8

Coperta: Radu Răileanu

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

GEORGES SIMENON (1903-1989) este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori de literatură polițistă. A scris peste 200 de romane, traduse în peste 50 de limbi, dintre care 75 de romane și 28 de povestiri avîndu-l drept personaj principal pe celebrul inspector Maigret. Pînă astăzi, cărțile sale au fost vîndute în peste 850 de milioane de exemplare în întreaga lume.

I

Cum a petrecut Maigret o seară de celibatar și cum s-a sfîrșit ea la spitalul Cochin

— De ce nu veniți la noi la cină?

Și bunul Lucas probabil că adăugase:

— Vă asigur să soția mea ar fi încîntată.

Bietul Lucas! Nu era adevărat, deoarece soția lui, care își pierdea capul din te miri ce și pentru care era un adevărat supliciu să aibă pe cineva la masă, sigur l-ar fi copleșit cu reproșuri.

Plecaseră amîndoi de la birou pe la șapte seara, cînd soarele încă strălucea pe cer, se îndreptaseră spre braseria *Dauphine* și se așezaseră la masa lor obișnuită. Băuseră primul aperitiv privind în gol, ca niște oameni care și-au încheiat ziua de lucru. Apoi, fără să fie prea atent la ce făcea, Maigret bătuse în farfuriuță cu o monedă ca să-l cheme pe chelner și să-i spună să le mai aducă un rînd.

Erau, bineînțeles, lucruri fără importanță. Lucruri pe care le exagerăm exprimîndu-le, pentru că, în realitate, sînt mult mai subtile. Maigret era totuși convins că Lucas își zisese în gînd: „Din cauza absenței soției bea șefu’ al doilea pahar fără să fie obligat”.

În urmă cu două zile, doamna Maigret fusese chemată în Alsacia, la căpătîiul surorii sale care urma să fie operată.

Oare Lucas își închipuia că era dezorientat sau nefericit? În orice caz, îl invita la cină cu o insistență cam prea afectuoasă. În plus, avea un anumit fel de a-l privi, ca și cum l-ar fi compătimit. Sau poate toate astea existau numai în imaginația comisarului?

Ca o ironie a sorții, de două zile nici un caz urgent nu-l reținea la birou după șapte seara. Ba chiar ar fi putut să plece și de la șase, deși de obicei era un adevărat miracol cînd ajungea acasă la timp ca să ia masa.

— Nu. O să profit de ocazie să mă duc la cinema, îi răspunsese el.

Rostise „profit” fără să vrea, fără să exprime ce gîndea.

Se despărțiseră la Châtelet; Lucas coborîse scara la metrou, în timp ce Maigret rămăsese nehotărît, în mijlocul trotuarului. Cerul era trandafiriu. Străzile păreau și ele trandafirii. Era una dintre primele seri care miroseau a primăvară și nici o terasă nu ducea lipsă de clienți.

Ce-și dorea să mănînce? Pentru că era singur și putea să se ducă oriunde, își punea cu gravitate întrebarea și se gîndea la diferitele restaurante care l-ar fi putut ispiti, ca un desfrîu. Făcu întîi cîțiva pași în direcția Pieței Concorde și asta îi pricinui parcă un sentiment de vinovăție, pentru că se îndepărta inutil de casă. În vitrina unui magazin de mezeluri văzu melci preparați, mustind de unt presărat cu pătrunjel, care avea un aspect lucios.

Soției sale nu-i plăceau melcii. El mînca rar așa ceva. Hotărî să-și facă această plăcere în seara aceea, prin urmare, „să profite”, și, întorcîndu-se din drum, se îndreptă spre un

restaurant de lîngă Piața Bastilia în care se servea această specialitate.

Cei de acolo îl cunoșteau.

— Un singur tacîm, domnule Maigret?

Chelnerul îl privea puțin mirat, dar și cu o urmă de reproș. Singur fiind, nu i se putea oferi o masă bună, așa că îl instalară într-un fel de culoar, lîngă o coloană.

Adevărul e că nu-și pusese în gînd nimic extraordinar. Nu era adevărată nici măcar dorința de a merge la cinema. Nu știa ce să facă cu corpul lui mare. Totuși, se simțea vag dezamăgit.

— Și ce vin să fie?

Nu îndrăzni să comande un vin prea fin ca să nu pară, din nou, că profită.

Și, trei sferturi de oră mai tîrziu, pe cînd felinarele se aprinseseră în seara albăstrie, se trezi, tot singur, în Piața Bastilia.

Era prea devreme să meargă la culcare. Ziarul de seară îl citise la birou, pentru că avusese timp. Nu avea chef să înceapă o carte ce l-ar fi ținut treaz o parte din noapte.

O porni agale pe Marile Bulevarde, hotărît să intre într-un cinematograf. Se opri de două ori să privească cîteva afișe, dar nu-l atraseră. O femeie îl privi cu insistență și Maigret aproape că roși, căci ea părea să fi ghicit că era provizoriu celibatar.

Se aștepta și ea ca el să profite? Îl depăși, întoarse capul și, cu cît el se arăta mai jenat, cu atît era mai convinsă că avea de-a face cu un client timid. Femeia îi șopti ceva cînd trecu pe lîngă ea și Maigret nu reuși să scape de insistența ei decît schimbînd trotuarul.

Pînă și cinematograful îl făcea să simtă un fel de vinovăție, dacă era vorba să intre singur. În orice caz, ceva ridicol. Intră

într-un bar și bău un calvados. Și acolo o femeie îi zîmbi îmbietor. De mii de ori se așezase la baruri și niciodată nu avusese acea senzație.

În cele din urmă, ca să fie cu sufletul împăcat, alese un cinematograf mic, la subsol, unde rulau doar actualități.

La zece și jumătate hoinărea din nou pe afară. Se opri la același bar, bău iar un calvados, ca și cum își făcea deja un obicei, apoi, umplîndu-și pipa, porni alene spre bulevardul Richard-Lenoir.

Pe scurt, toată seara avusese senzația că nu era la locul lui și, cu toate că nu făcuse nimic condamnabil, în conștiință îi stăruia un fel de remușcare.

Scoase cheia din buzunar în timp ce urca scara; sub ușă nu se vedea lumină și nu-l întîmpina nici un miros de mîncare. Trebuia să răsucească el însuși comutatoarele. Trecînd pe lîngă bufet, hotărî să-și toarne de băut, ceea ce putea să facă acum fără să schimbe o privire cu soția lui.

Începu să se dezbrace fără să fi tras perdelele. Se îndreptă spre fereastră și tocmai își dădea jos bretelele, cînd răsună soneria telefonului.

În acel moment, avu certitudinea că un eveniment neplăcut explica indispoziția sa din seara aceea.

— Alo!...

Cumnata lui nu murise, pentru că la telefon nu era soția lui, iar apelul venea din Paris.

— Șefu'?

Așadar, Poliția Judiciară. Recunoscu vocea groasă a lui Torrence, care, la telefon, avea sonorități de trîmbiță.

— Îmi pare bine că v-ați întors acasă. V-am sunat de patru ori. I-am telefonat lui Lucas și am aflat de la el că v-ați dus la

cinema. Dar nu știam la care…

Torrence, foarte tulburat, părea să nu știe cum să înceapă.

— E în legătură cu Janvier…

Reacția? Maigret, fără să-și dea seama, întrebă cu voce ursuză:

— Ce vrea și Janvier?

— Mai adineauri a fost dus la spitalul Cochin. A fost împușcat în piept.

— Ce spui?

— Cred că la ora asta e pe masa de operație.

— Unde ești?

— La birou. Trebuia să rămînă cineva aici. Am făcut tot ce trebuia pe strada Lhomond. Lucas a luat un taxi ca să se ducă la Cochin. Am anunțat-o și pe doamna Janvier, care probabil a și ajuns acolo.

— Mă duc și eu.

Cînd să închidă, ridicîndu-și deja bretelele cu o mînă, se răzgîndi și întrebă:

— Paulus a tras?

— Nu se știe. Janvier era singur pe stradă. Își luase în primire postul la ora șapte. Lapointe trebuia să-l schimbe la șapte dimineața.

— Ai trimis oameni în casă?

— Sînt încă acolo. Ținem legătura telefonic. N-au găsit nimic.

Maigret se văzu nevoit să meargă pînă pe bulevardul Voltaire ca să găsească un taxi. Strada Saint-Jacques era aproape pustie, luminată doar de cîteva bistrouri. Se repezi sub bolta de la intrarea spitalului Cochin și simți brusc senzația pe care o avusese în toate spitalele pe care le cunoscuse în viața lui.

De ce să ții într-o atmosferă atît de lugubră, atît de mohorîtă, bolnavii, răniții, oamenii pe care îți dai osteneala să-i faci să trăiască și pe cei care vor muri? Ce rost avea lumina aceea sărăcăcioasă și crudă, pe care o vezi numai acolo și în unele birouri administrative? Și de ce, de la intrare, ești întîmpinat de personaje cu o expresie ursuză?

Încă puțin și ar fi fost obligat să-și dovedească identitatea. Internul de gardă avea aerul unui pușțan și purta ostentativ tichia albă strîmb pe cap.

— Corpul C. Vă conduce cineva…

Fierbea de nerăbdare. Furios pe toată lumea, îi cășunase acum pe infirmiera care îl conducea, pentru că avea buzele rujate și părul ondulat.

Curți slab luminate, scări, un culoar lung și, la capătul acestuia, trei siluete. Drumul dintre el și acele siluete părea interminabil, iar parchetul mai neted ca nicăieri altundeva.

Lucas făcu cîțiva pași, venind în întîmpinarea lui, cu mersul ezitant al unui cîine bătut.

— Se pare că va scăpa, spuse el imediat, cu glas șoptit. E de trei sferturi de oră în sala de operație.

Doamna Janvier, cu ochii roșii și pălăria prost așezată pe cap, se uita la el ca și cum l-ar fi implorat, ca și cum el ar fi avut vreo putere și, brusc, izbucni în plîns cu batista la gură.

Maigret nu-l cunoștea pe cel de-al treilea personaj, care avea mustăți lungi și stătea discret deoparte.

— E un vecin, îi explică Lucas. Doamna Janvier nu putea să lase copiii singuri. A chemat o vecină, al cărei soț s-a oferit s-o însoțească.

Bărbatul, care auzise, salută și îi zîmbi lui Lucas în semn de mulțumire.

— Ce spune chirurgul?

Se aflau în fața ușii sălii de operație și vorbeau în șoaptă. La celălalt capăt al culoarului, infirmierele, mereu cu ceva în mînă, se agitau ca niște furnici.

— Glonțul nu i-a atins inima, dar s-a oprit în plămînul drept.

— Janvier a vorbit?

— Nu. Cînd mașina de la Police-Secours[1] a ajuns pe strada Lhomond, Janvier era fără cunoștință.

— Credeți că-l vor salva, domnule comisar? întrebă doamna Janvier, care era însărcinată și avea pistrui sub ochi.

— Nu sînt motive să nu scape.

— Vedeți că aveam motive să nu pot să dorm de fiecare dată cînd lipsea noaptea!

Locuiau la periferie, într-o căsuță pe care Janvier și-o construise în urmă cu trei ani, din cauza copiilor, pe care e greu să-i crești într-un apartament din Paris. Și era foarte mîndru de grădina lui.

Schimbară mai departe frînturi de fraze, fără convingere, privind cu neliniște spre ușa care tot nu se deschidea. Maigret își scosese pipa din buzunar, apoi o pusese la loc, amintindu-și că fumatul era interzis. Dar simțea nevoia. Puțin lipsi să nu coboare în curte să tragă cîteva fumuri.

Nu voia, în fața doamnei Janvier, să-l întrebe pe Lucas ce se întîmplase. Dar nici nu putea să-i părăsească. În afară de Lucas – mîna lui dreaptă –, Janvier fusese întotdeauna inspectorul său preferat. Îl avusese alături încă de cînd acesta era tinerel, așa cum era acum Lapointe, și se mai întîmpla să-i spună și acum „micul Janvier”.

În sfîrșit, ușa se deschise. Dar era doar o infirmieră roșcată care se repezi spre o altă ușă, fără să se uite la ei, apoi făcu cale-

ntoarsă, cu un obiect în mînă pe care nu reușiră să-l vadă. N-o putuseră opri ca s-o întrebe cum mergea operația, dar toți patru îi priviseră fața și fuseseră dezamăgiți că nu au putut să distingă decît concentrare profesională.

— Cred că aș muri și eu dacă i s-ar întîmpla ceva rău, spuse doamna Janvier, care, deși dispunea de un scaun, stătea lîngă ei nesigură pe picioare, de teamă să nu piardă secunda în care s-ar fi ridicat atunci cînd ușa s-ar fi deschis pentru un motiv important.

Se auzi un zgomot. Cele două canaturi ale ușii se izbiră de perete. Zăriră o targă. Maigret o prinse de braț pe doamna Janvier ca să n-o lase să se repeadă. O clipă simți teama strecurîndu-i-se în inimă, pentru că, de la distanță, Janvier părea să aibă fața acoperită cu un cearșaf. Dar, cînd targa pe rotile ajunse în dreptul lor, văzu că se înșelase.

— Albert!.. strigă soția lui, cu un hohot reținut.

— Sst! făcu chirurgul, care venea în urma tărgii, scoțîndu-și mănușile de cauciuc.

Janvier avea ochii deschiși și, judecînd după zîmbetul palid de pe buzele lui, probabil că îi recunoscuse.

Îl duseră spre altă încăpere, iar soția îl urmă împreună cu Lucas și vecinul, în timp ce comisarul stătea de vorbă cu medicul în fața unei ferestre.

— Va trăi?

— Nu sînt motive să nu trăiască. Convalescența va fi lungă, cum se întîmplă la mai toate rănile la plămîni, va fi nevoie de precauții, dar practic e în afara oricărui pericol.

— Ați scos glonțul?

Chirurgul intră un moment în sala de operație și se întoarse cu o bucată de vată pătată de sînge, în care se afla o bucată de

plumb.

— Îl iau cu mine, spuse Maigret. Vă trimit puțin mai tîrziu actul de descărcare. A vorbit?

— Nu. Sub efectul anesteziei, a bolborosit cîteva cuvinte, dar a fost ceva neclar și eram prea ocupat ca să le dau atenție.

— Cînd aș putea să vorbesc cu el?

— Cînd își va reveni din șoc, probabil mîine, pe la amiază. E soția lui? Spuneți-i să nu-și facă griji. Să nu încerce să-l vadă pînă mîine. Conform instrucțiunilor primite, i s-au dat o rezervă și o infirmieră. Îmi cer scuze, dar am o operație la șapte dimineața.

Doamna Janvier insistă să-și vadă soțul în pat și i se ceru să aștepte pe culoar pînă cînd îl instalară, apoi îi dădură voie doar să arunce o privire.

În șoaptă, doamna Janvier îi făcu recomandări infirmierei, care trebuie să fi avut vreo cincizeci de ani și părea un bărbat în travesti.

Afară nu știau ce să facă. Nu se zărea nici un taxi.

— Vă dau cuvîntul meu că totul e bine, că doctorul nu are nici cea mai mică îngrijorare, spuse Maigret. Veniți mîine pe la amiază, nu înainte. Voi cere în mod regulat informații și vă voi telefona. Gîndiți-vă la copii...

Fuseseră nevoiți să meargă pe jos pînă pe strada Gay-Lussac ca să găsească o mașină, iar bărbatul cu mustăți făcu în așa fel încît să poată vorbi cu Maigret deoparte.

— Nu vă faceți griji în privința ei. Contați pe mine și pe soția mea.

Abia după ce rămase numai cu Lucas pe trotuar Maigret se întrebă dacă nu cumva doamna Janvier avea nevoie de bani. Era sfîrșitul lunii. Nu voia s-o vadă bătînd zilnic drumul cu

trenul și cu metroul. Taxiurile costau mult. Avea să se ocupe de problema asta chiar de a doua zi.

În sfîrșit, se întoarse spre Lucas, își aprinse pipa, pe care o ținea în mînă de ceva timp, și întrebă:

— Ce părere ai?

Se aflau la doi pași de strada Lhomond și se îndreptară spre imobilul cu camere de închiriat al domnișoarei Clément.

Strada, pustie la ora aceea, avea un aspect cît se poate de provincial, cu casele ei cu maximum două etaje, înghesuite între imobile cu camere de închiriat. Unul dintre ele era cel al domnișoarei Clément, cu peronul format din trei trepte și străjuit de o placă pe care scria:

CAMERE MOBILATE
DE ÎNCHIRIAT CU LUNA

Doi polițiști din arondismentul V care stăteau de vorbă la intrare îl salutară pe comisar.

Se vedea lumină deasupra ușii, la ferestrele din dreapta și la cele de la etajul al doilea. Maigret nu apucă să sune. Probabil că îi pîndeau sosirea, pentru că ușa se deschise și inspectorul Vacher îl întîmpină pe comisar cu o privire întrebătoare.

— O să scape, îl anunță Maigret.

O voce de femeie strigă din camera din dreapta:

— Ce v-am spus eu?

Era o voce ciudată, copilăroasă și veselă totodată. O femeie foarte înaltă și foarte grasă apăru în ușă și întinse mîna cu cordialitate, zicînd:

— Încîntată de cunoștință, domnule Maigret.

Era ca un bebeluș enorm, cu pielea trandafirie, forme incerte, ochi mari, albaștri, păr foarte blond, într-o rochie roz-bombon. Văzînd-o, ai fi zis că nu se întîmplase nimic tragic, că totul era cum nu se putea mai bine în cea mai bună dintre lumi.

Încăperea în care îi primi era un salon confortabil. Pe masă se aflau trei pahare de lichior.

— Sînt domnișoara Clément. Am reușit să-mi trimit locatarii la culcare. Dar, bineînțeles, aș putea să-i chem cînd doriți. Prin urmare, inspectorul dumneavoastră n-a murit?

— Glonțul i-a intrat în plămînul drept.

— Azi chirurgii repară chestiile astea într-o clipită.

Maigret era puțin uluit. În mod excepțional, își imaginase cu totul altfel și casa, și proprietara. Cei doi inspectori, Vauquelin și Vacher, pe care Torrence îi trimisese imediat la locul atentatului, păreau să se bucure de surprinderea lui; Vauquelin, mai familiar decît Vacher, îi făcea chiar cu ochiul, arătînd spre grăsană.

Femeia trebuie să fi avut între patruzeci și patruzeci și cinci de ani, dar, în aparență, nu avea vîrstă. După cum, în pofida volumului impresionant, nu avea nici greutate. Și era atît de exuberantă, încît te așteptai, în pofida împrejurărilor, s-o vezi izbucnind în rîs.

Era vorba despre un caz de care Maigret nu prea se ocupase personal. Nu venise la fața locului. Lucrase la unele elemente de la birou, lăsîndu-i responsabilitatea operațiunilor lui Janvier, care fusese încîntat.

Nimeni de la Poliția Judiciară nu și-ar fi imaginat că acest caz, numit cazul „Barza”, ar fi prezentat vreun pericol.

În urmă cu cinci zile, pe la două și jumătate dimineața, doi bărbați intraseră într-un mic local de noapte de pe strada

Campagne-Première, din Montparnasse, *La Cigogne*[2], cînd se pregătea să închidă.

Aveau fața acoperită cu o bucată de pînză neagră și unul dintre ei ținea în mînă un revolver.

În acel moment, în local nu mai erau decît patronul, un chelner pe nume Angelo și doamna de la toaletă, care tocmai își punea pălăria în fața oglinzii.

— Banii! se răstise unul dintre indivizii mascați.

Patronul nu opusese rezistență. Pusese pe bar banii încasați în seara aceea și, după cîteva clipe, hoții își luau tălpășița cu o mașină neagră.

Maigret o interogase personal, la el în birou, pe femeia de la toaletă, o durdulie cu oarecare urme de frumusețe.

— Sînteți sigură că l-ați recunoscut?

— Nu i-am văzut fața, dacă la asta vă referiți. Dar am văzut bine firul de ață de pe pantaloni și am recunoscut stofa.

În realitate, un detaliu stupid. Cu două ore înainte de furt, unul dintre clienții de la bar se îndreptase spre toaletă să se spele pe mîini și să-și aranjeze părul.

— Știți cum e. Ți se întîmplă să fixezi un punct oarecare fără să-ți dai seama. Eu, în timp ce-i întindeam șervetul, mă uitam fix la firul alb de pe pantalonii lui, din dreptul genunchiului, în partea stîngă. Firul să fi avut vreo zece centimetri lungime și parcă forma un desen. Chiar mi-am spus că semăna cu un profil.

Cînd să-i ia firul de ață, tînărul ieșise.

Da, era un tînăr. Un puștan, cum zicea ea. Îl văzuse de mai multe ori la bar în ultimul timp. Într-o seară făcuse cunoștință cu o prostituată care frecventa cu asiduitate *La Cigogne* și plecase cu ea.

— Te ocupi de povestea asta, Janvier?

Aflaseră identitatea primului hoț după nici trei ore. Fusese de ajuns ca Janvier s-o găsească pe prostituată, o anume Lucette, care locuia într-un hotel din cartier.

— A petrecut toată noaptea cu mine.

— La el?

— Nu, aici. A fost surprins cînd a aflat că sînt din Limoges, pentru că el e din același loc, iar părinții lui locuiesc încă acolo. Îl cheamă Paulus. Îi dădeam cel mult optsprezece ani, dar are nouăsprezece și jumătate.

Chestia asta ar fi putut să mai dureze, dar Janvier găsise în evidențele celor de la supravegherea hotelurilor numele Emile Paulus, din Limoges, înscris de patru luni ca locatarul unui imobil cu camere de închiriat de pe strada Lhomond. La domnișoara Clément.

— Îmi semnați un mandat, șefule?

Janvier luase pe cineva cu el. Era pe la unsprezece dimineața. Maigret își amintea foarte bine că afară era soare. Se întorsese după două ore și așezase pe biroul comisarului un plic cu bancnote, un pistol de jucărie și o bucată de pînză neagră.

— A fost într-adevăr Paulus.

— Suma corespunde?

— Nu. E doar jumătate. Probabil că indivizii au împărțit banii. Dar am găsit înăuntru trei bancnote de un dolar. Am fost la patronul localului *La Cigogne* și mi-a confirmat că, în seara aceea, un american îi plătise în dolari.

— Și Paulus?

— Avea patul desfăcut, dar nu era în cameră. Domnișoara Clément, patroana, nu l-a văzut ieșind și presupune că a ieșit din casă pe la zece dimineața, ca de obicei.

— Ai lăsat pe cineva acolo?

— Da. Am organizat supravegherea.

Aceasta dura de patru zile, dar fără nici un rezultat. Maigret nu se ocupa de caz, vedea în raport numele inspectorului care făcea supravegherea și în mod regulat menționea „nimic de semnalat”.

Presa nu suflase o vorbă despre descoperirea poliției. Paulus nu plecase cu bagaje și întoarcerea lui după mica avere din valiză părea foarte probabilă.

— Ai luat parte la supraveghere, Vacher?

— De două ori.

— Cum procedați?

— Cred că, în prima zi, Janvier a rămas în casă, la etaj, așteptîndu-l pe Paulus în camera lui.

Aruncă o privire spre grăsana domnișoară Clément.

— Probabil a avut o bănuială. E posibil ca puștiul să fi fost prevenit înainte să urce scara.

— Și?

— Atunci, am stat pe rînd afară. N-am avut ocazia să fac de noapte. Ziua era ușor și plăcut. Puțin mai încolo, vizavi, e un mic bistrou cu două măsuțe pe terasă. Poți să mănînci și, zău așa, mîncarea nu e rea deloc!

— Ați căutat peste tot în casă în prima zi?

De data asta răspunse domnișoara Clément, veselă, ca și cum ar fi fost vorba de o aventură amuzantă:

— Din pivniță pînă în pod, domnule Maigret. Adaug că domnul Janvier a venit la mine de cel puțin zece ori. Ceva îl deranja, nu știu ce. Stătea ore în șir sus, plimbîndu-se prin cameră. Alteori se așeza aici și flecărea cu mine. Acum cunoaște povestea tuturor locatarilor mei.

— Ce s-a petrecut exact în seara aceea? Știați că era afară?

— Nu știam că era el, dar știam că un polițist supraveghea casa.

— Ați putut să-l vedeți?

— Am aruncat o privire, pe la nouă și jumătate, înainte să mă duc la culcare. Am văzut pe cineva plimbîndu-se pe trotuar, dar felinarul e prea departe și n-am putut recunoaște silueta. M-am dus în camera mea.

— E la etaj?

— Nu, la parter. Dă spre curte. Am început să mă dezbrac și tocmai îmi scoteam ciorapii cînd am auzit-o pe domnișoara Blanche coborînd scara în fugă și strigînd nu știu ce. A deschis ușa camerei mele fără să mai bată.

— Era îmbrăcată?

— În halat de casă. De ce? Cînd nu iese, își petrece serile citind în pat. E o fată bună. Camera ei, la etajul întîi, lîngă cea a soților Lotard, dă spre stradă. A auzit o împușcătură, a sărit din pat și s-a uitat pe fereastră. La început n-a remarcat nimic. Totuși, i s-a părut că cineva fugea, dar nu e sigură.

— Am stat de vorbă cu ea, spuse Vauquelin. Nu e sigură de nimic.

— S-au deschis mai multe ferestre, se pare. O femeie de vizavi a arătat ceva pe trotuar, pe trotuarul nostru, și domnișoara Blanche a zărit un corp întins pe jos.

— Ce-ați făcut?

— Mi-am pus rochia pe mine, m-am repezit pe culoar, unde e un telefon de perete, și am sunat la Police-Secours. Domnul Valentin a ieșit din camera lui și n-am vrut să-l las să deschidă ușa. A făcut-o totuși și cred că el s-a apropiat primul de corp. E un bărbat fermecător, un adevărat om de lume, o să vedeți.

Domnișoara Blanche era fată bună. Domnul Valentin era fermecător. Soții Lotard erau și ei, probabil, oameni perfecți. Domnișoara Clément surîdea vieții, bărbaților, femeilor, lui Maigret.

— Beți un păhărel de lichior?

În pahare era *chartreuse*[3] și femeia gustă dintr-al ei cu o expresie pofticioasă.

— Cum intră locatarii în casă noaptea? Au cheie?

— Nu. Sună. Am un cordon la capătul patului, ca portarii, și un comutator electric, de unde aprind lumina pe culoar și pe scară.

— Își strigă numele?

— Nu e nevoie. Înainte să le deschid ușa, aprind lumina pe coridor. Camera mea este exact la capătul culoarului. E o casă veche, construită destul de ciudat. Chiar e amuzant. E de ajuns să mă aplec din pat și, printr-un mic ochi de geam, văd cine intră și cine iese.

— Trebuie să vă trezească și ca să iasă?

— Bineînțeles.

— Și ziua?

— Ușa rămîne deschisă. Dar mai e o ferestruică în bucătărie și nimeni nu poate să treacă fără să știu. O să vă arăt.

Îi făcea promisiunea asta așa cum i-ar fi promis o distracție.

— Aveți mulți locatari?

— Nouă. Vreau să spun că am nouă camere pe care le închiriez. În realitate, cu domnul Paulus, se fac unsprezece persoane, pentru că am două cupluri, unul la etajul întîi și altul la al doilea.

— Toată lumea era acasă cînd a avut loc atentatul?

— Nu. Domnul Lotard era plecat și s-a întors după un sfert de oră, cînd poliția se afla deja aici. Domnișoara Isabelle nu era nici ea în cameră. S-a întors cu puțin înainte de miezul nopții. Domnii de la poliție i-au pus întrebări ca și celorlalți. Toată lumea a înțeles că nu trebuie să ia asta în nume de rău. Sînt oameni foarte cumsecade, o să vedeți...

Se făcuse aproape două dimineața.

— Îmi permiteți să dau un telefon?

— Să vă arăt unde e.

Aparatul se afla pe culoar, sub scară. Maigret descoperi cele două ochiuri de geam la care făcuse aluzie domnișoara Clément și care îi permiteau să-și supravegheze locatarii fie din bucătărie, fie din dormitor.

Formă numărul spitalului și privirea îi căzu pe un fel de pușculiță agățată pe perete. Deasupra ei era un afiș scris de mînă cu litere rotunde frumoase, care spunea:

Locatarii sînt rugați să pună un franc aici
pentru fiecare apel local.
Pentru regional și interurban,
adresați-vă domnișoarei Clément. Mulțumesc.

— Nu sînt și unii care trișează? întrebă el zîmbind.

— Uneori. Îi văd prin ferestruică. Nu sînt întotdeauna cei la care te-ai gîndi. De exemplu, domnul Paulus a pus întotdeauna moneda în pușculiță.

— Alo! Spitalul Cochin?

Îi dădură legătura la cel puțin patru servicii diferite, unde îi răspunseră voci adormite sau grăbite, ca să afle pînă la urmă că

Janvier era cufundat într-un somn adînc și că temperatura lui era satisfăcătoare.

Atunci sună la Juvisy ca să-i transmită vestea doamnei Janvier, care vorbea încet, de teamă să nu-i trezească pe copii.

— Inspectorul dumneavoastră mi-a mărturisit că de data asta spera să aibă o fată, spuse domnișoara Clément, după ce Maigret închise. Am stat mult de vorbă amîndoi. E un om atît de plăcut!

1. Structură a poliției avînd misiunea să intervină în cazurile de urgență (n.tr.).
2. Barza (n.tr.).
3. Lichior din plante aromate, de culoare verde sau galbenă (n.tr.).

II

Unde Maigret devine și el un locatar „fermecător” al domnișoarei Clément și unde își face cîțiva cunoscuți

La intrarea coridorului imens, lîngă scară, era un loc mai larg și acolo fuseseră puse două bănci, care semănau cu băncile de școală.

Acolo, la amiază, cînd soneriile răsunau aproape peste tot în spital – plus un clopot de mănăstire în curte –, Maigret o găsi pe doamna Janvier, care sosise de aproape jumătate de oră.

Era obosită. Îi zîmbi totuși ca să-i arate că încearcă să fie tare. La toate etajele se auzea o agitație ca de cazarmă, probabil se schimbau infirmierii și infirmierele. Îi văzură trecînd rîzînd și îmbulzindu-se.

Soarele strălucea și unele adieri erau aproape calde. Maigret nu avea pardesiu, dar nu se obișnuise încă fără el.

— Se pare că vor veni după noi peste cîteva minute, spuse doamna Janvier.

Și adăugă cu un strop de ironie și de amărăciune:

— Îi fac un pic de toaletă.

Pentru că aici nu avea voie să asiste la toaleta soțului ei. Uneori, doamna Janvier venea după el la Poliția Judiciară.

Maigret o întîlnea din cînd în cînd. Totuși, pentru prima dată își dădea seama că era o femeie aproape ofilită. Nici nu trecuseră zece ani, mai exact, nouă, de cînd Janvier îi prezentase o logodnică bucălată, care făcea gropițe în obraji cînd rîdea, iar acum avea deja aerul trist și privirea prea gravă ale femeilor din cartierele periferice, frînte de șale, ocupate cu treburile gospodăriei.

— Spuneți-mi sincer, domnule comisar, credeți că au avut ceva personal cu el?

Maigret înțelese la ce se referea și se gîndi înainte să răspundă, deși examinase deja ideea de dimineață.

Evident, cînd Janvier fusese împușcat pe strada Lhomond, se gîndiseră imediat la Paulus. Or, așa cum Maigret îi spusese directorului Poliției Judiciare la raport, ipoteza devenea din ce în ce mai improbabilă pe măsură ce reflectai asupra ei.

— Pușțanul nu e un ucigaș, șefule. Am reușit să obțin cîteva informații despre el. Acum un an și jumătate, cînd a sosit la Paris, a lucrat ca angajat al unui agent specializat în vînzarea de firme comerciale de pe bulevardul Saint-Denis.

Fusese acolo. Birourile, aflate la mezanin, erau murdare, vulgare, ca și patronul, care arăta ca un geambaș.

Pe pereți, prinse în piuneze, se puteau vedea afișe scrise de mînă care anunțau diferite afaceri de vînzare, îndeosebi baruri și cafenele. Treaba lui Paulus era să scrie afișe mici, cu litere ronde, și să trimită sute de circulare.

Alt adolescent famelic, cu părul lung, lucra în anticameră, unde lumina trebuia să stea aprinsă toată ziua.

— Paulus? spusese patronul, care avea un puternic accent țărănesc. L-am dat afară.

— De ce?

— Pentru că șterpelea în fiecare zi cîțiva franci din sertărașul cu bani.

Era un sertar unde se aflau întotdeauna bani, nu mulți, pentru micile cheltuieli curente: timbre, scrisori recomandate, telegrame.

— Paulus a fost concediat, șefule, acum șase luni, continuase Maigret. Părinții îi trimiteau ceva bani, dar nu îndeajuns ca să poată trăi, pentru că nu sînt bogați. A ajuns să vîndă enciclopedii din ușă în ușă. I-am găsit servieta în care se aflau o mostră și contracte de semnat pentru cumpărarea în rate a celor douăzeci și două sau douăzeci și patru de volume.

Bineînțeles, ancheta continua. Parisul mirosea a primăvară. Mugurii castanilor se deschideau și lăsau să se ivească frunze minuscule de un verde crud. Mii de tineri, asemenea lui Paulus și succesorului său, băteau străzile Parisului cu privirea încruntată, în căutarea unui loc de muncă, a unui viitor.

— A întîlnit, probabil, un tînăr mai mare și poate mai dezghețat decît el. Domnișoara Clément spune că, din cînd în cînd, primea la el un prieten și că acesta, cel puțin de două ori, a dormit în camera lui Paulus. Un tînăr brunet, de vreo douăzeci și cinci de ani. O să-l găsim. Mă frapează totuși că a jefuit *La Cigogne* folosind un pistol de jucărie.

Să sperii un patron de local de noapte cu un pistol de jucărie și să împuști cu sînge rece un inspector în plină stradă sînt două lucruri foarte diferite.

— Nu crezi, Maigret, că făptașul ar fi putut să fie prietenul lui?

— Pentru ce? Făptașul putea să-l împuște pe Janvier numai din două motive: să intre în casă ca să ia banii, ceea ce era

riscant, sau să elibereze calea ca să iasă. Numai că domnișoara Clément e categorică. Nimeni nu a intrat și nici nu a ieșit.

— Doar dacă nu cumva Janvier descoperise un indiciu important și…

Maigret se gîndise la asta toată dimineața, în timp ce Vauquelin stătea de gardă în casa din strada Lhomond, unde domnișoara Clément îl instalase în salon, lîngă fereastra deschisă.

Comisarul controlase și biroul lui Janvier, făcînd o listă cu toate cazurile de care se ocupase inspectorul în ultimele luni.

Nu găsise nimic.

— Vom vedea imediat dacă poate să-mi spună ceva! murmurase el.

Doamna Janvier își pipăia nervoasă poșeta și, probabil pentru că i se părea că era prea palidă, își fardase obrajii cu de două ori mai mult roșu decît trebuia, cu stîngăcie, astfel că arăta de parcă ar fi avut febră.

În sfîrșit, o infirmieră veni după ei și, înainte să-i lase să intre în cameră, le făcu cîteva recomandări.

— Nu trebuie să stați mai mult de cîteva minute. Nu-l obosiți. Nu-i vorbiți despre lucruri care ar putea să-l necăjească.

Era prima dată cînd Maigret îl vedea pe inspector într-un pat și i se păru cu atît mai schimbat cu cît Janvier, rotunjor în obraji, mereu bine bărbierit, cu pielea roz și bine întinsă, avea deja fața năpădită de barbă.

Infirmiera îl dăscăli și pe el.

— Nu uitați ce v-a spus medicul. Nu aveți voie sub nici o formă să vorbiți. Dacă domnul comisar vrea să vă pună întrebări, răspundeți da sau nu mișcînd pleoapele. Nu vă agitați. Nu vă enervați.

Apoi adăugă, îndreptîndu-se spre o măsuță pe care se afla un ziar:

— De altfel, rămîn și eu aici.

Și se așează pe un scaun.

Maigret stătea lîngă ușă, astfel încît Janvier nu putea să-l vadă încă. Doamna Janvier, care se apropiase de picioarele patului strîngînd în mîini poșeta, își privi soțul, zîmbi timid și murmură:

— Nu-ți face griji, Albert. Totul e bine. Toată lumea s-a purtat foarte frumos cu mine și copiii sînt bine. Ai avut dureri mari?

Era destul de emoționant să vezi două lacrimi mari inundînd brusc ochii rănitului, care își privea fix soția, ca și cum n-ar fi sperat s-o mai vadă vreodată.

— Să nu-ți faci griji pentru noi. E aici și domnul comisar...

Remarcase oare că, după ce trecuse prima emoție, Janvier căuta pe cineva cu privirea? Era aproape jenant. Firește, Janvier aparținea familiei sale, își iubea la nebunie soția și copiii. Totuși, Maigret avea impresia că, înainte de orice, se simțea parte din Poliția Judiciară.

Făcu doi pași și, cum îl văzu, inspectorul luă o expresie însuflețită și vru să vorbească, deși nu avea voie. Maigret îl opri cu un semn.

— Stai liniștit, dragă Janvier. Vreau să-ți spun întîi cît de fericiți sîntem toți că te vei face bine. Șeful m-a rugat să-ți transmit cele cuvenite și urările lui de sănătate. Va veni și el atunci cînd vizitele n-au să te mai obosească.

Doamna Janvier se trăsese, discret, un pas înapoi.

— Medicul ne acordă doar cîteva minute. Am preluat cazul. Te simți în stare să răspunzi la cîteva întrebări? Ai auzit-o pe

infirmieră: răspunzi clipind. Nu încerca să vorbești.

Camera era traversată de un fascicul lat de lumină, în care vibra o pulbere fină, făcîndu-te parcă să descoperi brusc viața intimă a aerului.

— L-ai văzut pe cel care a tras în tine?

Janvier făcu, fără ezitare, un semn negativ.

— Ai fost ridicat de pe trotuarul din dreapta, adică trotuarul domnișoarei Clément, exact din fața casei ei. Se pare că n-ai avut timp să te tîrăști înainte să fii descoperit. Strada era pustie, nu-i așa?

Pleoapele clipiră.

— Te plimbai?

Clipiră din nou.

— Ai auzit pe cineva apropiindu-se?

Semn negativ.

— Dar, în orele dinainte, n-ai observat pe cineva care te pîndea?

Tot „nu”.

— Ai aprins o țigară?

Ochii lui Janvier exprimară uimire, apoi acesta zîmbi ușor. Înțelesese la ce se gîndea Maigret.

„Da”, făcură pleoapele.

Într-adevăr, după spusele medicului, focul de armă fusese tras de la aproximativ zece metri. Or, în apropierea casei domnișoarei Clément nu exista felinar. Janvier era doar o siluetă în noapte.

În momentul în care își aprinsese țigara, evident, îi oferise trăgătorului o țintă mai precisă.

— N-ai auzit în nici un moment o fereastră deschizîndu-se?

Rănitul se gîndi un timp, apoi făcu „nu” din cap, dar cu o oarecare ezitare.

— Vrei să spui că nu ai auzit în momentul acela zgomotul unei ferestre?

Asta era.

— Presupun că, în cursul serii, mai multe ferestre s-au deschis sau închis?

Seara fusese atît de călduță, încît era normal. Janvier confirmă.

— Și la casa doamnei Clément?

Din nou „da”.

— Dar nu aproape de momentul împușcăturii?

Nu.

— N-ai văzut și n-ai auzit pe nimeni?

Nu.

— Poți să-ți amintești în ce parte erai cu fața cînd te-a lovit glonțul?

Într-adevăr, nu se putea deduce nimic din poziția pe care o avea corpul cînd fusese descoperit, deoarece se întîmplă uneori ca un om lovit de un glonț să se răsucească pe jumătate sau complet în cădere.

Efortul pe care îl făcu Janvier să-și amintească se reflectă dureros pe fața lui. Doamna Janvier nu-i mai asculta. Nu numai din discreție. Se apropiase de infirmieră și îi vorbea cu glas șoptit, punîndu-i probabil întrebări și riscînd recomandări timide.

Nu, Janvier nu-și amintea. Și asta era normal. Se plimbase atît de mult în seara aceea, pe aceeași porțiune de trotuar…

— Ai descoperit, despre Paulus sau complicele lui, un indiciu care nu figurează în rapoartele tale?

Era aproape singura explicație plauzibilă, dar, încă o dată, Janvier răspunse negativ.

— N-ai descoperit nimic nici despre alt caz în curs sau chiar despre un caz vechi?

Janvier zîmbi din nou, ghicind raționamentul lui Maigret.

Nu. Toate supozițiile se dovedeau false una după alta.

— Pe scurt, ai aprins o țigară și a răsunat împușcătura. N-ai auzit pași. N-ai auzit nici un zgomot. Ai căzut și ți-ai pierdut cunoștința.

— Domnule comisar, regret că trebuie să vă întrerup, interveni infirmiera. Instrucțiunile doctorului sînt categorice.

— Nu-ți face griji, dragă Janvier. Nu te mai gîndi la toată povestea asta.

Își dădu seama că inspectorul ar fi vrut să-l întrebe ceva, dar îl cunoștea destul de bine ca să ghicească singur.

— De azi mă instalez în casa domnișoarei Clément și o să trebuiască să descopăr pînă la urmă adevărul! Nu-i așa?

Bietul Janvier! Se vedea că și-l imagina pe comisar în casa grăsanei și că tare mult i-ar fi plăcut să fie acolo împreună cu el.

— Trebuie să plec, Albert. Doamna Dambois e foarte drăguță să stea cu copiii cît lipsesc. Voi veni în fiecare zi. Mi s-a spus că mîine voi putea să stau puțin mai mult.

Făcea pe viteaza, dar, cînd ajunse pe culoar împreună cu Maigret, o podidiră lacrimile în timp ce mergea, iar el, amabil, o ținu de braț fără să spună nimic, fără să încerce s-o consoleze.

Preferă să telefoneze din apartamentul lui, care i se părea aproape străin. Nu numai că era singur, fără să aibă cu cine să vorbească, dar nici nu obișnuia să se găsească acolo la acea oră, cu excepția zilei de duminică.

Deschisese larg ferestrele, își turnase un păhărel de rachiu de porumb și, așteptînd să primească legătura, punea lenjerie și obiecte de toaletă într-o valiză veche de piele.

În sfîrșit, o găsi pe doamna Maigret la un spital, unde aceasta obținuse îngăduința să-și supravegheze sora intrată în convalescență.

Probabil simțindu-se departe, soției sale îi era teamă că n-o auzea și vorbea cu o voce ascuțită, pe care nu i-o cunoștea, făcînd să vibreze receptorul.

— Nu, n-am pățit nimic. Te sun să-ți spun să nu-mi telefonezi aici diseară. Și ca să-ți explic de ce nu ți-am răspuns aseară.

Se înțeleseseră ca ea să-l sune în fiecare seară pe la unsprezece.

— Janvier a fost rănit. Da, Janvier... nu. E în afara oricărui pericol... Alo! Dar, ca să-i continui ancheta, sînt obligat să mă mult pe strada Lhomond... E un imobil cu camere de închiriat... O să stau foarte bine... Ba da!.. Te asigur... Proprietara e fermecătoare...

Nu folosise intenționat cuvîntul ăsta, care îl făcu să zîmbească.

— Ai creion și hîrtie? Notează numărul de telefon... De-acum, sună-mă puțin mai devreme, între nouă și zece, ca să nu trezim toată casa, pentru că telefonul se află pe coridorul de la parter... Nu, n-am uitat nimic... E aproape cald... Te asigur că nu e nevoie de pardesiu...

Făcu încă o vizită la bufet, unde era carafa mică cu margine aurie, și ieși în sfîrșit din casă, cu valiza grea în mînă, încuind ușa cu ușoara impresie că săvîrșea un fel de trădare.

Oare numai pentru anchetă se muta în casa de pe strada Lhomond sau fiindcă avea oroare să se întoarcă într-un

apartament pustiu?

Domnișoara Clément se repezi în întîmpinarea lui, surescitată, cu sînii mari tremurînd în corsaj la fiecare mișcare ca o gelatină.

— Nu m-am atins de nimic din cameră, așa cum mi-ați cerut; doar am schimbat așternutul și am pus cuverturi noi.

Vauquelin, așezat într-un fotoliu lîngă fereastră, în încăperea din față, cu o ceașcă de cafea lîngă el, se ridică și insistă să ducă sus valiza comisarului.

Era o casă ciudată, care nu se încadra exact în nici o categorie de imobile cu camere de închiriat. Deși veche, era de o curățenie uimitoare și, mai cu seamă, emana veselie. Peste tot, inclusiv pe scară, hîrtia tapetului era deschisă la culoare, cel mai adesea de un galben pal, cu floricele, fără nimic desuet sau convențional. Lambriurile, lustruite de timp, aveau reflexe tremurătoare, iar treptele, fără covor, miroseau plăcut a ceară.

Camerele erau mai mari decît în majoritatea imobilelor de felul acesta. Aminteau mai curînd de bunele hanuri din provincie și aproape toate mobilele erau vechi, șifonierele, înalte și adînci, comodele, pîntecoase.

Cu o atenție neprevăzută, domnișoara Clément pusese cîteva flori într-o vază din mijlocul mesei rotunde, flori modeste, pe care le cumpărase probabil de la o florăreasă ambulantă cînd făcuse piața.

Urcase împreună cu ei.

— Nu vreți să vă aranjez lucrurile? Am impresia că nu obișnuiți să faceți asta.

Și adăugă, cu un rîs răgușit ciudat, care-i făcea pieptul să tremure:

— Doar dacă nu cumva aveți în valiză lucruri pe care n-ar trebui să le văd…

Comisarul o bănui că se purta așa cu toți locatarii, nu din servilism, nici din conștiință profesională, ci pentru că-i făcea plăcere. Ba chiar se întrebă dacă nu era un fel de doamnă Maigret, o doamnă Maigret care nu avusese un bărbat de îngrijit și se consola răsfățîndu-și locatarii.

— Sînteți de mult timp proprietara acestei case, domnișoară Clément?

— De zece ani, domnule Maigret.

— Sînteți din Paris?

— Din Lille. Mai exact, din Roubaix. Cunoașteți *Brasserie Flamande* din Roubaix? Tatăl meu a fost chelner acolo aproape patruzeci de ani și toată lumea îl cunoștea. Încă nu împlinisem douăzeci de ani cînd am intrat acolo casieră.

Ascultînd-o, ai fi zis că se jucase de-a casiera, așa cum se juca, în copilărie, cu păpușile, iar acum, de-a patroana unei astfel de case.

— Visul meu era să mă mut la Paris pe cont propriu și, cînd tatăl meu a murit lăsîndu-mi o mică moștenire, am cumpărat casa asta. N-aș putea să trăiesc singură. Trebuie să simt viața în jurul meu.

— Nu v-ați gîndit niciodată să vă căsătoriți?

— N-aș mai fi putut să fiu propria-mi stăpînă. Acum, dacă sînteți amabil, coborîți un moment. Mă jenează să vă aranjez lucrurile de față cu dumneavoastră. Aș prefera să mă lăsați singură.

Maigret îi făcu semn lui Vauquelin să-l urmeze. Pe scară auziră ritornele la pian și o voce de femeie care făcea vocalize. Sunetele veneau de la parter.

— Cine e?

Vauquelin, care cunoștea deja locatarii, îi explică:

— Domnul Valentin. Numele lui adevărat este Valentin Desquerre. A fost un cîntăreț de operetă destul de cunoscut în urmă cu vreo treizeci de ani, sub numele de Valentin.

— Camera din stînga, dacă-mi amintesc bine.

— Da. Nu numai o cameră, ci un apartament. Are un mic salon care dă spre fațadă, unde își ține lecțiile de canto, apoi o cameră, o baie și chiar o bucătărie. Își gătește singur. Elevele lui sînt îndeosebi fetițe.

Vauquelin adăugă, scoțînd niște hîrtii din buzunar, pe cînd ajungeau la parter:

— V-am pregătit un plan al imobilului, cu numele locatarilor și un rezumat al poveștii lor. Nu prea veți avea nevoie de el, pentru că domnișoara Clément vă va istorisi totul fără să trebuiască s-o întrebați. E un imobil ciudat, veți vedea. Locatarii vin și pleacă oricînd vor; intră în bucătărie, își încălzesc cafeaua și, telefonul fiind pe coridor, toată lumea știe ce face fiecare. Domnișoara Clément o să vrea să vă facă de mîncare. A încercat și cu mine. Am preferat să iau masa la micul bistrou aflat cîteva case mai încolo.

Se duseră acolo împreună. Copertina era întinsă deasupra celor două măsuțe ale terasei și, înăuntru, un zidar bea vin alb. Patronul era din Auvergne și avea mustăți albăstrii, iar părul îi creștea începînd de jos de tot pe frunte.

Era greu să bănuiești că bulevardul Saint-Michel, cu agitația lui, se afla la numai doi pași de-acolo. Cîțiva copii se jucau în mijlocul străzii, ca într-un mic oraș de provincie. Dinspre un atelier din apropiere se auzeau lovituri de ciocan.

— Cred că voi lua masa aici cîteva zile, îl anunță Maigret pe patron.

— Dacă nu sînteți foarte pretențios, nevastă-mea își dă toată osteneala…

De la unsprezece dimineața, Gastine-Renette, expertul în balistică, trimisese un raport care îl contrariase pe Maigret. Glonțul care îl rănise pe Janvier provenea de la o armă de calibru mare, probabil un Colt cu butoiaș.

Or, era vorba de o armă grea și stînjenitoare, folosită mai ales în armată, dar greu de ascuns în buzunarul unui costum.

— De dimineață și pînă acum, nimeni n-a dat tîrcoale casei? întrebă comisarul, ciocnind cu Vauquelin.

— Cîțiva jurnaliști. Cîțiva fotografi de la ziare.

— N-ai surprins convorbiri telefonice interesante?

— Nu. Un bărbat a sunat și a cerut-o la telefon pe domnișoara Blanche, care a coborît în cămașă de noapte și halat de casă. O fată frumoasă.

— Pe la ce oră?

— Pe la unsprezece.

— Și pe urmă a plecat?

— Nu. S-a culcat la loc.

— Ce profesie are?

— Nici una. Spune că e artistă dramatică, pentru că a jucat cîteva roluri mici la Châtelet sau nu știu unde. Un unchi o vizitează de două-trei ori pe săptămînă.

— Un unchi?

— Așa spune domnișoara Clément. De altfel, mă întreb dacă se preface sau chiar e naivă. În al doilea caz, înseamnă că e proastă ca noaptea. „Domnișoara Blanche își studiază rolurile. Înțelegeți”, mi-a spus ea. De-aia stă în pat aproape tot timpul.

Unchiul se ocupă serios de viitorul ei. Vrea s-o facă mare artistă. E foarte tînără, abia are douăzeci și doi de ani…

— L-ai văzut pe unchi?

— Încă nu. Mîine ar fi ziua lui. Știu doar că e un bărbat „foarte bine-crescut” și „cum nu se poate mai corect…”.

— Și ceilalți?

— Fermecători și ei, bineînțeles. Toți din casa asta sînt „fermecători”. Deasupra domnului Valentin, la etajul întîi, locuiesc soții Lotard, care au un copilaș de un an.

— De ce locuiesc aici?

— Au sosit de puțin timp la Paris și se pare că n-au reușit să găsească un apartament. Gătesc pe o lampă cu spirt, în cabinetul de toaletă. Am intrat în camera lor, unde, de la un perete la altul, sînt sfori cu scutecele copilașului întinse la uscat.

— Cu ce se ocupă Lotard?

— Cu asigurările. E un lungan trist, la vreo treizeci de ani; soția lui e o femeie mărunțică, care coboară din cînd în cînd să stea la taclale cu domnișoara Clément și-și lasă ușa deschisă ca să audă cînd se trezește bebelușul. Nu-l suferă pe domnul Valentin din cauza pianului. Iar domnul Valentin probabil că n-o suferă din cauza copilașului, care plînge în fiecare noapte.

— Au și ei un apartament?

— Numai o cameră și un cabinet de toaletă. În spatele lor, în camera care dă spre curte, locuiește un student, Oscar Fachin, care se întreține copiind partituri și nu pare să mănînce în fiecare zi. Din cînd în cînd, domnișoara Clément îi duce o cană cu ceai. Se pare că întotdeauna refuză la început, pentru că e foarte mîndru. Cînd e plecat, urcă la el să-i ia șosetele să le cîrpească. El le ascunde, dar ea reușește întotdeauna să le găsească.

Ce putea să facă Paulus în timp ce ei stăteau acolo, în fața unei tejghele de cositor, și beau un vinișor alb, în aerul încălzit ușor de soare ce intra cu adieri line pe ușa deschisă?

Poliția avea semnalmentele lui. Iar el probabil știa acum că imobilul din strada Lhomond era supravegheat. Știa probabil de la prima percheziție, pentru că nu se mai întorsese.

Maigret îl însărcinase pe Lucas să dea de urma lui și a complicelui său, bărbatul brunet de vreo douăzeci și cinci de ani.

— Mă ocup în continuare de casă? întrebă Vauquelin, care începea să se cam sature de domnișoara Clément și de colțul acela liniștit de stradă.

— Nu. Nu de casă propriu-zis. Puțin mai tîrziu, la ora cinei, după ce oamenii se vor fi întors, aș vrea să stai de vorbă cu toți vecinii. S-ar putea ca unul să fi văzut sau auzit ceva.

Maigret luă cina singur în micul bistrou, citind ziarul de seară și aruncînd uneori o privire spre casa domnișoarei Clément.

La întoarcerea lui, pe la șapte și jumătate, în încăperea a doua, care servea drept sufragerie și bucătărie, se afla o tînără drăguță. Purta o pălăriuță de un roșu aprins. Era proaspătă, cu un păr blond și buclat.

— Domnișoara Isabelle! făcu prezentările domnișoara Clément. Locuiește la etajul al doilea. Lucrează ca dactilografă la un birou de pe strada Montmartre.

— Comisarul Maigret, spuse el și o salută.

— Domnișoara Isabelle tocmai îmi spunea că Paulus a încercat să-i facă curte. Nu știam.

— O! A fost ceva foarte vag... Nu cred că asta se poate numi a face curte. Am adus vorba doar ca să arăt ce gen de băiat e...

— Ce gen?

— Dimineața obișnuiesc să mănînc un corn într-un bar de pe strada Gay-Lussac înainte să iau metroul. Într-o zi am observat un tînăr care bea o cafea cu frișcă la aceeași tejghea și se uita fix la mine. Mai exact, mă privea în oglindă. Nu avusesem niciodată ocazia să ne vorbim, dar l-am recunoscut. Probabil că mă recunoscuse și el. Cînd am ieșit, s-a luat după mine. Apoi i-am auzit pașii mai grăbiți, i-am văzut umbra care mă depășea, a ajuns în dreptul meu și m-a întrebat dacă putea să mă însoțească.

— Ce încîntător! exclamă domnișoara Clément.

— Poate că în dimineața aceea eram prost-dispusă. Nu sînt niciodată foarte bine-dispusă dimineața. I-am răspuns că eram destul de mare ca să merg singură pe stradă.

— Și atunci?

— Nimic. Cît am întors capul, el făcuse deja cale-ntoarsă, bîiguind cuvinte de scuză. De aceea îi spuneam domnișoarei Clément. Rar se întîmplă ca un tînăr să fie atît de timid. De obicei, insistă măcar de formă.

— Pe scurt, vi se pare ciudat ca un tînăr atît de timid să-l atace pe patronul unui bar de noapte, apoi, mai tîrziu, să tragă într-un inspector de poliție?

— Dumneavoastră nu vi se pare ciudat?

Renunțaseră să mai ascundă presei identitatea „gangsterului din strada Campagne-Première”, cum scriau ziarele, care publicaseră chiar pe prima pagină o fotografie găsită în camera lui, printre alte lucruri.

— Poate că dacă l-ai fi ascultat, nu s-ar mai fi întîmplat nimic, îi spuse visătoare domnișoara Clément tinerei dactilografe.

— Cum așa?

— Ar fi devenit prietenul dumitale. S-ar fi gîndit la altceva decît la jefuirea unui bar...

— E timpul să plec. Mă duc la cinema cu o colegă. Bună seara, domnule comisar...

După ce aceasta ieși, domnișoara Clément murmură:

— Încîntătoare, nu-i așa? În fiecare seară, aceeași poveste. Întîi îmi spune că nu va ieși nicăieri, că a rămas în urmă cu lucrul, pentru că își face singură rochiile. Pe urmă, după o jumătate de oră, coboară cu pălăria pe cap. Și-a amintit brusc că avea întîlnire cu o prietenă ca să meargă la cinema. Micuțele astea nu suportă să stea închise în casă...

— Are un prieten?

— Doar un văr.

— Care vine din cînd în cînd s-o viziteze?

— Urcă puțin la ea, cînd ies împreună, cu cele mai bune intenții. Dar se întîmplă destul de rar, deoarece am impresia că el lucrează seara. Numai că duminica...

— Duminica?

— Se duc la țară. Cînd plouă, stau aici, la ea.

Și îl privi zîmbindu-i dezarmant.

— Pe scurt, nu aveți ca locatari decît oameni de treabă!

— Pe pămînt sînt mult mai mulți oameni de treabă decît se crede. Nu înțeleg cum putem vedea numai rău peste tot. Uitați! Vine acasă domnul Kridelka, adăugă ea, după ce aruncă o privire pe ferestruică.

Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, cu părul mai negru decît patronul din Auvergne al bistroului, cu tenul palid, care, înainte să urce scara, își șterse din obișnuință picioarele pe ștergătorul de la intrare.

— Locuiește și el tot la etajul al doilea, lîngă camera domnișoarei Isabelle.

Maigret consultă notițele primite de la Vauquelin.

— E iugoslav, spuse el.

— Stă de mult timp la Paris.

— Cu ce se ocupă?

— N-o să ghiciți niciodată. E infirmier la un azil de alienați. Probabil de asta e cam tăcut. Se pare că e o meserie foarte grea. E un om de valoare, pentru că în țara lui era avocat. Nu vreți să veniți să stați jos în salon?

Ea se așeză cu un tricotaj albastru-deschis în poală și începu să jongleze cu andrelele.

— E pentru copilașul soților Lotard. Unii proprietari nu vor copii în casă. Pentru mine, cum spun eu, trebuie să fie de toate, atît piane, cît și copii. Doamna Saft așteaptă și ea un copil.

— Cine?

— Etajul al doilea, pe dreapta culoarului. Ea e franțuzoaică, dar el e polonez. Dacă ați fi venit cu cîteva minute mai devreme, l-ați fi văzut întorcîndu-se acasă. Domnul Saft face piața cînd se întoarce de la birou. De cele mai multe ori se mulțumesc cu hrană rece. Cred că ei nu-i place să gătească. Era studentă. El și-a terminat studiile.

— Ce fel de studii?

— De chimie. N-a găsit post de chimist și lucrează ca ajutor de farmacist, undeva în zona străzii Rennes. Oamenii sînt curajoși, nu vi se pare? Nici ei nu și-au găsit încă apartament. Cînd vin la mine doi soți, știu dinainte ce-mi vor spune, că e ceva provizoriu, că vor găsi foarte curînd o locuință. Soții Lotard caută de trei ani. Soții Saft speră să se mute înainte de nașterea copilului.

Asta o făcea să rîdă în felul ei ciudat. Nu-i trebuia mult ca să se înveselească. Te ducea cu gîndul la acele măicuțe cumsecade care înveselesc viața de mănăstire amuzîndu-se de glumele cele mai nevinovate.

— Îl cunoșteați bine pe Paulus, domnișoară Clément?

— Îl cunoșteam ca și ceilalți. Locuia aici numai de cinci luni.

— Ce gen de băiat era?

— Ați auzit ce v-a spus domnișoara Isabelle. Exact așa era. Atît de timid, încît întorcea capul cînd trecea prin fața ferestruicii.

— Primea multe scrisori?

— Numai de la Limoges, de la familia lui. Recunoșteam cele două scrisuri: al tatălui și al mamei. Mama îi scria de două ori pe săptămînă, iar tatăl, o dată pe lună. Părea întotdeauna impresionat cînd îi aduceam scrisoarea de la el.

— N-a primit niciodată vreo femeie în camera lui?

— N-ar fi îndrăznit.

— Cînd prietenul lui a venit să-l viziteze, știați că va dormi aici?

— Nu. Chiar am fost îngrijorată prima dată. Speram să plece înainte să adorm, pentru că nu-mi place să fiu trezită din somn. Dimineață a coborît în vîrful picioarelor, înainte să se lumineze de-a binelea, și asta m-a amuzat. Am un frate care era așa. Acum e căsătorit și trăiește în Indochina. Cînd eram acasă și avea șaptesprezece-optsprezece ani, aducea prieteni în camera lui, pe ascuns, băieți care nu îndrăzneau să se întoarcă acasă pentru că se făcuse foarte tîrziu.

— Paulus nu v-a făcut confidențe?

— Ne-am împrietenit pînă la urmă. Intra uneori să-mi zică bună seara, îmi spunea cît e de greu să vinzi enciclopedii.

Ducea o servietă atît de grea, cu cartea aceea groasă înăuntru, încît avea brațul amorțit. Sînt sigură că nu mînca întotdeauna pe săturate.

— De unde știți?

— Se întîmpla să vină acasă cînd eram seara la masă. Era destul să văd privirea pe care o arunca spre farfuria mea, felul în care adulmeca mirosurile de bucătărie ca să înțeleg. Îl invitam frumos: „Mănîncă măcar un castronel de supă cu mine, domnule Paulus!”. La început refuza pretinzînd că abia se ridicase de la masă. Pe urmă se așeza în fața mea.

Domnișoara Clément îl privea cu ochi senini.

— Vă plătea la timp?

— Se vede că n-ați fost niciodată proprietarul unei case ca a mea, domnule Maigret. Locatarii nu plătesc *niciodată* la timp, *nici unul*, înțelegeți. Dacă ar avea cu ce să plătească la timp, probabil n-ar fi venit aici. Nu vreau să fiu indiscretă arătîndu-vă carnetul unde trec sumele pe care mi le datorează. Sînt totuși cinstiți. Îmi dau pînă la urmă banii, adesea în rate mici.

— Chiar și domnul Valentin?

— El e cel mai lefter dintre toți. Puștoaicele care vin să ia lecții de canto îl plătesc și mai greu, iar uneori nu-l plătesc deloc.

— Și totuși le primește?

— Pentru că, probabil, consideră că au talent. E un om tare bun!

Exact în acel moment, Maigret se întoarse spre ea, fără un motiv precis, și avu impresia că-i surprinde o altfel de privire. Din păcate, totul se petrecu fulgerător și, în clipa următoare, domnișoara Clément avea ochii lăsați spre lucrul de mînă.

În locul candorii vesele pe care o manifesta de obicei, i se păruse că descoperise o ironie nu mai puțin veselă, nici mai puțin copilăroasă, dar care îl tulbura.

La început își spusese că era un fenomen așa cum mai întîlnești din cînd în cînd.

Acum se întreba dacă jubilarea ei nu era provocată de faptul că juca un rol nu numai ca să-l păcălească, nu numai ca să-i ascundă ceva, ci și pentru plăcerea de a juca teatru.

— Vă distrați bine, domnișoară Clément?

— Mă distrez întotdeauna, domnule Maigret.

De data asta îl privea cu toată candoarea-i obișnuită. În școlile de fete, rar se întîmplă să nu găsești cel puțin o pușloaică ce le întrece cu un cap pe celelalte și e durdulie. La treisprezece sau paisprezece ani par niște păpuși enorme cu ochi limpezi, care nu văd nimic din viață, și cu un zîmbet care se adresează propriilor vise.

Pînă atunci, Maigret nu cunoscuse nici una de patruzeci de ani.

Fumul pipei albăstrea tot mai mult aerul și forma un strat ce se mișca în jurul abajurului roșu-oranj al lămpii.

Avea o senzație ciudată că se afla acolo, într-un fotoliu, aproape ca la el acasă, cu deosebirea că acasă și-ar fi scos haina. Dar era convins că, peste o zi, două, ea avea să-l roage s-o facă.

Tresări cînd auzi soneria telefonului și se uită la ceas.

— Cred că pe mine mă sună..., spuse el, grăbindu-se să ajungă la telefon.

Și, la fel ca în seara dinainte, pe bulevarde, era puțin jenat, simțindu-se aproape vinovat.

— Da, eu sînt... Ai obținut greu legătura?... Foarte bine... Foarte bine... Te asigur că sînt foarte bine... Nu, cît se poate de

calm… Da, au grijă de mine… Cum se simte sora ta?

Cînd închise și se întoarse în salon, domnișoara Clément avea ochii lăsați spre lucrul de mînă și așteptă să se așeze și să-și aprindă pipa ca să-l întrebe cu o voce degajată:

— Soția?

III

Unde evocarea unui pahar de bere rece joacă un rol important și unde Maigret îl descoperă pe un locatar al domnișoarei Clément într-un loc neașteptat

Maigret își petrecu o bună parte din noapte tunînd și fulgerînd, bombănind, uneori gemînd; i se întîmplă de zece ori să blesteme ideea pe care o avusese să se instaleze în acea casă de pe strada Lhomond și existară momente în care i se făcu rușine, ca și cum s-ar fi acuzat că cedase vreunei înclinații rușinoase, în orice caz, vreunei slăbiciuni vinovate; apoi, pînă la urmă, dimineața fu mulțumit că se afla acolo.

Ar fi trebuit să dea vina pe lichior? Îi fusese întotdeauna silă de lichioruri. Însă domnișoarei Clément părea să-i facă foarte mare plăcere.

Așa cum i se întîmplase și în ajun, adusese curînd sticla din bufet și fusese de ajuns să privească lichidul de un verde siropos ca fața ei să exprime o lăcomie copilărească: ochii îi străluceau, buzele i se umezeau.

Maigret nu avusese curajul să refuze. În fond, era o seară în verde și albastru, verdele lichiorului și albastrul pal al

tricotajului, care se lungea pe nesimțite în poala proprietarei.

Nu băuseră mult, pentru că paharele erau mici de tot. Cînd urcase în camera lui, Maigret nu era deloc cherchelit și numai domnișoara Clément, cînd o părăsise jos, avusese un rîs puțintel mai sonor ca de obicei.

Nu aprinsese imediat lumina. După ce-și scosese cravata și își descheiase gulerul, se îndreptă spre fereastră și se sprijini cu coatele de pervaz, așa cum făceau probabil mii de parizieni în seara aceea.

Aerul era ca o catifea, aproape palpabil. Nici o mișcare, nici un zgomot nu tulburau liniștea străzii Lhomond, care cobora în pantă lină spre luminile străzii Mouffetard. Undeva, în spatele caselor, se auzea o rumoare, zgomotul atenuat al unor mașini care treceau pe bulevardul Saint-Michel, frîne, claxoane, dar asta se petrecea în altă lume și, între acoperișurile caselor, între coșuri, te bucurai de o deschidere spre un infinit spuzit de stele.

Domnul Kridelka dormea probabil în camera vecină, pentru că nu se auzea nici un sunet de acolo și fereastra sa nu era luminată.

Aplecînd capul, Maigret putea să vadă – mai curînd să ghicească – în întuneric locul de pe trotuar unde se prăbușise Janvier.

Felinarul era ceva mai departe, strălucind singuratic.

După un moment de nemișcare, reușeai să simți sau să ghicești pulsațiile casei.

La etajul întîi, soții Lotard se culcaseră și ei. Dar cineva, probabil soția, se trezi curînd, pentru că bebelușul scîncea. Nu aprinse lumina, ci doar o veioză, pentru că fereastra lor se lumină foarte slab. În cămașă de noapte, cu picioarele goale, îi prepara ceva, probabil biberonul; i se păru că aude zgomotul

unei sticle ciocnite, în timp ce femeia, din reflex, îi cînta încetișor micuțului.

Cam tot pe atunci, pe la unsprezece și jumătate, domnișoara Blanche stinse și ea lumina. Terminase de citit și, puțin după aceea, izbucni vacarmul apei trase la toaletă.

Mai departe, micul bistrou, unde Maigret luase masa de seară, închisese de mult timp; tot cam atunci, fără motiv, Maigret începuse să se gîndească la un pahar de bere foarte rece. Poate pentru că un autobuz frînase undeva spre bulevardul Saint-Michel, aducîndu-i aminte de braserii?

Deveni repede o obsesie. Avea gura cleioasă de la lichior și gîtul parcă îi rămăsese unsuros de la tocana de miel pe care o mîncase la bistrou și care i se păruse atît de savuroasă.

Puțin lipsi să-și pună din nou cravata, să coboare fără zgomot și să dea fuga pînă la prima braserie.

Domnișoara Clément se culcase. Ar fi trebuit s-o trezească pentru a ieși, apoi, din nou, ca să intre.

Își aprinse pipa, tot cu coatele sprijinite de pervazul ferestrei, respirînd aerul nopții, dar gîndul la bere tot nu-i dădea pace.

Pe ici, pe colo, în întunericul caselor de vizavi se distingeau dreptunghiuri mai mult sau mai puțin luminoase, nu multe, cinci sau șase, și, uneori, unul dintre ele dispărea; alteori, în spatele perdelelor sau al storurilor, vedeai umbre mișcîndu-se în tăcere.

Probabil că totul era la fel ca în seara în care bietul Janvier se plimba pe trotuar în fața casei.

Auzi zgomot la capătul de jos al străzii. Apoi voci care răsunau ciudat între case, o voce de bărbat și una de femeie. Aproape că ai fi putut să înțelegi ce spun. Mergeau la braț. Se

opriră la două case mai jos. O mînă trase cordonul soneriei și, puțin după aceea, cuplul dispăru și o ușă se închise greoi.

În fața lui, la etajul întîi, în spatele unui stor slab luminat, un bărbat trecea încolo și încoace iar și iar, se făcea nevăzut ca apoi să treacă din nou prin fața ferestrei.

Un taxi se opri în fața ușii. Trecu un timp pînă să coboare cineva, iar Maigret își spuse că, probabil, în mașină se sărutau doi îndrăgostiți. În cele din urmă coborî vioaie domnișoara Isabelle și se îndreptă spre ușă, întorcînd de mai multe ori capul spre persoana din mașină.

Auzi sunetul înăbușit al soneriei și se gîndi la domnișoara Clément, adormită, care își lipea fața de ferestruică după ce aprinsese lumina. Pași pe scară. Apoi, foarte aproape de el, zgomotul unei chei în broască și, aproape imediat după aceea, geamătul unei somiere și doi pantofi care cădeau pe podea. Ar fi putut să jure că tînăra scosese un oftat de ușurare descălțîndu-se și că acum își masa picioarele care o dureau.

Ea se dezbrăcă și dădu drumul la apă.

Acel zgomot îi spori setea, așa că se apropie și el de robinet și umplu paharul pentru spălat pe dinți. Lichidul nu avea nici o savoare.

Atunci își scoase hainele prost-dispus, cu fereastra în continuare deschisă, se spălă pe dinți și se culcă.

Avu impresia că va adormi imediat. Ațipi. Respirația îi deveni regulată. Imaginile de peste zi începură să i se amestece în minte.

Dar, după cinci-zece minute, era complet treaz, cu ochii deschiși, gîndindu-se mai stăruitor ca niciodată la un pahar cu bere. De data asta simțea arsuri în stomac, iar cauza era în mod sigur tocana de miel. Acasă s-ar fi ridicat din pat să ia puțin

bicarbonat. Nu luase cu el și nu îndrăznea s-o trezească pe domnișoara Clément ca să-i ceară.

Închise iar ochii, se cuibări cît putu de bine în pat și începu atunci să simtă firicele de aer rece rătăcindu-i pe cap și pe ceafă.

Se ridică să închidă fereastra. Bărbatul de vizavi nu se culcase încă. Mergea prin cameră în spatele storului, iar Maigret se întrebă de ce se plimba în felul acela. Poate era un actor care își repeta rolul... Sau discuta cu o persoană care stătea jos și căreia nu i se putea vedea silueta...

Apoi zări și altă lumină, sus de tot, la o fereastră mansardată a aceleiași case, lumină pe care avea s-o revadă la primele ore ale dimineții.

Dormise, trebuia să doarmă. Dar dormise prost, avusese un somn agitat, rămînînd parțial conștient de locul unde se afla, de problemele lui, care căpătau o importanță exagerată.

Totul devenea aproape o problemă de stat, mai rău, o chestiune de viață și de moarte. Cele mai mici detalii luau proporții ca văzute prin aburii beției. Era răspunzător nu numai față de Janvier, ci și de soția lui Janvier, care aștepta un copil și era atît de curajoasă și de obosită.

Nu-l privise oare ca și cum i-ar fi spus că îi încredința soarta ei și a copilașului ce urma să se nască? Iar doamna Maigret era plecată! Și, Dumnezeu știe de ce, se simțea vinovat și de asta!

Îi era sete. Din cînd în cînd, durerea din piept devenea mai sfredelitoare și era conștient că scotea un geamăt; trebuia să fie atent să nu-i trezească pe locatari, mai cu seamă pe bebelușul soților Lotard, care adormise.

Însă el n-ar fi trebuit să doarmă. Se afla acolo ca să vegheze. Datoria lui era să asculte zgomotele, să pîndească mișcările

fiecăruia.

Un taxi care trecea pe stradă făcea un vacarm atît de mare, încît părea să insulte liniștea. Mașina se opri. Se trînti o ușă. Dar era undeva mai departe, la cel puțin zece case de acolo.

Toată lumea dormea. Se gîndi la domnișoara Isabelle, care se întorcea în pat de pe o parte pe alta și al cărei corp trebuie să fi fost deja jilav. În cealaltă cameră, soții Saft se culcaseră în același pat. Vizitase și camera lor. Patul era atît de îngust, încît se întreba cum de aveau loc amîndoi.

Se ridică în capul oaselor. Mai exact, se pomeni așa fără să fi fost conștient că se mișca și, imediat, ciuli urechea. Era sigur că auzise un zgomot anormal, probabil se ciocnise ceva de ceramică sau de porțelan.

Așteptă nemișcat, ținîndu-și respirația, și auzi al doilea zgomot, la parter de data asta: cineva închisese un dulap.

Aprinse un chibrit să se uite la ceas. Era două și jumătate dimineața.

Se duse desculț pînă la ușă, o întredeschise cu mare grijă, apoi, convins că cineva se sculase, își trase pe el pantalonii și se strecură pe scară.

Înainte să ajungă la etajul întîi, o treaptă îi trosni sub picior. Probabil că trosnea întotdeauna. În fiecare casă există cel puțin o treaptă care trosnește. Ar fi jurat că, cu doar o clipă mai înainte, pe culoar stăruia o lumină slabă, asemenea celei ce se strecoară pe sub ușa unei încăperi luminate.

Dar se stinse brusc. Se opri. Și, cu cît asculta mai mult, cu atît era mai convins că și altcineva trăgea cu urechea, cineva care, ca și el, își ținea răsuflarea în întuneric.

Coborî mai repede și găsi pe bîjbîite clanța ușii de la bucătărie.

O ceașcă căzu pe podea și se sparse.

Răsuci comutatorul.

În fața lui stătea, în picioare, domnișoara Clément, în cămașă de noapte și cu părul prins într-un fel de fileu. Preț de o clipă, fața ei nu exprimă decît impresii confuze, pentru ca apoi, în momentul în care Maigret se aștepta mai puțin, să izbucnească în acel rîs răgușit care îi făcea sînii mari să tresalte.

— M-ați speriat! exclamă ea. Doamne, ce spaimă am tras!

Gazul ardea la reșou. Bucătăria mirosea a cafea proaspătă. Pe mușamaua mesei se afla un sandvici enorm cu șuncă.

— M-am speriat atît de tare cînd am auzit pași, încît am stins lumina. Cînd pașii s-au apropiat, mi-a scăpat ceașca din mînă…

Cu toate că era grasă, corpul ei, sub cămașa de noapte, era încă tînăr și ispititor.

— Vi s-a făcut și dumneavoastră foame?

El întrebă fără să știe unde să se uite:

— V-ați trezit ca să mîncați?

Ea rîse din nou, mai scurt, roșind puțin.

— Așa pățesc aproape în fiecare noapte. Știu că n-ar trebui să mănînc atît de mult, dar nu mă pot abține. Sînt ca acel rege al Franței care avea în permanență un pui fript pe noptieră.

Luă o altă ceașcă din dulap.

— Vreți cafea?

El nu îndrăzni s-o întrebe dacă avea cumva bere. Ea îl servi fără să mai aștepte răspunsul.

— Poate că ar fi mai bine să mă duc să-mi pun un capot. Dacă ar apărea cineva…

Era hazliu, într-adevăr. Maigret nu avea haina pe el. Bretelele îi atîrnau pe spate și avea părul răvășit.

— Numai o secundă!

Intră în camera ei, se întoarse aproape imediat și comisarul remarcă atunci că rujul de pe buze se întinsese puțin, făcîndu-i gura să arate foarte diferit.

— Mîncați ceva?

Nu-i era foame. Doar sete.

— Stați jos…

Oprise gazul. Cafeaua aburea în căni. Sandviciul din farfurie era auriu, crocant.

— Din cauza mea v-ați trezit, domnule Maigret?

— Nu dormeam.

— De obicei nu sînt sperioasă. Nici măcar nu mă gîndesc să-mi încui ușa. Dar, după cele petrecute ieri-seară, parcă nu mai sînt așa de liniștită.

Mușcă din sandvici. El bău o gură de cafea. Apoi, din reflex, începu să-și umple pipa. Chibriturile îi rămăseseră în haină și se ridică să ia cutia aflată deasupra reșoului, pe policioara pentru mirodenii.

La început, domnișoara Clément mîncă cu îmbucături mari, ca o persoană înfometată, apoi, treptat, mestecă mai lent, aruncînd uneori spre comisar priviri mirate.

— S-a întors toată lumea? întrebă el.

— Toți, mai puțin domnul Fachin, studentul. E plecat să studieze cu un prieten. Pun mai mulți mînă de la mînă să cumpere cărți. Se duc pe rînd la cursuri și apoi se adună toți să învețe. În felul ăsta au timp să-și cîștige existența. Am avut un locatar care era paznic de noapte la o bancă și dormea numai trei-patru ore ziua.

— Dormiți mult?

— Depinde. Îmi place mai mult să mănînc decît să dorm. Dumneavoastră?

Ultimele înghițituri alunecau mai greu pe gît.

— Mă simt mai bine. Acum pot să mă duc liniștită la culcare. Mai aveți nevoie de ceva?

— Nu, mulțumesc.

— Noapte bună, domnule Maigret.

Comisarul urcă scara. La etajul întîi auzi murmurul unui copil pe jumătate adormit și un zgomot regulat, sacadat, probabil cel al leagănului pe care mama îl mișca din patul ei, în întuneric, ca bebelușul să nu se trezească de tot.

De data asta, deși băuse cafea, adormi de-a binelea: un somn fără vise, care i se păru foarte scurt. Lumina îl trezi, pentru că nu trăsese perdelele, și era cinci și jumătate dimineața cînd se sprijini din nou cu coatele pe pervazul ferestrei.

În lumina zorilor, strada era și mai pustie decît în cursul nopții și, din cauza răcorii, Maigret își îmbrăcă haina.

Cerul, printre acoperișuri, era de un albastru foarte deschis, fără urmă de nor, iar cele mai multe case păreau aurite. Un polițist care se ducea la serviciu trecu spre capătul de jos al străzii cu pași mari și regulați.

Vizavi, la etajul întîi, storul fusese ridicat și privirea lui Maigret pătrunse într-un dormitor în dezordine, unde un geamantan stătea deschis lîngă fereastră. Era un model vechi, modest, uzat, cum au comis-voiajorii care călătoresc mult și cară după ei mostre.

Un bărbat trecut de prima tinerețe se agita prin încăpere și, cînd se aplecă, Maigret putu să vadă, de sus, că nu mai avea prea mult păr pe cap. Fața nu i-o distingea foarte bine.

Îi dădea cincizeci și cinci de ani sau mai mult. Mai degrabă mai mult. Era îmbrăcat tot în negru. Termină de aranjat cămăși

albe în compartimentul de sus, apoi închise capacul și se așeză deasupra ca să-l închidă.

Puteai vedea jumătate din pat și o pernă, care păstra forma adîncită a capului celui ce dormise acolo.

Un moment, comisarul se întrebă dacă mai era cineva în pat și răspunsul i-l dădu imediat un braț de femeie.

Bărbatul tîrî geamantanul, probabil pînă pe palier, apoi se aplecă peste pat să-și sărute soția. După aceea se întoarse din nou și, de data asta, luă o cutie mică din sertarul noptierei, scoase două pilule, umplu un pahar cu apă și îl întinse persoanei care nu se vedea.

Probabil că telefonase mai devreme, deoarece un taxi își făcu apariția pe stradă și se opri în fața casei. Înainte să plece, bărbatul trase perdeaua și Maigret nu mai văzu nimic pînă cînd nu se deschise în sfîrșit ușa dinspre stradă.

Geamantanul era greu și șoferul coborî din mașină să-și ajute clientul.

Acum vocile se auzeau.

— Gara Montparnasse. Repede.

Se auzi zgomotul produs de trîntirea portierei.

De cealaltă parte a străzii se deschise o fereastră, mai sus decît capul lui Maigret, la etajul al treilea, și o femeie cu bigudiuri, strîngîndu-și cu mîna capotul mov la piept, se aplecă spre stradă.

Îl zări pe comisar. Era pentru ea o față străină și manifestă o oarecare mirare, zăbovi un moment să-l examineze, apoi dispăru în cameră.

Îi revăzu doar mîna, care scutura o cîrpă de praf deasupra golului.

La familia Lotard începea agitația. Un tînăr înalt și roșcovan intră și, urmărindu-i zgomotul pașilor în casă, Maigret știu că era Oscar Fachin, studentul, care se băgă imediat în pat.

Oare domnișoara Clément, trezită de student, avea să adoarmă din nou?

La șase și jumătate, soții Saft se treziră și ei și la etaj se răspîndi o aromă vagă de cafea.

Domnișoara Isabelle se dădu jos din pat abia la ora șapte și un sfert și se auzi imediat apa curgînd.

Domnul Kridelka dormea. Domnul Valentin la fel. Pe domnișoara Blanche n-o auzea deloc și, chiar mult mai tîrziu, cînd casa se golise, probabil că tot mai dormea.

Maigret fumase deja trei-patru pipe cînd se hotărî să-și facă toaleta. Domnul Lotard plecă, apoi plecă și domnul Saft, pe care îl zări pe trotuar cu o servietă uzată sub braț.

Nu avea chef de cafea, ci de un pahar de vin alb și simți că îi era chiar mai sete cînd îl văzu pe patronul bistroului ridicînd obloanele și scoțînd afară scaunele și măsuțele.

Coborî la parter și privi în direcția celor două ferestruici, cea de la dormitor și cea de la sufrageria-bucătărie, fără s-o zărească pe domnișoara Clément. Ce-i drept, ferestruica de la dormitor era acoperită cu o perdea neagră. Probabil că își făcea și ea toaleta.

Ușa dinspre stradă era deschisă și, cînd să iasă, trecu pe lîngă el o femeie slabă, scundă, îmbrăcată toată în negru, care mergea apăsat și intră în salon ca la ea acasă. Necunoscuta întoarse capul după el. Și, pe cînd întorcea și el capul, privirile li se întîlniră. Femeia nu lăsă ochii în jos, iar comisarul avu chiar impresia că dădea din umeri și mormăia ceva printre dinți. Remarcă, fără mare surprindere, că purta pantofi bărbătești.

— Un pahar de vin alb, îi comandă el patronului, a cărui cămașă era de un albastru la fel de spălăcit ca și cerul.

— Și așa, în noaptea asta n-a mai fost omorît nimeni?

O văzu trecînd pe domnișoara Isabelle, foarte proaspătă, într-un taior bleumarin. Maigret nu scăpa casa din ochi, iar cei care obișnuiau să lucreze cu el, ca Lucas sau ghinionistul de Janvier, ar fi înțeles că îi venise o idee.

— Știi unde-și face piața domnișoara Clément?

— Pe strada Mouffetard, ca toată lumea de-aici. Sînt prăvălii și pe strada Gay-Lussac, dar sînt mai scumpe. Iar pe strada Saint-Jaques, măcelăria nu e chiar atît de bună.

Maigret bău trei pahare dintr-un vin alb cu reflexe verzui, apoi, cu mîinile în buzunarele hainei, coborî strada fără grabă, ca și cum ar fi fost deja din cartier. Un bătrînel care își plimba cîinele îl salută ca la țară, unde le dai binețe și celor pe care nu-i cunoști. Poate pentru că Maigret lăsa impresia că era din cartierul lui? Răspunse la salut zîmbind și, după cîteva minute, păși pe îngusta stradă Mouffetard, plină de cărucioare care răspîndeau un miros puternic de fructe și legume.

Pe varză și salată încă mai tremurau bobițe de rouă – doar dacă nu cumva negustorii le stropiseră ca să le împrospăteze.

Maigret căuta măcelăria și o găsi imediat. În spatele tejghelei din marmură albă stătea o femeie cu obrajii roșii, cu corsetul șnuruit pînă sus, care își vădea încă originea rurală.

Așteptă să rămînă singur cu ea, lăsînd înainte două cliente care intraseră în urma lui.

— Cu ce vă servesc?

— Cu o informație. Domnișoara Clément, de pe strada Lhomond, se aprovizionează de la dumneavoastră, nu-i așa?

— De zece ani.

— Cumpără mult?

— Evident, nu ca în cazul în care ar servi masa locatarilor, cum fac alți proprietari de astfel de case, dar cumpără cu regularitate.

— Are un apetit sănătos? glumi el.

— Da, probabil că e mîncăcioasă. Locuiți la ea?

— De ieri.

— Vă servește și masa?

— Eventual.

Femeia nu se gîndise deloc la sensul acestor întrebări. Deodată, un gînd păru să-i treacă prin minte.

— Numai de ieri-dimineață?

— De ieri-seară…

— Aș fi crezut că sînteți aici de mai multe zile.

Maigret deschise gura să răspundă, dar chiar atunci intră o bătrînă și preferă să nu insiste. Cînd ieși din nou în stradă era voios. Puțin lipsi să nu intre într-un bar să telefoneze la birou. Apoi, un fel de fidelitate față de patronul din Auvergne îl făcu să aștepte să ajungă pe strada Lhomond, poate și gîndul la vinul alb care îi lăsa în gură un gust de han de țară.

— Aveți telefon?

— După ușa din spate.

Se făcuse nouă dimineața. La Poliția Judiciară, era ora raportului. Șefii de servicii intrau cu dosarele sub braț în biroul cel mare al șefului, unde ferestrele erau larg deschise spre panorama Senei.

— Alo!… Dă-mi-l pe Lucas, te rog!

Telefonistul îi recunoscuse vocea.

— Imediat, domnule comisar.

Apoi Lucas:

— Șefu', dumneavoastră sînteți?

— Ceva noutăți?

— Vauquelin tocmai își scrie raportul legat de misiunea pe care i-ați încredințat-o. Nu cred că a descoperit mare lucru.

— Ai vești despre Janvier?

— Am telefonat adineauri la Cochin. A avut o noapte agitată, dar medicul spune că era de așteptat. N-a făcut febră. Sînteți tot la domnișoara Clément? Ați dormit bine?

Nu era nici urmă de ironie în vocea lui Lucas, dar comisarul se încruntă nemulțumit.

— Ești liber? Ia mașina și vino aici, te rog. Oprești puțin înainte de casă și aștepți. Nu te grăbi. Nu e nevoie să ajungi mai devreme de o jumătate de oră.

Lucas nu îndrăzni să întrebe nimic, iar Maigret, adulmecînd mirosul bucătăriei unde se găsea telefonul, se strîmbă, constatînd că iar găteau oaie, și se duse să mai bea un pahar la tejghea.

Cînd se întoarse acasă la domnișoara Clément, femeia cu pantofi bărbătești care intrase cînd plecase el îi bara trecerea, cu capul în jos și fundul în sus, spălînd pardoseala coridorului.

În salon, unde se făcuse curat deja, nu era nimeni. Domnișoara Clément era în bucătărie, îmbrăcată într-o rochie deschisă la culoare, cu fața proaspătă și privirea veselă.

— Ați fost să luați micul dejun? întrebă ea. Dacă mi-ați fi cerut, vi l-aș fi pregătit.

— Vi se întîmplă să serviți masa locatarilor?

— Nu mese propriu-zise. Uneori le fac cafea dimineața. Sau coboară cu mica lor cafetieră și și-o prepară ei.

— Ați dormit bine, după gustărica de azi-noapte?

— Destul de bine. Dumneavoastră?

Buna ei dispoziție avea ceva agresiv, poate o mică crispare. Maigret era totuși sigur că el își păstrase aceeași expresie a feței ca în ajun. Dar ea avea probabil intuiții. Acum curăța cartofi.

— Persoana de pe culoar lucrează aici ca femeie de serviciu?

— Evident că nu e cineva care vine din amuzament sau ca să facă mișcare.

— N-am văzut-o ieri.

— Pentru că nu vine decît patru zile pe săptămînă. Are cinci copii și trebuie să-și vadă și de gospodărie. Ați vorbit cu ea?

— Nu. Face curat în toate camerele?

— Nu în toate. Numai vineri și sîmbătă, cînd face curățenie generală.

— Se ocupă și de camera dumneavoastră?

— Încă sînt în stare să am grijă singură de camera mea, nu?

Era tot veselă, desigur, dar veselia de acum era forțată și stăruia între ei un fel de nervozitate.

— Aș vrea să vă vizitez camera, domnișoară Clément.

— Inspectorii dumneavoastră au cercetat-o din prima zi.

— În ziua în care nu l-au găsit pe Paulus în casă?

— Da.

— Vă deranjează să mi-o arătați și mie?

Ea dădu din umeri, se ridică și lăsă să-i alunece cojile de cartofi din șorț.

— Nu am făcut încă ordine. Este însă adevărat că, noaptea trecută, m-ați văzut în cămașă de noapte…

Și rîse din nou răgușit.

— Veniți!

Deschise ușa și intră prima. Camera era întunecoasă, deoarece dădea spre curticica imobilului vecin. În timp ce

soarele scălda fațada și dădea viață la tot ce lumina, aici aveai o impresie de imobilitate, de gol.

Totuși, camera era cochetă. Patul era desfăcut. O trusă personală drăguță era așezată pe măsuța de toaletă și în peria de păr mai erau încă fire blonde. O perdea de creton înflorată ascundea toaleta și în aer plutea un miros puternic de săpun.

— Ați văzut?

Într-adevăr, Maigret văzuse că nu exista dulap. Trecînd peste indiscreția gestului, ridică perdeaua de la toaletă, în timp ce domnișoara Clément spunea oftînd în spatele lui:

— Acum știți cum arată o cameră de fată bătrînă...

Pe noptieră se afla o ceașcă avînd un rest de cafea pe fund și, în farfurioară, firimituri de corn.

— Vă aduceți singură micul dejun la pat?

Ochii lui Maigret rîdeau acum, în timp ce privea bebelușul enorm pe fața căruia începea să se citească tulburarea.

— Sînteți fermecătoare, domnișoară Clément. Îmi pare rău că vă necăjesc, dar trebuie să mă uit și sub pat.

Nici nu apucă să se aplece, că de sub pat se iviră niște pantofi bărbătești, o pereche de pantaloni, două brațe și, în sfîrșit, o față foarte palidă, cu ochii lucind de spaimă.

— Ridică-te, Paulus. Nu-ți fie teamă. N-am să-ți fac nici un rău.

Tînărul tremura. Cînd deschise gura, bîigui cu voce sugrumată:

— Ea nu știa.

— Ce nu știa?

— Că mă ascund sub patul ei.

Maigret rîse. Își descoperea o dispoziție la fel de veselă precum acea dimineață de primăvară.

— În absența ei te bărbierești? întrebă el, pentru că adolescentul nu avea deloc o barbă de patru zile.

— Jur...

— Ascultați, domnule Maigret..., începu domnișoara Clément.

Rîse și ea. Reuși să rîdă și poate că, în fond, nu considera aventura aceea foarte tragică.

— E adevărat că v-am mințit. Dar lucrurile nu s-au petrecut așa cum credeți. Nu el a tras în inspectorul dumneavoastră.

— Erați cu el în acel moment?

— Da.

— În pat?

— Bănuiam că veți spune asta. Oamenii trebuie să vadă numai rău peste tot. Dacă s-a întîmplat să se culce în patul meu, jur că a făcut-o cînd eu nu eram acolo.

— E adevărat..., interveni Paulus.

— Orice ați putea să credeți, nu eu l-am băgat în camera asta. M-am speriat destul de tare seara, cînd am auzit un zgomot ușor sub patul meu.

Maigret îl tutuia pe Paulus, ceea ce era și un fel de a-l lua în grija lui.

— Erai în camera ta cînd au venit inspectorii?

— Da. Mă așteptam. Eram panicat. I-am văzut pe fereastră. Casa are o singură ieșire, așa că am urcat în pod.

— N-au căutat și în pod?

— Ba da. Am avut timp să ajung pe acoperiș. Am stat acolo o parte din zi, lipit de un horn.

— Ai rău de înălțime?

— Da. Cînd am considerat că nu mai era nici un pericol, m-am întors în casă prin lucarnă și am coborît fără să fac zgomot.

— Nu ți-a trecut prin minte să pleci?

— Bineînțeles. Dar am bănuit că rămăseseră polițiști în stradă.

Nu era urît, doar puțin cam slab, puțin cam agitat și avea un fel cadențat de a vorbi. Uneori, cuvintele ieșeau din gura lui atît de sacadat, încît ai fi zis că-i tremură maxilarul.

Totuși, se arăta mai puțin speriat decît s-ar fi putut crede. Ba chiar avea aerul că se destindea. Poate că, pînă la urmă, faptul că fusese prins era pentru el o ușurare.

— Te-ai dus să te ascunzi în camera domnișoarei Clément?

— Nu prevăzusem că va dura atît de mult. Îmi ziceam că voi avea o ocazie s-o șterg.

— Și a dat peste tine?

— M-am mișcat probabil fără să vreau. Dormeam. Îmi jurasem că nu voi adormi, dar s-a-ntîmplat.

Era ciudat să-i vezi pe amîndoi, el, costeliv ca un animal tînăr, ea, grasă și calmă ca o mătușă din provincie.

Dar hazliu ar fi fost să fi asistat la scena derulată în cameră în acea noapte. Oare domnișoara Clément fusese chiar așa de surprinsă pe cît pretindea?

Probabil că el plînsese și ea îl consolase. Îi adusese de băut și de mîncat. Și aproape sigur îi turnase un păhărel de lichior.

De atunci, adică de cinci zile, împărțeau aceeași cameră cu un singur pat, în care se întindeau probabil pe rînd. Și Maigret chiar credea că așa făceau.

De dimineața pînă seara, tînărul Paulus contempla arcurile somierei și tresărea la cel mai mic zgomot. Auzise forfota inspectorilor, a lui Maigret, întrebările, răspunsurile.

Din cauza supravegherii continue, domnișoara Clément era obligată să se scoale noaptea ca să-i dea de mîncare.

Maigret zîmbi gîndindu-se la sandviciul enorm pe care o forțase să-l hăpăie la două și jumătate dimineața, deși nu-i era foame.

O mașină se opri nu departe de casă, una dintre mașinile Prefecturii, în care Lucas, conform instrucțiunilor primite, aștepta cu răbdare lîngă șofer.

— Ce o să faceți? întrebă domnișoara Clément, care auzise și ea mașina. Mă arestați?

Aruncă o privire tristă pereților, mobilei, casei, pe care credea că va trebui s-o părăsească.

— Nu acum, răspunse el. Depinde. Vino cu mine, tinere. Poți să-ți iei periuța de dinți și un pieptene.

— Părinții mei vor afla, nu-i așa?

— Au aflat probabil de ieri din ziare.

— Ce-a spus tata?

— Încă n-am dat ochii cu el. S-ar putea să fi plecat ieri-seară spre Paris.

— Aș prefera să nu-l întîlnesc.

— Înțeleg. Vino!

Adolescentul ezita, arătînd spre domnișoara Clément.

— Zău că nu e vina ei! E...

Căuta cuvîntul și nu-l găsea.

— E...

— Fermecătoare, știu. O să-mi povestești totul la Poliția Judiciară.

Traversară bucătăria și salonul, unde Maigret petrecuse seara singur cu grăsana domnișoară. Din ușă, îi făcu semn lui Lucas.

Iar acesta, zărindu-l pe tînăr, fluieră admirativ.

Credea, evident, că asta însemna rezolvarea cazului.

Numai că acesta era abia la început.

IV

Unde este vorba despre un interogatoriu în cursul căruia Maigret nu se supără nici măcar o singură dată

În micul automobil al Poliției Judiciare, Maigret îl observase tot timpul cu coada ochiului pe tînărul Paulus, în timp ce lui Lucas, care își pîndea șeful, i se părea că acesta avea un aer ciudat.

Nu-i puseseră cătușe tînărului. Puștiul privea cu nesaț prin geamul portierei și nu-i mai era teamă, nu mai tremura ca atunci cînd ieșise de sub patul domnișoarei Clément. La un moment dat rosti cuvintele cele mai surprinzătoare pe care Lucas le auzise vreodată la cineva care tocmai fusese arestat. Mașina intrase pe bulevardul Saint-Michel și trecea pe lîngă o stropitoare municipală.

Puțin mai departe, între un magazin de mănuși și un cinematograf, se zărea, în bătaia soarelui, firma roșie a unei tutungerii.

Cu expresia unui școlar care ridică mîna ca să ceară voie să meargă la toaletă, Paulus întrebase:

— Am putea să oprim o clipă să-mi cumpăr țigări?

Nu era un tertip ca să fugă. Ar fi fost o naivitate prea mare. Fără să se supere, fixîndu-l în continuare cu ochii lui mari și visători, Maigret răspunsese:

— Am la mine la birou.

Comisarul se instalase la biroul lui cu o plăcere evidentă, aceeași plăcere pe care tînărul o manifestase în fața animației străzilor scăldate de soare.

— Stai jos.

Apoi citise fără grabă corespondența care îl aștepta și dăduse instrucțiuni cu privire la cazurile în curs. Deschisese fereastra, umpluse o pipă și-i întinsese un pachet cu țigări interlocutorului său.

— Acum, spune tot.

— Să știți că nu eu am tras în inspector. Jur. De altfel, nu aveam revolver. Cel pe care l-am folosit la *La Cigogne* era unul de jucărie.

— Știu.

— Mă credeți, nu-i așa? N-am părăsit camera domnișoarei Clément. De ce aș fi omorît un inspector?

— Nu doreai să părăsești casa?

— Sigur că nu.

Spuse asta repede, cu atîta convingere, încît era aproape comic.

— Unde să mă fi dus? Dacă poliția venise pe strada Lhomond, însemna că știa cine eram. Prin urmare, eram căutat. Așa că afară aș fi fost pînă la urmă prins.

— Asta a fost ideea ta sau a domnișoarei Clément?

— A mea. Am implorat-o să mă țină acolo, promițîndu-i c-am să fiu cuminte și n-am să mă uit la ea cînd se dezbracă.

— Și nu te-ai uitat?

— Puțin.

— Aveai de gînd să stai mult acolo?

— Pînă cînd poliția nu s-ar mai fi gîndit la mine.

— Și unde te-ai fi dus?

— Poate la…

Își mușcă buzele și roși.

— Continuă.

— Nu vreau.

— De ce?

— Pentru că nu trebuie să dau în vileag secretul.

— Nu vrei să dezvălui numele complicelui tău? La el te gîndeai să te duci?

— Da. Dar nu sînt turnător.

— Preferi să plătești tu singur, chiar dacă ești cel mai puțin vinovat dintre voi doi.

— Nu sînt cel mai puțin vinovat.

Maigret avusese în biroul lui o mulțime de tineri de vîrsta lui Paulus, care făcuseră toți mai mult sau mai puțin același lucru, din aceleași motive – tineri care, ca să facă rost de bani, încălcaseră, aproape întotdeauna prostește, legea.

Dar era prima dată cînd vedea unul ca Paulus. Unii, abia arestați, cedau nervos, implorau, plîngeau, vorbeau de părinți, uneori cu sinceritate, alteori trăgînd cu coada ochiului să vadă ce efect produseseră.

Cei mai mulți erau agitați, crispați, aroganți. Mulți își exprimau ura și acuzau societatea.

Paulus stătea cuminte pe scaunul lui. Își fuma țigara, trăgînd scurt din ea, fără înfrigurare, și nu tresărea decît atunci cînd cineva bătea la ușă, crezînd de fiecare dată că era tatăl lui, de care părea să-i fie mai teamă decît de închisoare.

— Cine a hotărît lovitura din localul de pe strada Campagne-Première?

— Am hotărît-o împreună.

— Dar tu erai cel care cunoștea *La Cigogne*?

— Da. Prima dată intrasem acolo în urmă cu cîteva săptămîni, cu totul întîmplător.

— Umblai prin localurile de noapte?

— Cînd aveam bani.

— Tot tu te-ai gîndit la revolverul de jucărie?

— Jef…

Se întrerupsese. Roși din nou, apoi zîmbi.

— Știu că pînă la urmă mă veți face să spun ce nu vreau să spun.

— Atunci, mai bine golești acum sacul!

— Există acord de extrădare cu Belgia?

— Depinde de crimă.

— Nu, n-am comis nici o crimă!

— În limbaj oficial, asta se numește crimă.

— Dacă n-am tras, n-aș fi putut să trag, chiar dacă aș fi vrut?

— Spune tot, Paulus. Dacă tovarășul tău ar fi aici, sînt convins că te-ar băga la apă.

— Asta e sigur.

— Cum îl cheamă?

— E belgian, Jef Van Damme. Asta e! A fost chelner de cafenea.

— Cîți ani are?

— Douăzeci și cinci. E căsătorit. S-a căsătorit aproape imediat ce a sosit la Paris, acum trei ani, după serviciul militar. Lucra în acel moment într-o braserie de pe bulevardul

Strasbourg și s-a căsătorit cu o figurantă. Au un copil, un băiețel.

Era destins. Termină de fumat țigara și mai ceru una.

— Unde l-ai cunoscut?

— Într-un bar, lîngă Hale.

— E mult de-atunci?

— Aproape un an.

— Era încă chelner de cafenea?

— Nu mai lucra regulat. Din cînd în cînd, ocazional. Era foarte sărac.

— Îi știi adresa?

— Presupun că nu puteți să-i faceți nimic soției lui… Vă spun din capul locului că habar n-are de nimic. O să vă explic totul și puteți să mă credeți. O cheamă Juliette. E bolnavă, se plînge tot timpul. Jef pretindea că nu știa de ce o luase de soție, că n-avea de gînd să-și petreacă toată viața cu ea și că nu era sigur că era copilul lui.

— Adresa lor?

— Strada Saint-Louis-en-l'Île nr. 27 bis, în capătul unei curți, etajul al treilea.

Maigret, care notase adresa pe o bucată de hîrtie, trecu în biroul vecin să-i dea instrucțiuni lui Lucas.

— Merge, șefule?

Maigret dădu din umeri. Era aproape prea ușor.

— Bun! Să ne întoarcem la Jef și la Juliette. Ce spuneai?

— Ați trimis un inspector la ei acasă?

Maigret confirmă dînd din cap.

— Veți constata că n-am mințit, că nu e acolo și că soția lui nu știe nimic. Numai că, dacă îi veți repeta ce-am să vă spun, o veți face să sufere și nu merită, pentru că e o fată bună.

— Te-ai culcat cu ea?

— N-am făcut-o intenționat.

— Jef știa?

— Poate. Cu el, e greu să-ți dai seama. E mult mai mare decît mine, înțelegeți? A călătorit mult. La șaptesprezece ani era steward pe vas și a făcut înconjurul lumii.

— Voia s-o părăsească pe Juliette?

— Da. Și se săturase de Paris. Visul lui era să plece în America. Pentru asta avea nevoie de bani. Și eu aveam nevoie de bani.

— Pentru ce?

— Nu puteam să mai rabd de foame.

Rostise aceste cuvinte cu o simplitate dezarmantă. Era slab, prost hrănit, cu trăsături neregulate, dar privirea lui avea ceva captivant.

— Ați comis împreună și alte furturi?

— Unul singur.

— Cînd asta?

— Cînd locuiam la ei.

— Ai locuit cu soții Van Damme?

— Două luni. Întîi, cînd am sosit la Paris și lucram pe bulevardul Saint-Denis, mi-am luat o cameră la un hotel de pe strada Rambuteau. Apoi mi-am pierdut locul de muncă.

— Pentru că băgai mîna în sertarul cu bani.

— V-au spus?

— Pe urmă, ce-ai făcut?

— Am căutat de lucru. Peste tot eram întrebat dacă făcusem serviciul militar. Nu voia nimeni să angajeze un tînăr pentru cîteva luni. Noaptea căram legume în Hale. M-am plimbat cu un afiș în spate. Părinții îmi trimiteau ceva bani, dar nu îndeajuns

și nu îndrăzneam să le spun că nu lucrez, pentru că m-ar fi adus înapoi la Limoges.

— De ce nu te-ai întors acasă?

— Pentru că aia nu era viață.

— Și asta de-aici era?

— Puteam să sper orice. Datoram chiria pe două luni și urma să fiu dat afară. Atunci l-am întîlnit pe Jef. Mi-a dat voie să dorm la el, pe un divan.

— Povestește primul furt. Cine a avut ideea?

— El. Nu știam că era posibil. Ne aflam amîndoi într-o cafenea. Un bărbat mai în vîrstă a început să se uite la mine cu insistență, iar eu nu înțelegeam de ce. Părea un industriaș sau un negustor important din provincie. Jef mi-a spus că bărbatul îmi va face mai mult ca sigur propuneri îndată ce voi fi singur și că n-aveam decît să-l las să vorbească. Înțelegeți?

— Înțeleg foarte bine.

— După ce ajungeam în cameră, urma să-l amenințe că strig după ajutor, iar el avea să-mi ofere bani ca să tac.

— Și așa s-a întîmplat?

— Da.

— N-ai mai repetat figura?

— Nu.

— De ce?

— Nu știu. Poate pentru că mi-a fost prea frică. Și mi se părea și ceva urît.

— Nu și din alte motive?

— După cîteva zile l-am întîlnit pe bărbat însoțit de o femeie trecută de prima tinerețe, probabil soția lui, și el m-a privit cu un aer implorator.

— Banii i-ai împărțit cu Jef?

— Era normal. El îmi indicase combinația.

— Și Juliette?

— Nu știu. Cred că ar fi vrut s-o pună să facă trotuarul. Ea nu voia. Se ceartă tot timpul. Deseori mă lăsa singur cu dînsa. Ea se dezbrăca în fața mea, chiar și cînd era el acolo. Nu se jenau deloc în prezența mea.

— Și așa s-a întîmplat?

— Da. Aproape fără să-mi dau seama. Nu aveam multe ocazii, din lipsă de bani.

— Din ce trăia Van Damme?

— Nu mă ținea la curent cu treburile lui. Frecventa baruri dubioase de pe lîngă Poarta Saint-Denis. Se ducea des la curse. Uneori avea bani în buzunar, alteori, nu.

— Se ferea de tine?

— Mă poreclea Prima Împărtășanie.

— De ce-ai plecat din locuința lor?

— Pentru că nu puteam să stau acolo la nesfîrșit, mai ales după cele petrecute cu Juliette. Mă prezentam la toate adresele anunțurilor de angajare. Am început să vînd enciclopedii. La început am reușit destul de bine și m-am mutat la domnișoara Clément.

— Cine ți-a dat adresa ei?

— Am văzut tăblița din întîmplare, mergînd din ușă în ușă cu cărțile mele. Am intrat și mi s-a părut că i-am stîrnit imediat interesul.

— A cumpărat o enciclopedie?

— Nu. Mi-a arătat camera liberă și m-am mutat chiar în acea seară. A fost întotdeauna amabilă cu mine. E foarte bună la suflet. E amabilă cu toată lumea. Îi datorez chiria pe trei luni, dar nu m-a dat afară. Mai mult, știți ce-a făcut…

— N-a fost nimic între voi?

— Niciodată, pe cuvînt de onoare.

— N-ai încercat?

Paulus îl privi cu o mirare sinceră.

— Are mai bine de patruzeci de ani.

— Evident! I-ai spus și ei tot ce mi-ai povestit mie?

— Nu tot.

— Despre Van Damme și Juliette?

— Da. Nu și povestea cu provincialul. Van Damme m-a vizitat de cîteva ori și s-a întîmplat să doarmă în camera mea în zilele în care era certat cu soția lui. Căutam amîndoi un mijloc să facem rost de o sumă mai mare de bani dintr-o singură lovitură.

— De ce?

— V-am explicat deja. Jef voia să se ducă în Belgia și, de acolo, să ceară actele necesare pentru Statele Unite.

— Părăsindu-și soția și fiul?

— Da. Cred că eu, dacă aș avea ceva bani în buzunar, aș găsi o chestie interesantă.

— Nu și ca să ai bani de femei?

— Aș fi vrut și asta, bineînțeles.

— Știi că la tine am ajuns prin prostituata pe care ai întîlnit-o într-o seară în localul *La Cigogne*?

— Nu mă miră. Nu era drăguță cu mine. Se grăbea să mă dea afară și, după, s-a repezit într-un bar încă deschis cu speranța că va găsi un client mai bun.

Spunea toate astea fără resentimente, poate doar cu un strop de amărăciune. Apoi continuă fără să fie îndemnat:

— Am citit în ziar, împreună cu Jef, povestea unui *hold up*, cum se spune, care le adusese hoților trei milioane. Cîțiva tineri

mascați atacaseră un casier. Ziarul explica de ce nu exista, ca să spunem așa, nici o posibilitate să fie prinși.

— V-ați gîndit la un casier?

— Nu mult timp, pentru că sînt aproape întotdeauna înarmați. Dar mi-am amintit de *La Cigogne*. Acolo, casa se afla lîngă ușă și, după două dimineața, nu mai e nimeni.

— Cine a făcut rost de mașină?

— Jef. Eu nu știu să conduc.

— A furat-o?

— A luat-o de la un colț de stradă și, pe urmă, am abandonat-o cîteva străzi mai încolo.

— Jef avea un revolver?

Paulus nu ezită.

— Da.

— Știi marca?

— L-am văzut deseori la el. E un revolver mic, făcut în Belgia, la Fabrique Nationale din Herstal.

— Altul nu mai avea?

— Sînt sigur.

— N-a fost vorba să vă folosiți de el pentru lovitura de la *La Cigogne*?

— M-am opus.

— Din ce motiv?

— Ca fapta să fie mai puțin gravă dacă am fi fost prinși.

Maigret ridică receptorul telefonului interior, care tocmai sunase. Lucas îl anunța că se întorsese din insula Saint-Louis, iar Maigret, privindu-l pe Paulus în ochi, îl întrebă:

— N-ai să-ncerci s-o ștergi?

— La ce mi-ar folosi?

Îl lăsă singur în birou, în timp ce se ducea la Lucas.

— Van Damme?

— A dispărut de cinci zile. Soția lui nu știe ce s-a întîmplat cu el. Se aștepta de ceva timp s-o părăsească. Căsnicia lor mergea destul de prost. Au un copil.

— Ce gen de femeie?

— O puștoaică mărunțică, trasă la față, cum întîlnești cu miile. Am impresia că e tuberculoasă.

— Are bani?

— Nici o para.

— Din ce trăiește?

Maigret înțelese privirea și oftatul lui Lucas.

— N-ai găsit nimic în locuință?

Lucas puse pe birou un pistol belgian. Paulus nu minți se. Era clar că nu cu acea armă se trăsese în Janvier. Dacă Van Damme nu o luase cu el, însemna că avea de gînd să treacă frontiera, unde ar fi putut fi controlat.

— N-are habar unde ar putea să fie?

— Crede că s-a întors în Belgia. Jef a vorbit despre asta de mai multe ori. Se simțea puțin dezorientat la Paris, unde lumea îl lua peste picior pentru accentul lui.

Lucas întinse o fotografie de pașaport, cea a unui bărbat blond cu fața aproape pătrată, cu maxilarul proeminent, care privea fix înainte, ca un soldat în poziție de drepți. Aducea mai mult a măcelar decît a chelner de cafenea.

— Trimite asta poliției belgiene. Îl vor găsi probabil dînd tîrcoale consulatului Statelor Unite.

— Ce spune puștiul?

— Tot.

— El e?

— N-a tras el în Janvier.

— Tatăl lui a sosit adineauri și așteaptă în anticameră.

— Cum arată?

— A contabil sau a casier. Ce fac cu el?

— Lasă-l să aștepte.

Maigret se întoarse în biroul lui, unde îl găsi pe Paulus sprijinit cu coatele de pervazul ferestrei.

— Pot să mai iau o țigară? N-aveți cumva un pahar cu apă?

— Stai jos. A venit tatăl tău.

— O să mă forțați să dau ochii cu el?

Și, cu toate că pînă atunci fusese foarte calm, în ochi i se putea citi panica.

— Ți-e teamă de el? E sever?

— Nu. Nu-i asta.

— Atunci?

— Nu poate să înțeleagă. Nu e vina lui. Cu siguranță suferă și... Vă implor, domnule comisar!... Nu-l lăsați să intre acum...

— Știi ce te așteaptă?

— Cît timp voi sta la închisoare?

— Nu știu.

— N-am omorît pe nimeni. Era un revolver de jucărie. Nici măcar n-am cheltuit partea mea de bani. Probabil că i-ați găsit.

Rostise cît se poate de firesc „partea mea”.

— Riști totuși să faci cinci ani. După care vei fi trimis la batalioanele din Africa.

Asta nu-l demoraliza. Se gîndea numai la neplăcerea întrevederii cu tatăl lui.

Nu încerca să inspire milă. Nu înțelegea de ce Maigret, care nu avea copii, care și-ar fi dorit atît de mult un fiu, îl privea cu ochi tulburi.

Ce fel de om va fi, ce viitor va avea după batalioanele din Africa – dacă se mai întorcea de acolo?

— Ești un nătărău, Paulus! spuse comisarul oftînd. Dacă aș ști că tatăl tău ți-ar trage o mamă de bătaie, i-aș spune să intre imediat.

— Nu m-a bătut niciodată.

— Păcat.

— E și mai rău! Plînge!

— O să te trimit la arest. Cunoști vreun avocat?

— Nu.

— Probabil că îți va lua unul tatăl tău. Haide!

— N-o să ne întîlnim cu el?

— Nu. Stinge țigara.

Și Maigret i-l încredință lui Lucas, care se ocupă de formalități.

Jumătatea de oră petrecută cu tatăl lui a fost și mai neplăcută. După cum prevăzuse Paulus, acesta plînse. Iar Maigret nu putea nici el să vadă un bărbat plîngînd.

— Am făcut totul pentru el, domnule comisar…

Sigur! Sigur! Maigret nu acuza pe nimeni. Fiecare făcea ce putea. Din nefericire, oamenii nu puteau să facă mare lucru. Altfel, probabil că n-ar mai fi existat Poliția Judiciară.

Totuși, Janvier fusese împușcat urît de tot pe trotuarul străzii Lhomond și era de datoria comisarului să găsească asasinul.

Ca să se mai destindă, se duse cu Lucas să ia masa la braseria *Dauphine*, unde se așezară pe terasă, la o masă acoperită cu o pînză în pătrățele roșii. Era prima dată în acel an cînd mînca în aer liber. Era distrat, preocupat. Lucas, care își dădea seama, vorbea puțin, ezitînd înainte să pună o întrebare.

— Sînteți sigur că ăștia doi n-au nici un amestec în cazul Janvier, șefule?

— Foarte sigur. O să vezi că Van Damme va fi găsit la Bruxelles, unde a șters-o îndată ce s-a văzut cu banii în buzunar. Paulus însă, după ce au dat lovitura, s-a ascuns în casa de pe strada Lhomond, de unde n-ar fi ieșit pentru nimic în lume. Se simțea în siguranță la domnișoara Clément. Ar fi stat acolo luni de zile dacă ar fi fost lăsat. Ar fi avut un singur motiv să tragă în Janvier: să-și elibereze drumul pentru fugă. Dar n-a fugit. Și o cred pe domnișoara Clément cînd spune că el se afla sub pat în momentul cînd a fost tras focul de armă și că ea era în cameră.

— Și atunci?

— Nimic. Am scotocit încă o dată biroul lui Janvier. Am examinat și cele mai mici petice de hîrtie, am recitit dosarele tuturor cazurilor de care s-a ocupat în ultima vreme. Ar fi putut să fie o răzbunare.

Și chiar și așa! Rar se întîmplă ca un infractor să se răzbune pe un polițist, chiar dacă acesta l-a arestat. Dar comisarul nu voia să lase nici o pistă neexplorată.

— Am făcut rost și de lista tuturor celor care au ieșit de curînd din pușcărie. Nici unul n-a fost arestat de Janvier sau cu ajutorul lui.

— Intenționați să vă întoarceți acolo?

„Acolo” însemna, evident, casa domnișoarei Clément.

Maigret nu răspunse imediat. Mînca în tăcere, urmărind cu privirea umbra trecătorilor pe trotuar.

— Cine știa că Janvier va supraveghea în seara aceea casa de pe strada Lhomond?

Întrebarea era pentru sine însuși, dar răspunse Lucas:

— Nici eu nu știam, zise el. Se înțelegea cum voia cu Vauquelin și cu ceilalți inspectori.

— E greu de crezut că cineva a trecut din întîmplare pe strada Lhomond, l-a recunoscut pe Janvier și, dintr-un motiv oarecare, a tras în el. Acest cineva nu s-ar fi putut apropia fără să facă zgomot, astfel încît Janvier nici măcar să nu-l audă apropiindu-se.

— Încep să înțeleg unde vreți să ajungeți.

— Acel cineva nu avea ceva personal cu Janvier, acesta e punctul esențial. *Ci cu inspectorul care supraveghea casa în acea seară, pe trotuarul străzii Lhomond*. Vauquelin sau oricare altul ar fi fost împușcat la fel.

— Doar dacă Janvier n-a fost luat drept altul?

Maigret dădu din umeri. Ezită să comande o tărie la cafea, dar, ca protest împotriva lichiorului din ajun, ceru pînă la urmă un calvados.

— Mă duc la spital la Janvier. Poate medicul îi dă voie acum să vorbească.

— Pot să vă însoțesc? Mi-ar face plăcere să-l văd.

Merseră împreună. Doamna Janvier nu sosise încă. Nu așteptară mult. De data asta, inspectorul avea aproape o barbă adevărată, dar privirea îi era mai limpede.

— Nu-l agitați prea tare. Doctorul îi permite să spună cîteva cuvinte cu glas șoptit, dar trebuie să rămînă calm.

Maigret se așează călare pe un scaun, cu pipa stinsă în gură, în timp ce Lucas se sprijinea de pervazul ferestrei.

— L-am arestat pe Paulus. Nu vorbi. Îți spun cum a fost în două cuvinte. Era ascuns sub patul domnișoarei Clément.

Și, văzînd că fața lui Janvier exprima un fel de rușine, Maigret adăugă:

— Stai liniștit. Nici mie nu mi-ar fi trecut prin minte să mă uit sub patul acelei femei. Paulus e nevinovat. Nici el, nici complicele lui belgian, care a spălat putina, n-au tras în tine. Nu te mișca. Nu vorbi. Așteaptă să-ți pun întrebări și răspunde fără să te grăbești.

Janvier făcu semn că înțelesese.

— M-am gîndit la o posibilitate, în care, de altfel, nu cred. Presupunînd că, în legătură cu cazul acesta sau cu altul, ai intrat în posesia unei informații care putea să compromită pe cineva, acest cineva ar fi putut avea ideea să te suprime.

Janvier rămase mult timp nemișcat.

— Nu văd ce-ar putea fi, răspunse el în cele din urmă.

— Ai făcut mai multe schimburi la supraveghere în fața casei. N-ai remarcat niciodată nimic anormal?

— Nimic care să nu fie trecut în raport.

Infirmiera îi anunță că venise doamna Janvier. Acum avea dreptul să stea cîteva minute singură cu soțul ei. Era jenată, în fața lui Maigret, pentru buchetul de violete pe care îl avea în mînă.

— Nu-ți face griji, drăguțule! Îl găsim noi pînă la urmă.

Afară, față de Lucas, se arătă mai puțin optimist.

— Cineva a tras în Janvier. Asta e clar. Glonțul n-a plecat singur și undeva există un ticălos care a apăsat pe trăgaci.

— Credeți că e încă în casa de pe strada Lhomond?

Maigret nu credea nimic. Nu mai știa. Era prost-dispus și primăvara nu-i mai făcea nici o plăcere.

— Poți să te întorci la birou. Dacă apare ceva nou, dă-mi un telefon.

— La domnișoara Clément?

Probabil că, în acel moment, comisarul era mai irascibil decît de obicei. Îi aruncă lui Lucas o privire încruntată, ca și cum l-ar fi bănuit de ironie.

— Da, la domnișoara Clément!

Își umplu pipa și se îndreptă cu pași greoi spre strada Lhomond.

— Mă întrebam dacă vă mai întoarceți.

— Ei bine, m-am întors!

— L-ați băgat la închisoare?

— Păi, cum!?

— Sînteți supărat?

— Pe cine?

— Pe mine.

Nici ea nu înțelegea. Stătea acolo arătînd mai mult ca niciodată ca o păpușă de cîlți, zîmbindu-i timid, dar fără să fie prea angoasată.

— Vă dați seama ce-ați făcut?

— Nu cred că e băiat rău. Are un fond bun.

— Cu toate astea, ar trebui să vă învinuiesc de favorizarea infractorului.

— Asta intenționați?

Ai fi zis că o amuza, că dorea să meargă și ea la închisoare, așa cum alții doresc să vadă Nisa.

— Încă nu știu.

— De ce nu stați jos?

Într-adevăr, nu avea nici un motiv să stea în picioare în salon. Era ridicol. Dar avea pică pe grăsană, fără să știe exact de ce. Era bosumflat.

— Îmi mai ascundeți ceva?

— Vă asigur că nu mai e nimeni sub patul meu, dacă asta vreți să spuneți. Nici în dulapuri. Puteți să căutați în toată casa.

— Vă bateți joc de mine, domnișoară Clément?

— Nu mi-aș permite niciodată, domnule Maigret.

— De ce zîmbiți?

— Pentru că viața mi se pare hazlie.

— Și dacă inspectorul meu ar fi fost ucis, tot așa de hazliu ar fi fost? Are o soție, doi copii și mai așteaptă unul.

— Nu m-am gîndit la asta.

— Dar la ce vă gîndeați?

— La dumneavoastră.

Comisarul nu găsi nici o replică. Era la fel de candidă, în felul ei, ca și nătărăul de Paulus.

— Urcați?

— Da.

— Nu vreți o ceașcă cu cafea?

— Nu, mulțumesc.

Dar nu urcă imediat în camera lui și, amintindu-și de setea din timpul nopții, se îndreptă spre bistroul de vizavi, unde bău trei pahare de bere unul după altul, cu impresia că își lua revanșa.

— L-ați găsit? îl întrebă patronul.

Maigret replică scurt:

— Pe cine?

Celălalt preferă să nu insiste.

Era acolo o porțiune de stradă banală, aproape fără trecători. Două trotuare, case, cîteva sute de oameni care trăiau în aceste case, bărbați care plecau dimineața și se întorceau seara, femei care se ocupau de gospodărie, copii care făceau gălăgie, bătrîni care se răcoreau la fereastră sau în pragul ușii.

Și mai erau o grăsană cu privire de copil care se juca de-a ținutul unei case cu camere de închiriat, un bătrîn cabotin ce dădea lecții de canto unor puștoaice care tînjeau după Operă, un student care făcea foamea și lupta cu somnul, în speranța că va agăța într-o zi o plăcuță de medic sau de dentist la ușa lui; se aflau acolo și o tîrfuliță leneșă, care citea romane în pat cît era ziulica de lungă și primea un domn în vîrstă de trei ori pe săptămînă, și o tînără dactilografă care era adusă noaptea acasă cu taxiul; erau și soții Lotard cu copilașul lor și soții Saft, care așteptau unul; domnul Kridelka avea aerul unui trădător de cinema, dar era probabil omul cel mai blînd din lume. Erau... Oameni de treabă, cum spunea domnișoara Clément. Oameni cum găsești peste tot, care erau obligați să facă rost în fiecare zi de destui bani ca să mănînce și în fiecare lună de destui bani ca să-și plătească chiria.

Erau vecinii: un bărbat care plecase de acasă dimineață cu un geamantan de comis-voiajor, o femeie care își scutura cîrpa de praf pe fereastră și cineva, sus de tot, la mansardă, care ținea lumina aprinsă pînă tîrziu în noapte.

Ce s-ar fi putut găsi dacă s-ar fi cercetat în amănunțime întreaga stradă? Probabil, în cea mai mare parte, ceea ce se numește „persoane cinstite”. Oameni modești. Cîțiva săraci. Probabil și cîteva pușlamale.

Dar asasinul?

Patronul își încruntă sprîncenele stufoase auzindu-l pe Maigret, care își ținea încă paharul de bere în mînă, comandînd distrat:

— Un pahar de vin alb.

Să fi uitat că băuse trei pahare de bere? Considera oare că asta nu conta, că era restanță de noaptea trecută? Sau, pur și

simplu, se gîndea la altceva?

Patronul preferă să nu spună nimic, luă repede sticla și umplu un pahar cu picior.

Puțin mai tîrziu, cînd comisarul traversă strada, îl urmări cu privirea dînd din cap și mormăi:

— Ce tip ciudat!

Pentru că sîntem întotdeauna ciudați în ochii cuiva.

V

Unde Maigret ia o mulțime de notițe ca să-și dea impresia că lucrează și unde domnișoara Clément nu se arată întotdeauna generoasă

O făcea probabil înadins. Era felul ei de a purta un mic război ciudat. Chiar dacă era de o sprinteneală surprinzătoare pentru volumul ei, nu avea nici un motiv să urce două etaje cînd ar fi putut foarte bine să-l strige de la capătul de jos al scării.

Oare voia să-i arate că avea somnul greu? Dimineața, poate. Doamna Maigret îl tachina și ea în privința asta. Dar nu la fel stăteau lucrurile cînd ațipea în timpul zilei. Or, după ce bătu la ușă, domnișoara Clément o deschise imediat, surprinzîndu-l în pat, îmbrăcat.

— Îmi cer scuze. Credeam că lucrați. Sînteți chemat la telefon.

N-o spunea cu răutate, dimpotrivă. Îl privea cu niște ochi lucind de bună-dispoziție și chiar de afecțiune.

Între ei era ceva ce nu puteau înțelege ceilalți. Maigret se arăta supărat pe ea. Asta era clar. Și dura de mai bine de două zile. De cel puțin zece ori pe zi, ieșea din casă și se întorcea. De

fiecare dată ea făcea în așa fel încît să se găsească în calea lui, cu o expresie care părea să spună: „Ei, sîntem prieteni?”.

Dar el se prefăcea că n-o vede sau răspundea cu un mormăit la avansurile ei.

Și, tot de două zile, ploua și, numai din cînd în cînd, o rază de soare străpungea norii.

— Alo! Da, eu sînt…

— Vă amintiți de un anume Meyer, șefule?

Era sigur că domnișoara Clément asculta din salon sau din bucătărie și poate pentru ea răspunse ursuz:

— Probabil că sînt zece pagini de Meyer în cartea de telefon.

— Casierul de pe bulevardul Italienilor care a fugit cu încasările. Am primit vești despre el. Poliția olandeză l-a găsit la Amsterdam în compania unei tinere roșcate. Ce facem?

Ai fi crezut că și el făcea înadins, de nu călca pe la Poliția Judiciară. Casa de pe strada Lhomond devenise un fel de sucursală a Poliției Judiciare și, uneori, îl suna chiar șeful cel mare.

— Dumneata ești, Maigret? Judecătorul de instrucție mi-a telefonat în legătură cu cazul Piercot…

Și, imediat ce închidea, Maigret părea să se cufunde cu voluptate în atmosfera colțului său de stradă.

Femeia de serviciu cu pantofi bărbătești se temea de el, Dumnezeu știe de ce, și se retrăgea repede din calea lui cînd îi auzea pașii. Ceilalți îl priveau și ei cu oarecare jenă, ba chiar cu o anumită îngrijorare, ca și cum ar fi presimțit că ar fi fost de ajuns o nimica toată ca bănuielile să cadă asupra lor.

Pe scurt, numai domnișoara Clément nu-l lua în serios și îi zîmbea, cu certitudinea că la un moment dat comisarul își va da jos masca.

Fără să pară că o făcea, îl înconjura cu mici atenții. Dimineața, din proprie inițiativă, așeza o ceașcă cu cafea în fața ușii lui îndată ce auzea că se sculase. Seara găsea întotdeauna o sticlă cu bere pe masa din salon, unde intra pînă la urmă sub un pretext sau altul.

Dacă ar fi fost întrebat ce făcea acolo, probabil ar fi răspuns că habar nu avea, că bătea pasul pe loc și că începea să se sature; iar doamna Maigret, la telefon – pentru că era tot în Alsacia –, adopta o atitudine asemănătoare cu aceea a domnișoarei Clément.

Luase o mulțime de notițe, lucru care i se întîmpla rar. Cînd le punea întrebări oamenilor, își scotea carnetul negru din buzunar, unul care se închidea cu un elastic, și scria ce i se spunea.

Apoi, în camera lui, după ce se sătura de privit pe fereastră, se așeza la masă și scria încă o dată notițele, deși știa că probabil nu aveau să-i servească la nimic. Era un fel de disciplină sau poate un fel de a se pedepsi Dumnezeu știe pentru ce.

Îndată ce se mișca o perdea la una dintre casele din față, se ridica și se proțăpea la fereastră, pe care trebuia s-o țină închisă, pentru că, din cauza ploii, se răcise atît de mult, încît îți venea să aprinzi focul.

Eugène Lotard – *32 de ani, născut la Saint--Etienne. Fiul unui funcționar de la căile ferate. Agent de asigurări la Națională. Căsătorit de trei ani cu o domnișoară pe nume Rosalie Méchin, născută la Benouville, lîngă Etretat (Sena de Jos).*

Blanche Dubut – *22 de ani, născută la Châtaignerie (Vandeea). Artistă dramatică. Celibatară.*

Totul era de o banalitate exasperantă. Oamenii ăștia veniseră la Paris din toate colțurile Franței și chiar ale Europei și ajunseseră în casa doamnei Clément.

Kridelka își aștepta actele de naturalizare, deși vorbea o franceză îngrozitoare. Saft le primise deja.

Îi chestionase pe toți, pe unii de mai multe ori. Intrase în camerele lor, le văzuse patul, periuța de dinți pe măsuța de toaletă și micul reșou cu spirt sau benzină pe care își preparau majoritatea meselor.

Se informase despre detaliile cele mai intime ale vieții lor, privindu-i cu ochii lui mari, care căpătau, în acele momente, o expresie posacă.

Și? Bineînțeles, nicăieri, nici în dulapuri, nici sub mobile, nici sub saltele, nu găsise revolverul Colt cu care se trăsese în Janvier.

Bietul Janvier! Maigret nici măcar nu se mai ducea la spital să-l vadă. Se mulțumea să-i telefoneze de două ori pe zi infirmierei și, uneori, rănitul primea receptorul și îl saluta cu o voce pe care aproape că nu o recunoștea. Avea să mai scoată mult timp șuieratul acela neplăcut cînd vorbea?

Fețe necunoscute cu trei zile în urmă îi deveniseră atît de familiare, încît, mai tîrziu, avea să salute uneori, probabil, simpli trecători luîndu-i drept prieteni.

De exemplu, femeia cu cîrpa de praf se uita aproape la fel de des la fereastra lui pe cît se uita și el la a ei, cu un aer de reproș, ca și cum ar fi vrut să-i dea de înțeles că un bărbat înalt și solid ar fi putut să aibă o meserie mai serioasă.

Era o văduvă, doamna Boulard, al cărei soț lucrase la Drumuri și Poduri și care acum trăia dintr-o pensioară.

Într-un grup de șase case, numărase deja cinci văduve. Le vedea dimineața ducîndu-se, cu plasa pe braț, să facă piața pe strada Mouffetard. Le vedea întorcîndu-se cu praz sau salată ieșind din plase.

Aproape că ar fi putut să spună ce mîncau toți acei oameni, la ce oră, cînd și cum se culcau, dar și la ce oră începeau să sune deșteptătoarele pe noptiere.

Vizavi, la etajul întîi, patul fusese ușor deplasat și apropiat de fereastră. Era camera de unde un bărbat ieșise într-o dimineață cu un geamantan și luase un taxi spre gara Montparnasse.

Deseori, noaptea, la ore neregulate, lampa se aprindea, dar nu vedea nici o umbră pe stor.

Femeia era bolnavă. Își petrecea zilele în pat. Portăreasa urca pe la zece dimineața, deschidea fereastra și făcea curat.

Fereastra de la mansardă era a servitoarei unei bătrîne rentiere – tot o văduvă –, care dormea acolo și primea bărbați în fiecare noapte.

Luase de la capăt munca lui Vauquelin, se dusese să-i chestioneze pe toți vecinii, pe toți cei care puteau să fi văzut sau auzit ceva. Pentru asta era obligat să bată la ușa lor la ora prînzului sau seara, după cină. Cu unii stătuse de vorbă chiar de două ori.

— I-am spus deja inspectorului ce știam, i se răspundea.

Se așeza totuși pe un scaun, indiferent dacă era sau nu invitat. Era un truc vechi. Cînd oamenii te văd stînd jos, pierd speranța să scape în cîteva minute de tine și încearcă să te mulțumească.

— Ce făceați lunea trecută la zece seara?

Și adăuga:

— În seara în care s-a auzit un foc de armă în stradă.

Carnetul lui mare îi impresiona. Cei mai mulți încercau să-și amintească.

— Mă pregăteam să mă culc.

— Aveați ferestrele închise?

— Așa cred… O clipă…

— Era o vreme foarte plăcută.

— Dacă-mi amintesc bine, una dintre ferestre era întredeschisă.

Era o muncă pentru care era nevoie de răbdare. Își lua cu el notițele lui Vauquelin. Uneori se potriveau, alteori, nu.

În trei rînduri reluase un fel de orar căruia îi aducea mereu corecturi. Apoi se ducea să bea un pahar de vin alb sau să mănînce ceva la bistrou, unde începuse să-i cunoască pe obișnuiții localului. Acum îl considerau un fel de abonat. Îi era anunțat de dimineață meniul zilei, iar soția patronului, care avea un coc tare în creștetul capului, adăuga:

— Dar, dacă aveți poftă de ceva special…

De cele mai multe ori nu-și mai dădea osteneala să-și ia pardesiul. Își ridica gulerul hainei, trăgea în jos borul pălăriei și traversa strada ușor aplecat în față. Unele femei la care se ducea în felul acesta să le chestioneze se uitau la pantofii lui cu insistență, ca să-i amintească de ștergătorul de picioare.

— Sînteți sigură că n-ați auzit zgomot de pași?

Ultimul rezumat, vineri, la patru după-amiaza, după ce se întorsese de la bistrou, unde băuse un pahar de vin, era aproape următorul. Îl recitise de atîtea ori cu creionul în mînă, încît desenase arabescuri, ca pe marginea unui caiet de școlar.

Casa Clément. Zece și douăzeci de minute (cu cîteva clipe înaintea împușcăturii).

Domnișoara Clément se găsește în camera ei, făcîndu-și toaleta de noapte, iar Paulus se află sub pat.

La parter, în stînga, domnul Valentin își prepară un grog la el în bucătărie, așa cum face aproape în fiecare seară.

La etajul întîi, soții Lotard s-au culcat. Doamna Lotard n-a adormit încă, pentru că bebelușul a gemut și ea așteaptă să vadă dacă va trebui să se scoale.

Blanche Dubut citește în pat.

Frachin absent (studiază la un prieten, se va întoarce abia dimineață).

Domnul Mège, contabil, a cărui fereastră, ca și cea a lui Frachin, dă spre curte, stă pe pat și își taie unghiile de la picioare.

Etajul al doilea. Nimeni în camera lui Paulus. Kridelka absent. Se va întoarce acasă un sfert de oră mai tîrziu. Plecat la o adunare publică. (Controlat de inspectorul Vacher.)

Domnișoara Isabelle, absentă. (Cinema, imposibil de controlat. Povestește fără ezitare filmul pe care pretinde că s-a dus să-l vadă.)

Domnul și doamna Saft. Ea, culcată. El, într-un fotoliu, citește ziarul.

Alte pagini, la fel ca aceasta, rezumau ce făcuseră locatarii din casele vecine.

Apoi, în sfîrșit, pe o foaie separată, figura o reconstituire cît de precisă fusese posibil a deplasărilor în momentul împușcăturii și imediat după aceea.

Aceasta se deosebea sensibil de raportul lui Vauquelin, probabil pentru că cei în cauză avuseseră timp să-și

amintească.

Un lucru părea sigur: nimeni nu auzise zgomote de pași înaintea detunăturii.

— Nu auzeați pașii inspectorului?

— Nu. Îl văzusem puțin mai devreme, cînd închisesem fereastra. Nu știam că era inspector și, fiindcă părea tînăr, am crezut că-și aștepta iubita.

Asta declarase doamna cu cîrpa de praf.

Domnul Valentin îl zărise și el pe Janvier cînd închisese fereastra, înainte să se ducă în bucătărie, dar asta pe la zece seara. Nu se întrebase ce făcea acolo.

Așadar, împușcătura răsunase în liniștea străzii pustii.

Blanche Dubut părea să fi fost prima care se repezise la fereastră. Era întredeschisă, dar avea perdelele trase. Le dăduse la o parte.

— Ați văzut lumină la alte ferestre?

— Mă întreb dacă era la fereastra de vizavi. E aproape întotdeauna luminată la ora aceea; întîi m-am uitat în stradă.

Fereastra de vizavi era cea a apartamentului din care un bărbat plecase cu un geamantan și unde locuia o femeie bolnavă sau neputincioasă.

— S-au deschis și alte ferestre?

— Da. Cam peste tot.

— Erau unele deschise înainte să vă fi deschis fereastra?

— Nu cred. Am impresia că am fost prima care a văzut corpul pe trotuar și am strigat.

Era adevărat. Cel puțin patru persoane îi auziseră strigătul, printre care și domnul Saft, care se repezise pe palier crezînd că striga după ajutor.

— Cine a ieșit primul în stradă?

După toate probabilitățile, domnul Valentin, care purta o haină de interior din catifea neagră. Portarul casei vecine ieșise și el aproape în același timp.

Maigret pusese de nenumărate ori aceeași întrebare:

— Ce ferestre erau luminate în acel moment?

Dar asta devenea imediat ceva confuz. Pe scurt, cele mai multe ferestre se deschiseseră una după alta. Domnișoara Clément nici măcar nu părăsise pragul ușii. Întrebase:

— E rănit?

Și, fără să mai piardă timpul, se repezise spre telefon să cheme Police-Secours.

— Cît timp a trecut între împușcătură și momentul în care domnul Valentin a ieșit din casă?

— Mai puțin de jumătate de minut. Cîteva secunde.

Bucătăria era lîngă dormitor și doar prin acesta trebuia să treacă. Ba chiar uitase să oprească gazul și se întorsese pentru asta după cîteva minute.

Or, nici domnul Valentin, nici ceilalți nu auziseră pași. Asasinul nu avusese practic timp să se facă nevăzut. Ar fi trebuit să treacă cel puțin pe sub un felinar, dar nimeni nu văzuse nimic.

Nu părea să fie mare lucru, dar aceste cîteva certitudini erau rodul unui număr considerabil de întrebări.

Portăreasa casei de vizavi, doamna Keller, făcea tot ce-i era în putință să colaboreze cu comisarul, dar era genul de femeie mărunțică și plină de vioiciune, care vorbește precipitat și care, vrînd cu tot dinadinsul să fie foarte exactă, încurcă totul.

— Ați ieșit din casă?

— Am ieșit în ușă, dar n-am traversat strada. Credeam că e mort și nu suport să văd morții.

— A ieșit vreun locatar?

— Domnul Piedbśuf, de la etajul al doilea, cel cu barbă și care lucrează la *Bon Marché*, a coborît în halat de casă și s-a dus să arunce o privire pe trotuarul de vizavi. Chiar i-am spus c-o să răcească.

— Ați văzut sosind mașina celor de la Police-Secours?

— Da… Nu… Adică, în momentul în care a dat colțul străzii, eram în camera mea, unde m-am dus să-mi iau pardesiul.

Maigret telefonase de vreo patru-cinci ori la comisariatul arondismentului V să le pună întrebări agenților care veniseră la fața locului.

După spusele lor, pe trotuar se aflau vreo douăzeci de persoane care formau un cerc în jurul lui Janvier cînd sosiseră ei. Își notaseră doar cîteva nume la întîmplare. Domnul Valentin și-l dăduse pe al lui fără să i se ceară. Toți o remarcaseră pe grăsana domnișoară Clément.

— N-ați reținut ce ferestre erau luminate?

Nimeni nu fusese atent la ele.

— N-ați observat nici dacă cineva se îndepărta spre unul dintre capetele străzii?

Totul era confuz. Cîțiva vecini se apropiaseră de grupul inițial, se amestecaseră, își dăduseră uneori cu părerea, în timp ce alții se întorceau în casă. Printre ei se aflaseră și doi-trei trecători care se opriseră să vadă ce se întîmplase.

Toate astea păreau să nu ducă nicăieri. Era ceva înnegurat, ca ploaia care nu se mai oprea și îmbiba casa de umiditate. Foc era numai în salon, unde Maigret se ducea să se așeze din cînd în cînd, răspunzînd prin mormăituri propunerilor domnișoarei Clément.

Van Damme fusese găsit cu ușurință la Bruxelles, pentru că, după cum spusese Paulus, prima lui grijă cînd sosise fusese să se ducă la consulatul Statelor Unite, la Serviciul de Informații.

La început, tăgăduise că ar fi participat la jaful de la localul *La Cigogne*, apoi, strîns cu ușa, aruncase toată vina pe umerii lui Paulus. Fapt e că se afla la Bruxelles în noaptea în care Janvier fusese împușcat pe strada Lhomond. Poliția găsise femeia cu care se dusese la cinema în seara aceea. Apoi fusese văzut, împreună cu ea, într-un restaurant popular de pe Rue des Bouchers.

— Sînteți chemat la telefon, domnule comisar.

Devenise deja o joacă. Domnișoara Clément urca de fiecare dată cele două etaje, ca din plăcere, și arunca o privire amuzată la paginile pe care le umplea Maigret.

Din nou Poliția Judiciară, care îi cerea o informație despre un caz în curs de cercetare. Lucas îi ținea locul. O dată sau de două ori pe zi venea în casa de pe strada Lhomond să aducă acte la semnat.

Nu punea întrebări, evita să se uite la Maigret întrebător.

Comisarul traversă încă o dată strada, se duse să bea un pahar de vin alb, apoi intră în casa de vizavi.

— Spuneți-mi, doamnă Keller...

— Va ascult...

Loja era foarte curată, dar întunecoasă. Soba mare duduia și Maigret se așeză cu spatele la ea din obișnuință.

— Locatarul de la etajul întîi...

— Da, domnul Boursicault. Noi îi spunem domnul Désiré... Pe numele mic...

— Mi-ați spus că lucrează pentru *Les Chargeurs Réunis*...

— De mai bine de douăzeci de ani. E comisar de bord pe unul dintre vasele lor.

— Știți care?

— Îl schimbă din cînd în cînd. De un an e pe vasul *Asie*.

— Cînd l-am văzut plecînd cu geamantanul, dimineață, s-a dus la bord?

— La ora asta e în drum spre Pointe-Noire, în Africa Ecuatorială. Nu e aproape niciodată în Franța. Au nevoie de mai bine de o lună la dus și tot atît la întors.

— Astfel încît se întoarce cam din două în două luni?

— Da.

— Pentru mult timp?

— Depinde. E destul de complicat. Mi-a explicat de mai multe ori sistemul de rulare, dar n-am înțeles nimic.

— Presupun că, atunci cînd e la Paris, stă mai multe săptămîni?

— Nu. Tocmai. Numai o dată din două. Atunci are aproape o lună liberă. În celelalte rînduri abia are timp să vină să-și sărute soția, să-și ia lucrurile și să se îmbarce din nou.

— Ultima dată a stat o lună?

— Nu. A stat două nopți.

Maigret nu se entuziasma. De multe ori, chestionînd pe cineva, credea că va ajunge în sfîrșit la un rezultat, apoi un răspuns foarte simplu îi năruia speranțele.

— Spuneți două nopți? O clipă. Ar fi sosit în seara în care a fost rănit inspectorul?

— Da, exact. Nu mi-a trecut prin cap să vă spun.

— Cu puțin înainte de împușcătură?

— Nu. Încă nu era în casă cînd s-a tras.

— A venit la puțin timp după?

— Mult după. Trenul lui sosea la gara Montparnasse pe la miezul nopții. Cînd i-am deschis ușa era aproape unu dimineața.

— Presupun că a venit cu taxiul?

— Altfel n-ar fi putut să-și ducă geamantanul.

— Și soția îl aștepta?

— Sigur că da. Știe întotdeauna unde se află. Un vas e ca un tren. Are un orar. Ea îi trimite scrisori par avion la toate escalele. Eu știu mai bine decît oricine, pentru că i le duc la poștă.

— Prin urmare, îl aștepta?

— Cu nerăbdare.

— Se înțeleg bine?

— N-am văzut alții să se înțeleagă așa de bine ca ei, chiar dacă nu sînt foarte des împreună, din cauza meseriei domnului Désiré.

— Ce fel de om e?

— Un om cumsecade, foarte blînd. Are multă răbdare. Peste un an va ieși la pensie și vor pleca să locuiască la țară.

— Soția lui e bolnavă?

— De cinci ani, abia dacă se mai dă jos din pat. N-ar trebui să o facă deloc, dar, cînd nu sînt sus, i se întîmplă să se tîrască prin apartament.

— Ce are?

— Nu știu exact. Ceva la picioare. E pe jumătate paralizată. Uneori, ai zice că e complet paralizată și nu se mai poate mișca.

— Știți să aibă ceva rude la Paris?

— Nu.

— Nu vine nimeni s-o viziteze?

— Numai eu. Mă ocup de menaj, v-am mai spus. Urc de cîteva ori pe zi să-i duc de mîncare și să văd dacă are nevoie de ceva.

— De ce n-o instalează soțul ei la țară sau la Bordeaux, din moment ce debarcă la Bordeaux?

— I-a propus. Cred că s-a obișnuit cu mine. A mai fost vorba s-o mute într-o casă de sănătate, dar ea a refuzat.

— Spuneți că nu vine nimeni s-o vadă?

— Mama lui Désiré, care e foarte bătrînă și aproape la fel de neputincioasă, vine s-o vadă în fiecare lună și îi aduce mereu cîte o cutie cu bomboane de ciocolată. Biata femeie nu îndrăznește să-i spună că nu-i place ciocolata și mi le dă pentru fiica mea.

— Credeți că ați avea și altceva să-mi spuneți?

— Ce-ar mai fi de spus? Sînt persoane cumsecade, greu încercate de viață. Nu e o fericire pentru un bărbat să aibă o soție bolnavă și nu e o fericire nici pentru o femeie...

— Spuneți-mi, doamnă Keller, în seara împușcăturii n-ați urcat la locatara dumneavoastră?

— Ba da. Dar mi-a ieșit din minte.

— În ce moment?

— O! Cu mult după! Tînărul fusese dus deja cu ambulanța. Am traversat strada, să văd locul unde căzuse și să ascult ce spuneau oamenii. Era sînge pe trotuar. Am zărit lumină la doamna Boursicault și mi-am zis imediat că biata de ea tremura de frică.

— Cît timp trecuse de cînd fusese atacat inspectorul?

— Cel puțin o jumătate de oră. Nu-mi amintesc exact. Am urcat. Nu dormea. Cred că mă aștepta. Știa că voi veni s-o liniștesc.

— Ce v-a spus?

— Nimic. Eu i-am povestit ce se întîmplase.

— Nu se ridicase?

— Mi se pare că se dusese să se uite pe fereastră. Medicul îi interzice să meargă, dar v-am spus că nu ascultă întotdeauna.

— Era nervoasă?

— Nu. Avea cearcăne la ochi, ca de obicei, pentru că nu doarme aproape deloc, deși ia medicamente. Încerc s-o fac să citească, îi aduc cărți, dar n-o interesează. Petrece ore în șir gîndindu-se, singură cuc.

Un sfert de oră mai tîrziu, Maigret, cu receptorul în mînă, privind fix micul afiș de deasupra pușculiței, telefona la *Les Chargeurs Réunis*.

Tot ce-i spusese portăreasa despre Boursicault se dovedea adevărat. Era un om de toată isprava, la care compania ținea mult. *Asie* ajunsese la Bordeaux exact la timp ca el să ia trenul care sosea în gara Montparnasse cu cîteva minute după miezul nopții.

Prin urmare, nu putuse să tragă în Janvier.

Nici nu închise bine că auzi o voce insistentă deasupra capului:

— Vreți să urcați o clipă, domnule comisar?

Era domnișoara Blanche, care își lăsa deseori ușa întredeschisă și îl auzise probabil vorbind la telefon.

Apropo de domnișoara Blanche, se petrecea ceva destul de amuzant. De cînd Maigret locuia în casă, faimosul ei unchi nu mai îndrăznea s-o viziteze, astfel încît aștepta probabil mai nerăbdător decît oricare altul terminarea anchetei.

— Nu știu dacă e important, dar am auzit fără să vreau ce spuneați la telefon și mi-a venit o idee.

Camera era plină de fum de țigară. Lîngă patul în care rămăsese imprimată urma formelor tinerei femei se afla o farfurie cu cîteva prăjituri. Era în capot, ca întotdeauna, și se vedea clar că nu purta nimic pe dedesubt.

Lipsa ei de pudoare era calmă, inconștientă.

— Luați loc. Îmi cer scuze că v-am cerut să urcați. E vorba despre cei de vizavi.

Așezată pe marginea patului, picior peste picior, îi întinse farfuria cu prăjituri.

— Nu, mulțumesc.

— Să știți că nu-i cunosc și n-am schimbat niciodată vreo vorbă cu ei. Numai că stau aproape toată ziua acasă. Din pat pot să văd pe fereastră. Nu sînt foarte curioasă de felul meu.

Nu mințea. Era probabil interesată numai de ea însăși și de personajele din romanele pe care le devora.

— Am remarcat totuși un detaliu, nu știu de ce. În unele zile, storul lor e ridicat tot timpul și pot s-o zăresc pe femeie în pat prin ochiurile perdelelor.

— Și în alte zile?

— În alte zile storul rămîne tras de dimineața pînă seara și nu se deschide nici măcar fereastra pentru aerisire.

— Asta se întîmplă des?

— Destul de des ca să mă frapeze. Prima dată m-am întrebat dacă nu cumva femeia murise. Fiind obișnuită s-o văd în pat… I-am spus și domnișoarei Clément.

— E mult de atunci?

— O, da!

— Luni de zile?

— Mai mult. Aproape doi ani. Era la cîteva săptămîni după ce m-am mutat aici. Am fost cu atît mai surprinsă cu cît era vară

și, în zilele dinainte, ferestrele rămăseseră larg deschise toată ziua.

— Nu știți dacă asta se întîmplă la intervale regulate?

— N-am fost atentă. Dar uneori durează și trei zile.

— N-ați văzut niciodată pe altcineva în cameră?

— Doar pe portăreasă, de mai multe ori pe zi, uneori o femeie bătrînă și, din cînd în cînd, pe soț. Cînd e aici cîteva săptămîni, el se ocupă de menaj, mai puțin de curățenia generală de sîmbătă. Și ar mai fi și doctorul, evident.

— Doctorul vine frecvent?

— Depinde ce înțelegeți prin frecvent. Poate o dată pe lună. Nu mă uit mereu pe fereastră. Dacă nu v-aș fi auzit la telefon, nici nu m-aș fi gîndit la asta. Credeți că informația o să vă folosească? Să știți că nu vreau să spun nimic rău despre ei. N-am vorbit niciodată cu ei.

— Mai gîndiți-vă o dată, vă rog! Cînd v-ați dus la fereastră, după împușcătură...

— Știu la ce vă referiți. Acum sînt aproape sigură că nu era lumină vizavi.

— Storul era lăsat?

— Nu cred. Cînd e lăsat, formează o pată deschisă, pentru că e un stor ecru. Am impresia că pata era neagră, ca fereastra deschisă a unei camere neluminate.

Oare domnișoara Clément avea să-i răspundă cu aceeași bosumflare? Cînd Maigret coborî, aceasta nu se mai ivi, așa cum avea obiceiul. Să fi fost geloasă pe domnișoara Blanche?

— Tot eu sînt, spuse Maigret, intrînd în loja doamnei Keller.

— Voiam să duc sus cina doamnei Boursicault.

Tocmai aranja totul pe o tavă.

— Nu i se întîmplă uneori locatarei dumneavoastră să stea întreaga zi cu perdelele trase?

— Toată ziua! Poate vreți să spuneți cîte trei-patru zile! Degeaba am mustrat-o.

— Cum motivează faptul că stă așa, în semiobscuritate?

— Să știți, domnule comisar, că nu trebuie să încerci să înțelegi bolnavii. Uneori sînt gata să mă supăr. Pe urmă mă pun în locul ei și îmi spun că eu aș fi poate și mai rea decît ea. Cred că uneori face neurastenie. I-am spus și doctorului.

— Ce v-a răspuns?

— Să nu-mi fac griji. Are crize. În momentele alea aș putea să jur că mă urăște. Dacă ar putea să încuie ușa, probabil că ar face-o. Nu numai că mă obligă să trag storurile sau le lasă chiar ea, dar îmi interzice și să fac ordine. Pretinde că are migrenă, că cel mai mic zgomot, cea mai mică mișcare în cameră o scot din minți.

— Se întîmplă des?

— Din păcate.

— Mănîncă totuși?

— Ca de obicei. Îmi dă voie numai să-i fac patul și să șterg praful din cameră.

— Cîte camere are apartamentul?

— Patru, plus o debara și toaleta. Au două dormitoare, unul nefolosit, o sufragerie și un salon, și el tot nefolosit. Nu plătesc mult, pentru că domnul Boursicault locuiește aici de mai bine de douăzeci de ani. Era deja aici cînd m-am angajat eu.

— Și pe ea?

— S-au căsătorit în urmă cu vreo cincisprezece ani, cînd nici unul dintre ei nu mai era tînăr.

— Ea cîți ani are?

— Patruzeci și opt.

— Și el?

— La anul împlinește șaizeci. Mi-a zis cînd m-a anunțat că se va pensiona și că apartamentul va fi liber.

— Mi-ați spus că dumneavoastră duceți la poștă scrisorile doamnei Boursicault.

— Nu le „duc”. Poștașul le ia din lojă cînd trece.

— Cui îi scrie?

— Soțului. Uneori, soacrei.

— Atît?

— N-am văzut niciodată alte scrisori.

— Primește multe?

— Da, de la soțul ei. Bătrîna nu scrie niciodată.

— Nimic altceva?

— S-a întîmplat rar să-i duc un plic a cărui adresă era bătută la mașină.

— De cîte ori?

— Patru sau cinci. În rest, facturi de la compania de gaz sau de electricitate ori prospecte.

— Au telefon?

— Și-au instalat acum cinci ani, cînd s-a îmbolnăvit ea, ca să poată chema mai ușor medicul în caz de nevoie.

— Vă rog să nu-i spuneți că vă pun întrebări despre ea.

— I-am și spus. Am greșit? Îmi dau întotdeauna osteneala să-i stîrnesc interesul. I-am vorbit de întrebările pe care le puneți despre toată lumea care locuiește aici pe stradă. Am glumit pretinzînd că, dacă soțul ei s-ar fi întors acasă cu cîteva ore mai devreme, ar fi fost suspect. Îmi cer scuze.

— Cum a reacționat?

— N-a reacționat. Părea foarte obosită. Nu m-ar mira ca mîine sau poimîine s-o apuce iar o migrenă.

— Puteți să-i duceți mîncarea. Anunțați-o că vreau să-i vorbesc. Spuneți-i că am interogat toți locatarii și că vreau să-i pun două-trei întrebări.

— Imediat?

— Mă întorc peste cîteva minute.

Simțea nevoia să respire puțin aer curat și, mai ales, să bea un vin alb la patronul din Auvergne.

Vizavi, în spatele perdelei din salon, domnișoara Clément îl urmărea cu privirea și puțin lipsi să nu scoată limba la el.

VI

Unde este vorba despre o femeie fără apărare într-un pat și despre un comisar care devine necruțător

În fond, avea nevoie să-și facă puțin curaj. În zilele dinainte, cînd urma să deranjeze cupluri pașnice care își mîncau supa, ca să le pună întrebări privindu-i fix cu ochii lui mari, se simțea mai stînjenit decît voia să pară.

Or, pe doamna Boursicault o cunoștea, pentru că o văzuse la fereastră; întîi, numai un braț gol, în prima zi, cînd plecase soțul ei, apoi, a doua zi, figura și forma corpului slab sub cearșaf.

Era o ființă care nu mai avea vîrstă, cu fața suptă, fără culoare și fără viață, cum vezi la unii sfinți în imaginile religioase, și își amintea cu jenă de două-trei ocazii cînd privirile li se întîlniseră peste stradă. Știa cine era el? Îl credea pur și simplu un nou locatar al domnișoarei Clément? Portăreasa îi vorbise despre el în timp ce îi făcea curat în cameră?

Fapt e că Maigret rămăsese cu impresia unui contact personal. Bolnava avea pupile mici și negre, în care părea că se concentraseră toate forțele ei vitale.

„Ești un bărbat înalt și puternic, sănătos, care poate să se plimbe pe străzi, și stai acolo, la o fereastră, contemplînd o biată femeie bolnavă, ca și cum ar fi un spectacol pasionant!...”

Poate că nu gîndea asta. Poate că totul exista numai în imaginația lui Maigret.

Era totuși neplăcut și tot amîna momentul cînd urma să urce la ea, lăsîndu-i timp să termine de mîncat ce-i dusese portăreasa. Cu menajamente, doamna Keller avea să-i anunțe vizita ca fiind lipsită de importanță, o simplă vizită de rutină.

Probabil avea să facă ordine în cameră, să schimbe așternutul și pernele.

— Încă unul! comandă el.

Ceru de trei ori vin și nu ieși din bistrou decît atunci cînd simți un fel de căldură în gît și în cap. O văzu, pe celălalt trotuar, pe domnișoara Isabelle, care se întorcea acasă. Tînăra îi zîmbi. Ea era sănătoasă, plină de vitalitate, de...

Ce-l apucase de se ducea cu gîndul atît de departe? Își umplu pipa. Apoi o puse în buzunar, amintindu-și că mergea la o bolnavă, și se încruntă la gîndul că va trece poate ceva timp pînă să poată fuma.

Urcă scara și bătu la ușa sub care se zărea lumină, deși afară era încă ziuă.

— Intră!

Răspunsese portăreasa. Ea îi deschise ușa. Tava era pusă pe un scaun cu fundul de catifea roșie. Bolnava băuse doar jumătate din supă și ciugulise cu vîrful furculiței dintr-un fel de piure.

— Îmi pare rău că vă deranjez, doamnă Boursicault...

Nu se înșelase. Doamna Keller pusese un așternut curat și schimbase cămașa de noapte a bolnavei, ba chiar o coafase.

Părul castaniu, amestecat cu fire albe, purta încă urmele pieptenului.

Doamna Boursicault, care stătea în capul oaselor, îi arătă cu o mînă osoasă un fotoliu de la căpătîiul patului.

— Trebuie să cobor, doamnă Françoise. O să vin să vă spun noapte bună după ce domnul comisar va sfîrși de vorbit cu dumneavoastră. Dar, vă repet, nu vă faceți griji.

Portăreasa îi vorbea cu calmul pe care îl simulezi față de muribunzi și Maigret băgă de seamă că și el făcea la fel.

— N-aveți nici un motiv să vă faceți griji, repetă el. Știți că în fața casei dumneavoastră, în stradă, a fost comisă o crimă. Am stat de vorbă cu toți vecinii, cu unii chiar de mai multe ori, deoarece este important să reconstituim faptele cît mai exact cu putință.

Ea încă nu deschisese gura. Îl privea grav, așa cum unii copii, despre care se spune că sînt prea bătrîni pentru vîrsta lor, privesc persoanele adulte.

— Doamna Keller mi-a spus că nu v-ar deranja să mă primiți...

Atunci ea rosti primele cuvinte:

— Puteți să vă fumați pipa.

Îl văzuse probabil pe fereastră trăgînd din pipă toată ziua.

— Soțul meu fumează și el. Nu mă deranjează.

Și, văzînd că ezita:

— Vă rog...

Poate că din cauza asta comisarul se simți obligat să-i dea mai multe explicații.

— Într-o anchetă de acest gen, lucrul cel mai greu este să stabilești cu certitudine deplasările fiecăruia. Nu pentru că oamenii mint, ci pentru că amintirile lor sînt aproape

întotdeauna inexacte. Mi-a venit ideea că o persoană care percepe lumea exterioară doar din pat trebuie să înregistreze unele detalii cu mai mare exactitate decît celelalte. Presupun, doamnă Boursicault, că erați culcată în momentul împușcăturii?

— Da, domnule comisar. Mă ridic foarte puțin din pat. Dacă m-aș lua după ei, nu m-aș ridica niciodată. O fac aproape numai pe ascuns.

Vorbea lent, cu o voce fără modulații, care conferea cuvintelor sale o tonalitate anostă.

— În noaptea aceea vă așteptați soțul, nu-i așa?

— Știam că va sosi acasă pe la unu dimineața.

— Totuși, ați adormit?

— Nu dormeam. Doar stinsesem lumina. După un timp, lumina mă obosește.

— Aveați fereastra închisă?

— Cred că era întredeschisă. Probabil cîțiva centimetri.

— Storul era lăsat?

— Probabil. Nu mai știu.

— Ați auzit împușcătura?

— Cum să nu fi auzit?

— V-ați dat seama pe loc că era o împușcătură?

— Nu trecea nici o mașină pe stradă. Așa că nu putea să fie o explozie de cauciuc.

— N-ați auzit pași cu puțin timp înainte?

— Nu.

— Nici zgomotul unei uși sau al unei ferestre pe care cineva o deschidea sau închidea?

— Nu înainte, ci după. Au fost mai multe. Vecinii s-au uitat pe fereastră. Cineva a ieșit din casa de vizavi.

— O clipă. Imediat după detunătură nu s-au auzit pași grăbiți?

— Cred că da.

— Nu sînteți sigură?

— Nu.

— Nu v-ați ridicat din pat?

— Nu imediat.

— Dar v-ați ridicat?

— Cînd am auzit murmur de voci pe trotuarul de vizavi.

— Ați aprins lumina?

Ea păru să se gîndească.

— Nu. Sigur n-am aprins lumina. Eram în cămașă de noapte și, vizavi, erau ferestre luminate. Nu m-aș fi arătat așa.

— Ce-ați văzut?

— Cîteva persoane în jurul unui corp. Se apropiau și altele.

— Ați stat mult timp la fereastră?

— Pînă a sosit duba poliției.

— Pe scurt, n-ați văzut și n-ați auzit nimic care să mă poată ajuta în anchetă?

— Îmi pare rău, domnule comisar. Doamna Keller a urcat puțin mai tîrziu să-mi spună ce se întîmplase. Nu i-am mărturisit că mă dusesem la fereastră, pentru că m-ar fi certat.

Era cald în acea încăpere, unde domnea un miros fad. Maigret nu se simțea în largul lui în fotoliul prea scund și, dintr-un fel de pudoare, trăgea doar cîte puțin din pipă.

— Pot să vă întreb ce vîrstă aveți, doamnă?

— Patruzeci și opt de ani. Sînt căsătorită de numai cincisprezece ani. Vedeți bine că eram deja ceea ce se numește fată bătrînă.

Și arătă cu privirea o fotografie mărită din fața patului, deasupra șemineului, în care apărea în rochie de mireasă, la brațul unui bărbat mai înalt decît ea, mai în vîrstă, cu aer grav, puțintel solemn.

— E soțul dumneavoastră?

— Da. Era văduv. Prima lui soție a murit de pneumonie după șapte ani de căsnicie.

Și adăugă cu o voce puțin răgușită:

— A murit în camera asta, în patul acesta. Nu aveau copii.

Din acel moment, fără ca Maigret să fi trebuit să pună vreo întrebare, urmă o povestire lungă, pe care părea s-o istorisească pentru ea, cu debitul monoton al unui robinet care curge.

Nu se mai uita la el, privea în gol și se oprea din cînd în cînd să-și tragă răsuflarea.

— Vedeți dumneavoastră, Boursicault e omul cel mai bun de pe pămînt. Vă vor spune asta toți oamenii din compania lui, unde e foarte iubit. S-a angajat la *Chargeurs Réunis* la șaisprezece ani, curier, și s-a format singur, studiind și ducînd o viață plină de lipsuri. Părinții lui erau foarte săraci și locuiau la Bordeaux. Tatăl era un bețiv pe care mama lui trebuia să-l caute în fiecare sîmbătă de la un post de poliție la altul. Din cauza asta a avut întotdeauna oroare de băutură. Mă simt jenată că nu pot să vă servesc cu nimic. Nu ținem în casă nici o picătură de alcool, nici măcar vin. Cred că, la început, s-a temut de atavism și și-a impus reguli extrem de stricte.

Comisarul deschise gura, dar ea nu-i lăsă timp să vorbească, așa că Maigret se resemnă să asculte urmarea.

— Unii rîd de el, mai cu seamă la bordul vaselor, unde se bea mult. Nu joacă cărți, nu umblă după femei. La bord își petrece

serile în cabină citind și lucrînd. A învățat singur cinci-șase limbi și vorbește curent cîteva dialecte indigene.

Mobilele erau demodate, ca toate obiectele care împodobeau camera. Lumina electrică, din cauza luminii de afară, părea mai ternă și dădea întregii încăperi un aspect stătut, colbuit.

Venise să pună întrebări precise și trebuia să suporte confidențe interminabile.

— L-am întîlnit într-una dintre ședințele sale la Paris, între două plecări cu vaporul, pentru că, și după ce rămăsese văduv, revenea la Paris, unde își păstrase apartamentul.

— Mama lui nu locuiește la Paris?

Ea nu se miră că Maigret știa.

— Ba da! A adus-o aici de mult, de cînd s-a căsătorit prima dată. El a întreținut-o întotdeauna, pentru că nu mai are frați sau surori. A instalat-o într-o locuință pe strada Tournelles. Își iubește mult mama. Acum e foarte bătrînă. Mai vine să mă vadă din cînd în cînd și astea sînt cam singurele ei ieșiri din casă.

— De ce n-a venit să locuiască aici?

— N-a vrut. Pretinde că asta se sfîrșește întotdeauna rău, că o căsnicie trebuie să aibă independența ei.

— Vă înțelegeți bine cu ea?

— O iubesc ca pe mama mea. Cînd l-am întîlnit pe Boursicault, eram vînzătoare la un magazin de lenjerie bărbătească de pe bulevardul Saint-Michel. A intrat să cumpere șosete și cravate negre. Fără să-mi fi făcut curte, am observat că mă privea cu atenție, ca și cum l-ar fi frapat ceva la mine. Am aflat mai tîrziu ce-l emoționase așa de mult. N-a încercat să-mi ascundă asta. Se pare că semăn leit cu prima lui soție. Apropiați-vă de șemineu. E acolo, în stînga, o mică fotografie a ei într-o ramă de mahon.

Maigret se ridică oftînd și privi, ca să fie cu inima împăcată, fotografia proastă a unei femei tinere destul de banale, care avea un zîmbet trist, ca și cum ar fi presimțit că va muri tînără.

Regreta că venise. Atmosfera aceea ternă îl copleșea, îl făcea să-și dorească să fie afară, să respire aer înviorător și, cînd se așează din nou în fotoliu, își simți pleoapele grele.

— Am stat aproape trei luni fără să-l revăd. Nu știam ce profesie avea. Era plecat într-una dintre călătoriile lui în Africa Ecuatorială. La întoarcere m-a rugat să binevoiesc să ies cu el. Nici măcar n-am ezitat.

Avea atunci treizeci și trei de ani, iar el, patruzeci și șase; erau, evident, destul de mari ca să nu mai aibă nevoie de supraveghetori.

— În seara aceea, după ce am luat masa la *Rôtisserie Périgourdine*, mi-a vorbit de prima lui soție și m-a întrebat dacă aș vrea să mă căsătoresc cu el. Eram singură, fără familie, foarte săracă. Am răspuns da. Abia mai tîrziu am înțeles ce om era și ce noroc avusesem să-l întîlnesc. Gîndiți-vă ce s-ar fi întîmplat dacă m-aș fi îmbolnăvit înainte să-l cunosc. Aș fi fost acum într-un spital, trăind din mila publică. Nu e o plăcere pentru el, cînd vine acasă, să găsească o femeie în starea în care sînt, și totuși n-a spus niciodată nimic. Ba chiar mă îmbărbătează, arătîndu-se cît se poate de vesel…

De ce își zise Maigret că veselia acelui bărbat trebuia să fi fost lugubră? Sigur, îi deplîngea pe amîndoi. Dar, nu știa din ce motiv, nefericirea aceea nu reușea să-l înduioșeze.

Cuvintele ajungeau la el ca printr-un văl. Scena pe care o trăia în acea cameră emana plictiseala mohorîtă a unui album de familie pe care niște necunoscuți se încăpățînează să ți-l arate fără să le scape nici o mătușă sau vreun văr îndepărtat.

La drept vorbind, îl lua somnul și trebuia să facă un efort ca să țină ochii deschiși. Trecuse deja prea mult timp de cînd se învîrtea în loc în colțul acela de stradă, pe care, dintr-odată, nu-l mai suferea și simțea o nevoie furioasă de luminile și mulțimea de pe Marile Bulevarde.

— Acum cinci ani, cînd m-am îmbolnăvit, mi-a adus cei mai buni specialiști. La început, și-a luat șase luni de concediu ca să mă îngrijească, chiar dacă asta îi amîna pensionarea. Nu știu de ce vă spun toate astea. (Nici el!) Poate pentru că v-am văzut de mai multe ori la fereastră și vă uitați încoace cu interes?... În afară de momentele cînd vin doamna Keller și soacra mea, sînt întotdeauna singură... Atunci, mă gîndesc...

Puțin lipsise să nu ațipească. Probabil închisese ochii, pentru că ea îl privea cu un aer întristat.

— Vă plictisesc, nu-i așa?

— Deloc, doamnă. Am închis ochii pentru că și eu mă gîndeam.

— La ce vă gîndeați?

— La dumneavoastră. La viața dumneavoastră... V-ați născut la Paris?

Poate avea să reușească, în sfîrșit, să-i pună cîteva întrebări.

— M-am născut în Le Havre.

— Sînt indiscret dacă vă întreb numele de fată?

— Binet... Françoise Binet.

Și asta se dovedi îndeajuns ca s-o facă să se pornească din nou.

— Tatăl meu era marinar. E o coincidență ciudată, nu-i așa? A ajuns caporal de marină. Eram nouă copii. Acum trebuie să fi rămas numai trei sau patru.

— Nu păstrați legătura cu familia?

— De mult timp. Pe măsură ce noi, fetele, creșteam, eram plasate ca servitoare, iar băieții se descurcau cum puteau și ei. Mama și tata au murit.

— Ați fost femeie la toate?

— Întîi am avut grijă de copii, la paisprezece ani, la o familie care își petrecea verile la Etretat. Familia aceea m-a luat cu ea la Paris, unde locuia pe Avenue Hoche. Erau oameni foarte bogați. Voiam să devin cameristă. M-am dus la o școală de croitorie, pe Avenue Wagram.

— Și pe urmă? Ce-ați făcut?

I se păruse, brusc, că existase o ezitare în vocea ei.

— Am avut un iubit și patronii m-au dat afară.

— Cîți ani aveați?

— Șaisprezece.

— De ce v-au dat afară?

— Pentru că nu m-am întors acasă.

— Ați dormit prin străini?

— Da. N-am fost întotdeauna cuminte, domnule comisar. Eram tînără. Voiam să mă distrez.

— Și v-ați distrat?

— Așa crezi, la vîrsta aia.

— Ați încetat să lucrați?

— Mi s-a-ntîmplat. Pe urmă am fost chelneriță la un restaurant cu clienți fideli.

— Soțul dumneavoastră știe toate astea?

— I-am spus că nu eram demnă de el.

— I-ați dat detalii?

— N-a vrut să le audă.

— Ați ajuns foarte jos? întrebă el, privind-o cu atenție.

— Nu, nu chiar jos de tot.

— Ați avut amanți?

— Da.

Și adăugă rîzînd ușor:

— E greu de crezut, văzîndu-mă acum, nu-i așa?

— Vă dădeau bani?

— Uneori. Dar nu făceam o meserie din asta.

— Mai aveați aventuri cînd v-a întîlnit Boursicault?

— Se terminaseră de mult.

— De ce?

— Nu știu. Pentru că nu mai aveam chef. În fond, n-a durat mult. Cred că nu se potrivea cu temperamentul meu. Am fost făcută să trăiesc la casa mea.

— Cînd lucrați la magazin, unde locuiați?

— Aveam o cameră pe strada Monsieur-le-Prince, aici, aproape.

— Mobilată?

— Nu. Îmi cumpărasem cîteva piese de mobilier. Credeam că-mi voi sfîrși zilele fată bătrînă. Deveneam deja maniacă.

De ce se ridicase Maigret brusc și începuse să se plimbe prin cameră așa cum ar fi făcut în biroul lui? Părea să uite că acolo era o bolnavă în pat. Se încruntă cu un aer preocupat. Căuta mașinal o scrumieră ca să-și golească pipa și nu găsea. Ea ghici ce dorea.

— E una pe masa din sufragerie. Deschideți ușa aceea.

O deschise, răsuci comutatorul și, într-adevăr, găsi, pe masa Henri II, o scrumieră de aramă, pe care era așezată o pipă mare, curbată. Într-un fel, era ca și cum l-ar fi întîlnit pe Boursicault, pe care și-l imagina în papuci și fără haină, fumînd din acea pipă în apartament.

În spatele lui, vocea posomorîtă zise înșirînd vorbele ca pe un șirag de mătănii:

— La bord, soțul meu fumează țigări, mai puțin în cabină. Aici însă preferă pipa și…

Maigret se întoarse brusc și o privi în ochi.

— Pînă acum mi-ați părut sinceră, doamnă Boursicault.

Ea se arătă surprinsă de acest atac, așteptă, iar el observă că una dintre mîinile femeii se crispă pe cearceaf.

— Sînt convins că mi-ați spus adevărul.

Ea murmură:

— V-am spus adevărul.

— Aș vrea să continuați tot așa.

Încă ezita puțin să atace, pentru că nu era sigur că nu se înșală, caz în care ar fi părut un călău.

— *Cum intra în casă?*

Stătea în picioare, la un metru de pat, cu pipa goală în gură și-i părea probabil enorm bolnavei, care îl privea de jos în sus. Brusc, îi învălui o altfel de tăcere, ca și cum și-ar fi ținut amîndoi respirația.

Maigret era sigur că ea pălise, dacă putea fi mai palidă ca de obicei. Avea nasul la fel de subțire ca al unei moarte. Era foarte slabă sub cearșeaf. Comisarului îi venea să se uite în altă parte, poate să-și ia pălăria și să plece.

— Despre cine vorbiți?

— Nu știu cine e. Vorbesc despre cel care vine să vă vadă cînd soțul e plecat pe mare și pe care portăreasa pare să nu-l fi întîlnit niciodată.

— Nu înțeleg.

— Ascultați-mă bine, doamnă Boursicault! Nu vă vreau răul. Sînt polițist și-mi fac datoria. Unul dintre inspectorii mei a fost

împușcat în fața ferestrelor dumneavoastră.

— Credeți că eu am tras?

— N-am pretins niciodată asta și sînt convins că n-ați făcut-o. Dar am și convingerea că, dacă ați vorbit atît de mult de soț și de o parte din viața dumneavoastră, ați făcut-o ca să ascundeți alte episoade. Puțin mai tîrziu îmi voi pune oamenii s-o ia pe firul anilor din momentul în care v-ați căsătorit. Poliția din Le Havre va prelua pista acolo. Asta va cere probabil mult timp. Poate vor fi și goluri. Dar, cu răbdare, vom ajunge să vă reconstituim aproape întreaga existență, să-i găsim pe toți cei cu care ați fost în contact.

De data asta chiar întoarse capul în altă parte, pentru că ea închisese ochii și el zărise o lacrimă ivindu-se de sub pleoape. Femeia nu mișca. Maigret păstră tăcerea aproape un minut.

Apoi continuă, umplîndu-și pipa ca să facă ceva:

— Îmi cer scuze dacă nu cred în migrenele dumneavoastră. Îi voi telefona puțin mai tîrziu medicului care vă îngrijește și știu dinainte ce-mi va spune.

Ea scoase un oftat ușor, dar nu deschise ochii.

— În punctul în care am ajuns, unul dintre colegii mei englezi ar avea datoria să vă avertizeze, amintindu-vă că tot ce veți spune poate fi folosit împotriva dumneavoastră. Legea franceză nu mă obligă să fac și eu la fel, dar nu vreau să spuneți că n-ați știut. Judecați singură dacă aveți sau nu ceva să-mi spuneți.

Ea făcu încet un semn negativ din cap. Comisarul se așteptase la mai rău, la un leșin adevărat sau prefăcut, la o criză de nervi sau de indignare. Dar aproape că era mai jenant s-o vadă așa, nemișcată și apatică.

— Am convingerea, nu vă ascund asta, că primiți vizite fără știrea nimănui și că atunci cînd storurile rămîn lăsate, uneori timp de trei zile, aveți pe cineva aici. După toate aparențele, acest cineva cunoaște obiceiurile casei. În fiecare dimineață, portăreasa lipsește mai bine de o jumătate de oră ca să facă piața. În acel moment e ușor să intri în acest apartament. Nu spuneți nimic?

Dură ceva pînă cînd deschise gura, iar buzele îi erau la fel de golite de sînge ca și obrajii.

— N-am nimic de spus.

— Pretindeți că nu-i adevărat?

Pleoapele se deschiseră în sfîrșit și o privire rece se aținti asupra comisarului.

— Presupun că aveți dreptul să vă imaginați ce vreți.

În vocea ei se simțea dintr-odată o energie pe care ar fi fost imposibil s-o bănuiești cu cîteva minute înainte.

— Era un bărbat în camera dumneavoastră cînd a răsunat împușcătura?

Ea îl privea fără să răspundă.

— O femeie? insistă el.

Buzele nu i se mișcară.

— Sînteți cu adevărat bolnavă și nu vreau să vă obosesc. Știți că locuiesc vizavi, la domnișoara Clément. Aveți telefonul la căpătîiul patului. În orice moment, dacă simțiți nevoia să comunicați cu mine, sunați-mă.

Ezită jenat.

— Să știți, doamnă Boursicault, că, în ciuda aparențelor, nu sînt dușmanul dumneavoastră. E datoria mea să caut adevărul și îl voi descoperi. Doresc, și asta aș vrea să înțelegeți, să fac cît mai puțin rău posibil.

Ea tăcea în continuare și îl privea cu atenție, părînd să se gîndească. El mai aștepta puțin, sperînd totuși să vorbească.

Își luase pălăria, dar nu se îndrepta încă spre ușă. Mai deschise o dată gura să vorbească, dar pînă la urmă nu mai spuse nimic.

Era sigur că nu va scoate nimic de la ea. Poate avea să-l sune puțin mai tîrziu?

Nu conta prea mult pe asta. O salută cu gravitate.

— Vă rog să mă scuzați. V-o trimit pe doamna Keller.

Ea îl privi plecînd, tot cu buzele strînse, iar Maigret închise ușa în urma lui și oftă adînc cînd ajunse pe palier.

Portăreasa îl aștepta pe culoar și păru surprinsă să-l vadă așa de grav. Maigret nu-și dădea seama nici el ce expresie avea pe față.

— Se simte rău?

— Ar fi mai bine să urcați. Dacă se întîmplă ceva, anunțați-mă la domnișoara Clément.

Nu luase masa de seară. Intră în bistrou cu intenția să mănînce, dar se opri la bar și bău două pahare de vin unul după altul. În spatele sticlelor se afla o oglindă și se miră să vadă o față cu trăsăturile atît de adînc săpate.

După cîteva minute, fără să fi stat să mănînce, vorbea la telefon cu Torrence.

— Lucas nu e acolo?

— Tocmai a plecat în Place d'Italie, unde niște arabi s-au bătut cu cuțitele.

— Să fie pus urgent sub ascultare telefonul doamnei Boursicault, de pe strada Lhomond! Trimite-mi și un inspector.

— Vacher e aici.

— Bun. Cunoaște deja casa. Voi fi probabil în micul restaurant de vizavi.

Pe cînd închidea, zări în spatele ferestruicii fața domnișoarei Clément și i se păru că avea o expresie neobișnuită. Nu înțelese imediat. Domnișoara Clément nu mai părea să se joace. Îl privea, dacă nu cu spaimă, cel puțin cu o oarecare neliniște.

Asta pentru că el însuși se schimbase subit. Se produsese declicul și se săturase să bată pasul pe loc și să adulmece prin colțuri.

O găsi la ușa salonului.

— Ieșiți?

— Mă duc la masă.

— Ce fac dacă vă caută cineva la telefon?

— Veniți la bistrou să mă anunțați.

Ea nu îndrăzni să-l întrebe dacă descoperise ceva. Poate auzise ce-i spusese lui Torrence? În orice caz, știa că nu era momentul să facă pe nebunatica.

— Torrence?

De data asta telefona de la bistrou.

— Încă n-a cerut să vorbească cu nimeni, șefule.

— În cazul ăsta, probabil că n-o să sune. Telefonul ei să fie totuși ținut sub ascultare. Ai mulți oameni disponibili?

— Sînt patru-cinci pe care-i putem folosi în noaptea asta.

Maigret îi spuse pe silabe numele Boursicault și Binet.

— Notează. Are patruzeci și opt de ani și s-a născut în Le Havre. Tatăl ei era în marină. Are frați și surori. Asta pentru brigada mobilă din Le Havre. Să caute în registrele primăriei și peste tot unde vor putea. S-ar putea să nu găsească mare lucru.

— Și la Paris?

— Și aici să se facă cercetări la primării. A locuit în cartierul Roule. Ai face bine să arunci o privire prin dosarele poliției de moravuri vechi de douăzeci și chiar de douăzeci și cinci de ani.

La capătul celălalt al firului, solidul Torrence scria de zor.

— Asta e tot?

— Nu. Urcă la Identitatea Judiciară și vezi dacă au ceva pe numele Binet. Mîine-dimineață aș vrea să se ducă cineva la magazinul de articole bărbătești de pe bulevardul Saint-Michel, nu departe de strada Monsieur-le-Prince. Poate că proprietarii s-au schimbat de cincisprezece ani, dar e posibil să-i găsim.

Toate astea puteau să dureze săptămîni întregi sau cîteva ore. Mergeau la noroc.

— În fine, informează-te, tot despre Françoise Binet, la numărul 48 de pe strada Monsieur-le-Prince. Locuia la adresa asta acum cincisprezece ani.

— Rămîneți acolo?

— Da. Îl voi ține pe Vacher cu mine. E de noapte?

— A intrat acum o oră.

— Ce face Janvier?

— Va putea fi externat peste două-trei zile. E nerăbdător. La fel și soția lui. Medicul ar prefera să-l țină puțin mai mult.

Cînd reveni în bistrou, inspectorul Vacher era deja acolo și îl aștepta bînd o cafea stropită cu tărie.

— Ai mîncat?

— Da. Ceva nou?

— Tot mai plouă?

Vacher arătă spre impermeabilul său ud, pe care îl agățase în cuier.

— Asta e, bietul de tine! Cred că am să-ți cer să petreci noaptea afară…

Apoi se răzgîndi.

— În fond, stînd la fereastra salonului, ar fi același lucru. Nu trebuie supravegheată decît o singură casă.

Mîncă fără poftă. Uită să-i telefoneze doctorului, așa cum o amenințase pe doamna Boursicault. De altfel, nici nu-i ceruse numele acestuia. L-ar fi putut afla de la portăreasă.

Dar nu pentru asta se duse la doamna Keller, în loja ei, după ce termină de mîncat. Așa cum se aștepta, ea îl privi imediat cu un aer plin de reproș.

— Cum se simte?

— Ce i-ați spus? Am găsit-o zăcînd în pat ca moartă și nu m-a băgat în seamă. Avea ochii închiși. Plîngea. Lacrimi mari se rostogoleau pe bieții ei obraji.

— Nu v-a zis nimic?

— A dat doar din cap cînd am întrebat-o dacă avea nevoie de ceva. Îi era indiferent dacă lumina era aprinsă sau nu. Am închis fereastra și am stins lumina.

Maigret se gîndi să urce. Dar la ce bun? Era conștient de răspunderea pe care și-o asumase.

— Are medicamente în cameră?

— De tot felul: sticluțe, pilule, prafuri. Medicii au încercat de toate. Credeți că ar putea să...?

Portăreasa era înspăimîntată. El își păstra calmul.

— Nu cred că e genul ăsta de femeie, spuse el. Dar poate că ar fi mai bine să stați lîngă ea pînă cînd vă trimit o infirmieră.

— N-o să vrea.

— Spuneți-i că eu v-am cerut asta.

— O să mă urască...

El dădu din umeri, traversă strada, îl găsi pe Vacher în ușa casei domnișoarei Clément și îl trimise să aducă o infirmieră

folosită frecvent de cei de la Poliția Judiciară.

La zece seara, strada Lhomond era liniștită. Se auzea numai zgomotul molcom al ploii. Vizavi era lumină. Storul nu era lăsat. De la fereastra lui, Maigret o putea vedea pe infirmieră, care citea un roman, așezată în fotoliul ocupat de el mai devreme. Doamna Boursicault părea să doarmă.

Domnișoara Clément se retrăsese în camera ei cu puțin timp în urmă. Domnișoara Isabelle nu ieșise. Copilașul soților Lotard nu plîngea. Fachin lucra, iar soții Saft discutau cu glas scăzut în camera lor.

La parter, Vacher trăsese în lături perdelele salonului, astfel încît să vadă ce se petrecea afară, și stătea în întuneric cu o cană de cafea lîngă el, fumînd țigară după țigară.

Maigret aștepta telefonul de la soția lui înainte să se bage în pat și coborî în papuci.

— ...Ba da. Mă simt foarte bine, spuse el.

— Sper că n-ai să stai la nesfîrșit în casa aia? Auzi? Hortense se simte mult mai bine și e posibil să mă întorc peste două zile, dacă nu chiar mîine-seară... S-ar zice că nu-ți face plăcere...

El repetă cu gîndul în altă parte:

— Ba da! Ba da!

Apoi, înainte să urce, se duse să schimbe cîteva cuvinte cu Vacher în întunericul din salon. O putea auzi pe domnișoara Clément mișcîndu-se prin cameră; apoi somiera scîrțîi sub greutatea ei.

Adormi greu. Avea în minte acea fereastră luminată de pe cealaltă parte a străzii. Se gîndi și la prostănacul de Paulus și începu să aibă pică pe el, ca și cum l-ar fi făcut vinovat de tot ce se întîmplase și de ce avea să se mai întîmple.

În orice caz, bună treabă! Mare brînză făcuse!

VII

Unde Maigret își amintește de singurul pui căruia i-a tăiat gîtul și unde domnișoara Clément este foarte emoționată că a întîlnit un asasin

Prima dată cînd se trezi, puțin înainte de ora unu, mai ardeau două lumini în grupul compact de case și reușea să recunoască fereastra fiecărui locatar și să spună aproape sigur ce făceau oamenii.

Conform instrucțiunilor primite, infirmiera nu trăsese storul și perdelele erau date în lături, astfel încît Maigret putea să descopere pata albă de pe pat, fața nemișcată a doamnei Françoise Boursicault.

Era culcată pe spate, cu ochii închiși. Văzut de sus, nasul ei părea mai subțire și mai lung.

Infirmiera citea o carte, cu o cană de cafea lîngă ea, pe măsuța trasă lîngă fotoliu.

În noaptea aceea, Maigret aproape că se simțea cu conștiința încărcată. Avusese vise confuze pe care nu și le amintea prea bine, dar care îi lăsaseră o senzație neplăcută.

Coborî fără să aprindă lumina și intră în salon, unde nu se vedea decît vîrful roșiatic al țigării lui Vacher.

— Șefu', dumneavoastră sînteți?

— E totul în regulă?

— Da. Domnișoară cea grasă mi-a dat tot ce-mi trebuie. S-a sculat mai adineauri ca să-mi facă o cafea. Era în cămașă de noapte. Dacă n-aș fi fost de serviciu, i-aș fi zis două-trei vorbe.

— N-ai observat nimic afară?

— Doar un bețiv care a trecut împleticindu-se acum o jumătate de oră. După cum mi-ați cerut, am ieșit și, puțin mai departe, i-am cerut actele. Era un vagabond pe care îl cunosc din vedere; se ducea să se culce în Piața Maubert.

Ascultarea telefonului nu dăduse nici un rezultat. Este adevărat că doamna Boursicault n-ar fi putut să telefoneze decît înainte de sosirea infirmierei, adică într-un răstimp de cel mult o oră.

— Continuă supravegherea! spuse Maigret oftînd.

Ezită. Știa unde ținea doamna Clément berea, în spatele ușii de la beci. Se duse să ia o sticlă fără să facă zgomot și urcă în camera lui, lăsîndu-l pe Vacher la fereastra salonului.

În cartierul Ternes, multe bistrouri erau încă deschise și cîțiva oameni de la Poliția Judiciară puneau întrebări acolo despre o anume Françoise Binet.

Oare se putea spera obținerea unui rezultat după atît de mult timp? Din fericire există mai mulți parizieni decît se crede pentru care cea mai mare parte a orașului este doar un teren străin și care se închid în cartierul lor ca într-un sat. Există unii al căror univers este format doar din cîteva străzi și, timp de douăzeci de ani și chiar mai mult, frecventează aceleași braserii sau același băruleț.

Maigret era convins că Françoise Boursicault nu dormea, că nu va dormi în noaptea aceea și că mintea îi lucra de zor.

Bănuise că telefonul îi va fi pus sub ascultare? Probabil că da. Trebuia să se gîndească la toate, cu răbdarea, cu minuțiozitatea unei ființe care, de ani de zile, cunoștea numai singurătatea patului.

Totuși, Maigret ar fi pus prinsoare că va face ceva: *era obligată să facă ceva*.

Adormi greu, visă din nou, se trezi încă o dată cu puțin înainte de răsăritul soarelui și o văzu pe infirmieră cu coatele sprijinite pe pervazul ferestrei, fumînd o țigară. Nu coborî, se culcă la loc și, cînd deschise din nou ochii, cerul era mohorît, apa se scurgea din streșini, dar nu mai ploua.

Noaptea fusese liniștită. Vacher stătuse treaz degeaba și comisarul se duse să-i spună că e liber.

— Poți să mergi la culcare. E posibil să reiei supravegherea la noapte. Treci pe la birou și spune-i lui Torrence să-mi trimită pe cineva. Dacă a apărut ceva nou, să vină să-mi spună.

O singură dată în viață, pe cînd avea vreo doisprezece ani, încercase să taie gîtul unui pui, pentru că tatăl său nu era acasă și i-o ceruse mama lui. Încă ținea minte. Era palid și strîngea din nări. Penele îi palpitau în mînă. Pasărea bătea dintr-o aripă. Nu reușea să-i țină capul pe butucul care servea la tăiatul lemnelor, iar cealaltă mînă agita cu stîngăcie toporișca.

Prima lovitură fusese atît de neîndemînatică, încît reușise doar să rănească orătania, iar următoarele lovituri le dăduse cu ochii închiși.

Nu mîncase din ea și nu mai tăiase pui în viața lui.

Doamna Boursicault avea și ea un gît lung și slab. Și zadarnic stătea nemișcată în pat, i se părea că o simțea

zbătîndu-se în strînsoarea lui.

Totuși, se înșelase crezînd că ar putea încerca să-și ia viața. Dacă ar fi fost s-o facă, s-ar fi întîmplat probabil imediat după plecarea lui, înainte de sosirea infirmierei.

Maigret îi telefonă acesteia.

— A petrecut o noapte liniștită, îi spuse ea. N-a dormit cine știe ce, poate două-trei ore, în mai multe reprize, dar nu s-a agitat.

— N-a spus nimic?

— Nu mi-a adresat nici un cuvînt, nici măcar ca să-mi ceară un pahar cu apă.

— Cred că poți s-o lași singură.

O văzu plecînd puțin mai tîrziu, cu un impermeabil peste uniforma albă și o umbrelă în mînă. Apoi doamna Keller trase pubelele la marginea trotuarului, se uită spre fereastra comisarului, îl zări și îi aruncă doar o privire plină de reproșuri.

Își zisese că, după plecarea infirmierei, bolnava se va ridica să tragă perdelele și poate și storul.

O subestimase. Doamna Boursicault lăsă fereastra așa cum era și Maigret avu impresia că era un fel de bravadă sau de dispreț. Astfel, putea să continue s-o supravegheze, ea nu încerca să se ascundă. Portăreasa îi aduse micul dejun. Văzu mișcîndu-se buzele celor două femei, dar numai portăreasa întorcea din cînd în cînd capul în direcția lui. Va îndrăzni oare doamna Boursicault s-o roage să-i facă vreun serviciu?

Puțin mai tîrziu, Lucas sosi cu taxiul și urcă în camera comisarului pe cînd acesta se bărbierea.

— Torrence s-a dus la culcare. L-a prins gripa și arată rău la față. V-a transmis prin mine noutățile.

— A fost găsit cineva care a cunoscut-o?

— La *Diabolo*, un local de noapte amărît de pe strada Etoile. O beţivă bătrînă vine acolo aproape în fiecare noapte. Cred că aţi întîlnit-o în cartierul Ternes. E întotdeauna îmbrăcată după moda de acum douăzeci şi cinci de ani, cu rochii prea scurte şi prea pe corp, care îi dau un aer fals de fetiţă. Deseori se întîmplă să-şi sfîrşească noaptea la comisariat. I se zice Thérèse.

— Şi ce-a spus?

— Băuse mult cînd a găsit-o Lapointe, aşa că n-a putut să scoată mare lucru de la ea. Am cerut poliţiei din cartier să mi-o aducă la birou imediat ce se va trezi.

— A cunoscut-o pe Françoise Binet?

— Aşa pretinde. „O micuţă frumuşică", a spus ea, „durdulie ca o prepeliţă, care rîdea tot timpul, arătînd cei mai frumoşi dinţi din lume. Era cu Dédé. Dar n-a ţinut mult, pentru că Dédé voia s-o pună să facă trotuarul".

— Cine e Dédé?

— Se crede că e un tip care ţine acum un bar la Nantes.

— N-a pomenit şi de alţi bărbaţi?

— Numai prenume şi porecle. Repeta: „O micuţă frumuşică... Tare aş fi curioasă să ştiu ce-a ajuns...".

— Ascultă, Lucas. Peste puţin timp, portăreasa va pleca probabil să facă piaţa. Să fii pregătit. Urmăreşte-o cu mare atenţie. E posibil să pună o scrisoare la poştă, să trimită o telegramă ori să se întîlnească cu cineva. Nu am prea mari speranţe, dar, dacă se întîmplă aşa, e important să punem mîna pe mesaj.

— Am înţeles, şefule.

Maigret coborî şi sună pentru orice eventualitate la brigada mobilă de la Nantes. Domnişoara Clément, care se îmbrăca,

dădu la o parte perdeluța de la ferestruică să vadă cine folosea telefonul.

— Aici Maigret, de la Poliția Judiciară. Cu cine vorbesc?

— Grollin. Îmi face plăcere să vă aud glasul, șefule!

— Vrei să dai o raită într-un bar ținut de un anume Dédé? Îl știi?

— Da, e în port.

— Întreabă-l ce știe despre o femeie pe nume Françoise Binet, pe care a cunoscut-o în urmă cu douăzeci de ani sau chiar mai mult.

— Credeți că-și amintește? Pare să fi cunoscut multe la viața lui.

— Tu întreabă-l. Încearcă să afli cine i-a luat locul lîngă ea. Scoate tot ce poți de la el. Pe urmă mă suni aici, nu la birou.

Și îi dădu numărul domnișoarei Clément.

— Toarnă cu găleata! exclamă Grollin oftînd. Dar nu-i nimic. Am umbrelă. Dédé o să fie în pat. O să intre frica în el cînd o să vadă că e trezit de poliție.

Domnișoara Clément ieși din salon, cu fața proaspăt pudrată, cu părul fix de pe gît și din jurul urechilor încă ud.

— Vreți cafea?

— Da, pentru mine și pentru Lucas, dacă nu vă deranjează.

Acum locatarii îl salutau ca și cum ar fi fost de-al casei, parcă întotdeauna cu o privire întrebătoare.

— Uită-te bine la fereastra ei, Lucas! Reține poziția perdelelor. Dacă, mai tîrziu, în orice alt moment al zilei, remarci vreo schimbare, să-mi spui neapărat.

— Vă așteptați să dea un semnal?

— Aș putea să jur că există un semnal.

— Dar telefonul? N-are telefonul la îndemînă?

— Nu-i de ajuns.

— Sînteți sigur că cineva venea la ea în absența soțului?

— Sînt convins. E singura explicație posibilă. Într-adevăr, probabil că-i telefona înainte să intre pe stradă.

— Înseamnă că nu avea nevoie de semnal.

— Să presupunem că, în ultimul moment, se întorcea portăreasa sau venea medicul. El n-avea zile fixe. Trecea s-o vadă din cînd în cînd, în timpul programului de vizite.

— Înțeleg.

— Era necesar să stabilească un mijloc prin care să semnaleze pericolul. Ar putea să fie poziția perdelelor ori a storului sau orice. M-am uitat atît de mult la fereastra asta în ultimele zile, încît mă întreb dacă voi vedea diferența. Cînd ai fost aici ultima dată?

— Alaltăieri.

Lucas, cu privirea ridicată spre fereastră, se încruntă brusc.

— Te-a frapat ceva?

— Nu sînt sigur. Aș vrea să mă duc să văd de sus.

Urcară în camera lui Maigret, care fusese a lui Emile Paulus. Lucas se îndreptă imediat spre fereastră.

— Cînd am venit ultima dată, acum trei zile, îmi amintesc că fereastra de vizavi era deschisă.

— Exact. Încă nu ploua. Era mult mai cald decît azi. Continuă.

— Poate mă înșel, dar mi se pare că ghiveciul de aramă nu era acolo.

Într-adevăr, pe mijlocul pervazului se vedea acum un ghiveci de aramă cu o plantă ornamentală.

Maigret avea convingerea că, în seara precedentă, ghiveciul nu era în același loc. Îl văzuse într-un colț al camerei, pe o

măsuță, ba chiar se uitase fix la el o vreme, în timp ce îi vorbea doamnei Boursicault.

— Stai aici. Supraveghează strada.

Traversă și intră în loja doamnei Keller, care îl primi cu o răceală evidentă. Se pregătea să plece la piață. Poștașul trecuse și lăsase scrisori, dar nici una pentru doamna Boursicault.

— Ați putea să-mi spuneți, doamnă Keller, dacă în dimineața asta, cînd ați urcat, locatara dumneavoastră v-a cerut să schimbați locul ghiveciului de aramă?

Ea îi răspunse cu un „nu” tăios.

— Vi se întîmplă să-l puneți în fața ferestrei?

— Nu.

— Îmi cer scuze că insist. Întrebarea e mult mai importantă decît vă puteți închipui. Dumneavoastră faceți curat. Dacă nu mă înșel, ghiveciul acela se află de obicei în colțul din stînga, lîngă ușa sufrageriei.

— Ăla e locul lui.

— Și nu vi s-a cerut *niciodată* să-l puneți la fereastră?

Ea îl fixă brusc cu privirea și Maigret înțelese că îi trezise o amintire. Însă portăreasa nu avea chef să vorbească, pentru că îl considera acum un om crud, care îi făcea locatara să sufere.

— V-a cerut, nu-i așa? Cînd?

— E mult de-atunci.

— De ce?

— Nu știu. Nu e treaba mea.

Fără să pară că băga de seamă reaua ei voință evidentă, el insistă:

— În urmă cu cîteva luni?

— Cel puțin șase.

Prinsese firul cel bun și simțea o mică zvîcnire în piept. Singura lui teamă era să n-o vadă pe femeia din fața lui păstrînd tăcerea. Îi zîmbi cu lașitate.

— Acum șase luni era toamnă. Probabil că fereastra era deschisă?

— Nu-mi amintesc.

— Sînt sigur că urcaserăți deja să faceți curat, că ați coborît și că vă pregăteați, ca azi, să plecați la piață.

Ea îl urmărea cu atenție și se vedea bine că amintirile îi deveneau din ce în ce mai clare. Era surprinsă că Maigret ghicea cu atîta exactitate. Zise:

— Da, am urcat din nou…

— Ați urcat din nou, deși nu trebuia…

— Uitasem s-o întreb ce dorea să mănînce. Voiam să mai știu și dacă trebuia să repet o rețetă. M-a rugat să pun ghiveciul de aramă la fereastră.

— Fără să vă spună de ce?

— Pentru că asta i-ar face bine plantei. Era soare afară.

— Ce s-a întîmplat în zilele următoare?

Învinsă, portăreasa îi aruncă lui Maigret o privire uluită.

— Mă întreb cum ați putut să ghiciți. A doua zi era iar soare și am vrut să pun din nou planta pe pervazul ferestrei.

— Și v-a cerut să n-o faceți?

— Da.

— Vă mulțumesc, doamnă Keller.

Vru s-o întrebe dacă locatara îi ceruse să-i facă vreun serviciu, dar preferă să-l lase pe Lucas să verifice asta.

— Iar o s-o necăjiți?

Era mai bine să nu răspundă și, după cîteva clipe, bătea la ușă. Nu i se spuse să intre. Apăsă pe clanță și descoperi privirea

bolnavei îndreptată spre el. Oftă, resemnată, și-și lăsă capul să cadă pe pernă.

— Îmi pare rău că vă deranjez din nou.

Ea nu rosti nici o vorbă, rămase cu buzele strînse, cu întreaga vigoare concentrată în pupile.

— Voiam să mă asigur că prezența infirmierei nu v-a împiedicat să dormiți…

Tăcere.

— Și m-am gîndit că poate veți avea să-mi spuneți ceva în dimineața asta.

Ea nu avu nici acum vreo reacție. Comisarul se plimbă prin cameră și, ca din întîmplare, se opri în fața plantei și începu să-i mîngîie frunzele.

Apoi, așa cum unii oameni aflați în vizită au mania să îndrepte tablourile, luă ghiveciul de aramă și îl puse la loc pe măsuță.

— Ăsta e locul lui, nu-i așa? Cred că portăreasa s-a înșelat.

Intenționat nu se uita la ea. Zăbovi încă puțin, se întoarse și, după cum se aștepta, o văzu mult mai palidă, în timp ce în ochi i se citea panica.

— V-a supărat că am luat ghiveciul de la fereastră?

Se temea că va începe din nou să plîngă și se gîndi la puiul din copilăria lui. Ezită cîteva secunde, apucă de spetează un scaun cu fundul de catifea stacojie, se așeză călare pe el, cu fața spre pat, și se pregăti să-și aprindă pipa.

Atîta pagubă dacă nu era pregătită! Luase hotărîrea să încerce operațiunea.

— Vă așteptați ca *el* să vină să vă viziteze în dimineața asta?

Poate că niciodată nu fusese ținta unei priviri mai pline de ură, o ură înăbușită, fără violență, amestecată cu dispreț și

poate cu un fel de resemnare amară.

Se aflau dintr-odată pe un teren ciudat, unde evoluau ca într-un cadru ireal și se înțelegeau fără prea multe vorbe; fiecare privire, fiecare înfiorare deveneau pline de sensuri.

— E tot la Paris, nu-i așa?

După fiecare frază îi lăsa timp de gîndit, trăgînd totodată cu urechea la zgomotele de pe scară.

— Dacă n-ar mai fi la Paris, n-ați fi îngrijorată și n-ați fi pus ghiveciul la fereastră. Pentru că v-ați ridicat să-i schimbați locul. Nu l-a pus acolo portăreasa. Nici infirmiera.

Ea își întinse mîna osoasă spre paharul cu apă care se afla pe noptieră și bău o gură cu un efort care îi încorda gîtul.

— La ora asta, poliția din Nantes chestionează un bărbat pe care l-ați cunoscut foarte bine, un anume Dédé; Dédé ne va furniza alte nume. Iar acești oameni, la rîndul lor, ne vor indica altele.

Aproape că-l dureau nervii.

— E posibil să nu vină, să aibă o bănuială. A așteptat probabil să-i telefonați ieri sau noaptea trecută, dar n-ați putut.

O pauză.

— Știe de la dumneavoastră că poliția stă la pîndă. Poate că în ultimele zile a venit să dea tîrcoale prin împrejurimi, fără să se apropie prea mult. Mă întreb de ce n-a închiriat o cameră sau un apartament în casă. Ar fi fost mult mai ușor!

Se înșela oare? Nu se ivise cumva o umbră de surîs pe buzele subțiate?

Își amintea vorbele bătrînei bețive: „O micuță frumușică, durdulie ca o prepeliță…”.

— Știi, Françoise, ce se va întîmpla?

Ea se încruntă auzind că i se spunea pe numele mic.

— Va veni pe stradă. Poate a venit deja și a văzut ghiveciul de aramă care îl avertizează de pericol. E posibil să se țină după portăreasă și să încerce să intre în vorbă cu ea, pentru că e și mai îngrijorat decît dumneata. Crede că te vom aresta. O să vrea cu orice preț să împiedice asta.

În sfîrșit obținea o primă reacție. Corpul bolnavei se ridică și ea izbucni cu furie:

— Nu vreau!

— Vezi că există și că nu m-am înșelat?!

— N-aveți pic de milă?

— El a avut milă de inspectorul meu, care nu-i făcuse totuși nimic? S-a gîndit numai la siguranța lui personală.

— Nu-i adevărat.

— Să spunem că s-a gîndit numai la dumneata…

Bolnava încă nu bănuia că, din cîteva frînturi de frază, îi spusese mai mult decît sperase să obțină de la ea.

— Da! Să spunem că pentru dumneata a tras, ca soțul dumitale, întorcîndu-se de la Bordeaux, să nu…

— Tăceți, pentru Dumnezeu! Chiar nu înțelegeți că toate astea sînt odioase?

Își pierduse calmul. Neputînd să mai reziste, să mai stea nemișcată în pat, se ridică în cămașă de noapte, dezvelindu-și picioarele goale și gambele slabe. Stătea în picioare pe covorașul de lîngă pat, cu ochii plini de furie.

— Arestați-mă, de vreme ce ați descoperit atîtea lucruri. Eu am tras. Eu v-am rănit inspectorul. Băgați-mă la închisoare și să se termine odată…

Vru să pășească spre șifonier, ca să-și ia probabil hainele și să se îmbrace, dar uitase că era infirmă și căzu, ridicol, la

picioarele comisarului, ajungînd în patru labe pe podea și făcînd eforturi zadarnice să se ridice.

Maigret se gîndea mai mult ca niciodată la povestea cu puiul de găină.

Se văzu nevoit s-o ia în brațe, în timp ce ea se zbătea și, voit sau nu, îl lovea cu mîinile și se agăța de cravata lui.

— Liniștește-te, Françoise! O să-ți faci rău, știi foarte bine că n-am să te arestez, că n-ai tras, că ți-ar fi fost greu s-o faci.

— Vă spun că eu am…

Totul dură un minut, iar Maigret se întrebă dacă domnișoara Isabelle sau domnul Kridelka îi vedeau de la fereastra lor. Reuși, în sfîrșit, s-o ridice de jos și constată că era destul de ușoară. O așeză pe pat și o ținu acolo țintuită de încheietura mîinilor pînă cînd îi simți mușchii destinzîndu-se.

— Ești înțelegătoare?

Ea scutură din cap în semn că nu, dar, cînd îi dădu drumul, nu mai mișcă și Maigret îi acoperi cu cearșaful corpul pe care lupta îl dezgolise pe jumătate.

În timp ce comisarul își aranja hainele și părul, o auzi zicînd ca un copil mînios:

— N-am să vă spun nimic.

Cu fața în pernă, vorbea cu dinții strînși, pentru ea însăși, și Maigret reușea destul de greu s-o audă.

— N-am să vă spun nimic și nu-l veți găsi niciodată. Sînteți o brută. Vă urăsc. Dacă se va mai întîmpla o nenorocire, va fi numai vina dumneavoastră. O, cît vă urăsc!

El nu-și putu reține zîmbetul. Stătea în picioare și o privea fără resentimente, cu milă.

Fiindcă el stătea nemișcat, bolnava întoarse capul pe jumătate ca să-l privească cu un ochi.

— Ce așteptați? Să vorbesc? N-am să vă spun nimic. Puteți să faceți ce vreți, n-am să spun nimic. Și, la urma urmelor, cu ce drept vă aflați în camera mea?

Își schimba din nou atitudinea. Nu mai era o femeie care se apropia de cincizeci de ani. Era o puștoaică, una care știa că greșise, nu voia să recunoască și se zbătea cu furie.

— Chiar dacă sînteți de la poliție, nu aveți voie să intrați în casele oamenilor fără mandat. Aveți mandat? Arătați-mi-l! Dacă nu aveți, plecați imediat. Auziți? Vă ordon să plecați…

Puțin lipsi ca Maigret, destinzîndu-se, să nu izbucnească în rîs. Reacția se producea.

— Spui prostii, Françoise…

— Vă interzic să-mi spuneți așa… Dacă nu plecați imediat, țip, chem vecinii și le spun că vă face plăcere să torturați o femeie bolnavă…

— O să mă întorc, o anunță el prietenos, îndreptîndu-se spre ușă.

— Nu e nevoie. N-o să scoateți nimic de la mine. Plecați! Vă urăsc… Vă…

Maigret înțelese că avea să se ridice din nou din pat și preferă să iasă pe palier și să închidă ușa în urma lui. Zîmbi fără să vrea auzind-o cum continua să vorbească singură.

Cînd ajunse în stradă, se uită în sus și constată că pusese la loc ghiveciul de aramă la fereastră, poate pur și simplu ca să-l sfideze.

Pe cînd stătea la tejgheaua bistroului și bea un pahar de vin alb, primul din acea zi, o văzu pe portăreasă întorcîndu-se de la piață. Îl zări pe Lucas, care o urmărea, și îl chemă la el.

— Ce-ai făcut?

Lucas observă schimbarea de dispoziție a șefului și rămase surprins de veselia lui.

— A vorbit?

— Nu. Tu?

— Am urmărit-o pe portăreasă așa cum mi-ați cerut. A fost pe strada Mouffetard și n-am scăpat-o din ochi. S-a oprit la cărucioarele cîtorva zarzavagii. M-am apropiat destul ca să aud ce zicea. A cumpărat legume și fructe. Pe urmă a intrat într-o măcelărie.

— Nimeni nu s-a apropiat de ea?

— N-am remarcat nimic suspect. N-a pus nici o scrisoare la poștă. Ce-i drept, mă știa pe urmele ei.

— Nici n-a telefonat?

— Nu. De cîteva ori m-a privit cu dușmănie și buzele i se mișcau ca și cum mi-ar fi adresat în sinea ei vorbe neplăcute.

— Nu e singura! îl asigură Maigret oftînd.

Supraveghea în continuare strada.

— Credeți că bărbatul e în cartier?

— E o probabilitate. Ieri-seară n-a fost sunat la telefon ca de obicei. E îngrijorat. Dar n-am putut-o împiedica pe Françoise să pună iar la fereastră ghiveciul de aramă.

Noroc că trecătorii erau rari. Dacă vreunul dintre ei ar fi ridicat cumva capul spre fereastra doamnei Boursicault, polițiștii ar fi observat imediat.

Cînd se întoarseră la domnișoara Clément, aceasta era plecată și ea la piață. O văzuseră trecînd cu o plasă în mînă. Lucas se instală la fereastra salonului. Maigret telefonă la Poliția Judiciară.

Îi răspunse Vauquelin.

— O interoghez pe bătrînă de o jumătate de oră, zise el. A trebuit să-i promit bani ca să-și cumpere băutură. Îmi spune o mulțime de nume, inși care frecventau cartierul Ternes acum douăzeci și cinci de ani, cei mai mulți dintre ei dispăruți din circuit. E încîlcit. Notez și pun să se verifice.

— Ce-ați aflat de pe strada Monsieur-le-Price?

— Colin s-a întors adineauri. Sînt aceiași portari. Își amintesc de domnișoara. Era o persoană liniștită care nu primea pe nimeni și nu ieșea niciodată seara. După spusele portăresei, a întîlnit un bărbat distins, un văduv mai în vîrstă decît ea, și a părăsit casa doar cînd s-a căsătorit.

— Nu primea scrisori din străinătate?

— Nu. Nu primea nici un fel de corespondență.

Maigret puse moneda în pușculiță și se duse să stea de vorbă cu Lucas; după cîteva clipe se auzi soneria telefonului. Era sunat de la Nantes.

— Șefu'? M-am întors de la barul lui Dédé. Dormea, cum mă așteptam, și la început s-a arătat circumspect. Cînd i-am vorbit de Françoise Binet, a trebuit să se gîndească puțin ca să-și amintească. El îi zicea Lulu.

— Știe ce s-a întîmplat cu ea?

— A pierdut-o din vedere. Pe urmă, după doi-trei ani, a întîlnit-o în compania unui tînăr scund, foarte brunet.

— Un tip din lumea interlopă?

— Tocmai că nu. Nu-l mai văzuse niciodată. După spusele lui Dédé, părea un funcționar sau un vînzător de la galeriile comerciale.

— În ce cartier se întîmpla asta?

— Pe la Piața Clichy. N-a vorbit cu ei. Lulu s-a prefăcut că nu-l cunoștea.

— Ce spune despre ea?

— Că era o gîsculiță care nu știa ce voia și că, probabil, a ajuns pînă la urmă să se mărite și să facă mulți copii.

— Asta e tot?

— Tot. Mi-a lăsat impresia că a spus tot ce știa. Nu mi-a ascuns că încercase s-o pună la treabă, și știți ce înseamnă asta. A încercat, dar n-a mers. După spusele lui, dăduse peste un client care o scîrbise de meserie.

— Mulțumesc.

Ghiveciul de aramă era tot la fereastră. Maigret urcă în camera lui și o văzu pe Françoise Boursicault, care telefona din pat. Se uita în direcția lui. Privirile li se întîlniră. Bolnava nu făcu nici o mișcare să închidă telefonul.

Vorbea liniștită, cu un aer serios, echilibrat. Din cînd în cînd dădea afirmativ din cap.

După ce puse receptorul în furcă, se culcă și închise ochii.

Maigret știa că va fi sunat și coborî, plimbîndu-se pe culoar în așteptarea soneriei.

— Alo! Domnul comisar?

— Da. Cu cine a vorbit?

— Un avocat. Maestrul Lechat, care locuiește pe bulevardul Batignolles.

— Părea să-l cunoască?

— Nu. I-a spus că avea nevoie de o consultație pentru o afacere foarte importantă, dar că era în pat și nu putea să iasă. L-a rugat să treacă pe strada Lhomond cît se poate de urgent. A pus-o să-și repete numele de trei-patru ori. Avocatul nu părea încîntat să traverseze Parisul fără să știe de ce. A încercat s-o tragă de limbă, dar ea nu i-a spus nimic mai mult.

— Au stabilit o întîlnire?

— Pînă la urmă i-a promis că trece pe la ea spre amiază.

Domnișoara Clément se întorcea de la piață cu plasa în mînă și, chiar înainte s-o vadă, Maigret, care închidea telefonul, îi auzi respirația puțin gîfîită. Comisarul avu impresia că încerca să-l evite, intrînd în bucătărie cu o grabă neobișnuită.

— Ce are? îl întrebă el pe Lucas.

— Nu știu. Pare foarte tulburată…

Maigret intră în bucătărie, unde proprietara își aranja legumele în dulăpiorul pentru alimente.

Stătea cu spatele la el, evitînd în mod voit să se întoarcă. Avea urechile roșii, iar respirația, mai intensă ca de obicei, îi ridica pieptul mare.

— Auziți, domnișoară Clément!

— Ce?

— Nu vreți să mă mai vedeți?

Ea se întoarse brusc, cu obrajii stacojii și ochii strălucitori.

— Ce încercați să-mi ascundeți?

— Eu?

Ochii lui Maigret rîdeau.

— *Ce v-a cerut?*

— M-ați urmărit?

— Povestiți-mi cum v-a abordat și repetați-mi exact ce v-a spus.

— Că e jurnalist…

— Arăta a jurnalist?

— Nu știu. Nu cred. Nu cunosc mulți jurnaliști, dar…

— Dar?

— Are părul aproape alb.

— Înalt, scund?

— Scund. Mult mai scund decît mine.

— Bine îmbrăcat?

— Da, îmbrăcat decent. Mă oprisem în fața unui cărucior cu legume și cumpăram ridichi. Și-a scos pălăria să mă salute.

— Ce fel de pălărie?

— O pălărie de fetru gri. Era îmbrăcat tot în gri.

— V-a întrebat ce fac?

— Nu așa. Mi-a explicat că reprezenta un ziar și că ar vrea să știe unde ajunsese ancheta.

— Ce i-ați răspuns?

— V-am căutat cu privirea pe dumneavoastră sau pe inspector.

— Vă era teamă?

— Nu știu. Mă privea cu insistență. E foarte slab, cu ochii încercănați și tenul palid. „De ce nu vorbiți cu comisarul Maigret?”, i-am replicat. „Pentru că nu mi-ar răspunde. E tot la dumneavoastră?” „Da.” „S-a dus și la casa de vizavi?” Atunci am bîiguit că nu știu. Începuse să-mi fie frică. Îmi ziceam că n-o să îndrăznească să facă nimic în mulțime, dar m-am repezit totuși într-o mezelărie. Era cît pe ce să intre după mine. Am înțeles că ezita. S-a uitat într-o parte și în alta a străzii, îngrijorat, apoi a dispărut în direcția bulevardului Saint-Germain.

— Sînteți sigură că nu i-ați spus că am fost de două ori la doamna Boursicault?

— Sigură.

— Și că nu i-ați vorbit despre ea?

— Nici măcar nu-i știam numele pînă cînd nu mi l-ați spus.

— Numele cui?

— Al femeii bolnave de la etajul întîi. Despre ea vorbiți, nu? Iar el era asasinul?

— S-ar putea.

Grăsana îl privi un moment cu ochii holbați, apoi, din cauza tulburării prea mari, izbucni într-un rîs care nu se mai sfîrșea.

VIII

Unde inspectorul Lucas ia notițe pentru o poveste frumoasă

Mai tîrziu avea să fie una dintre anchetele pe care Lucas le povestea cu cea mai mare plăcere, astfel încît, la Poliția Judiciară, unele dintre frazele lui au ajuns să fie cunoscute pe de rost:

— Mă aflam în continuare la fereastra micului salon. Cerul s-a înnegurat brusc ca în Vinerea Mare și a început să cadă o piatră cît nuca de mare ce ricoșa din pavaj. Mi-am amintit că îmi lăsasem fereastra deschisă la Poliția Judiciară. Am vrut să-i telefonez lui Joseph, aprodul, să-i cer s-o închidă. Comisarul se plimba pe coridor, cu pipa între dinți, cu mîinile la spate și, cînd am trecut pe lîngă el, am crezut că nu mă văzuse. Totuși, cînd am ridicat receptorul telefonului aflat sub scară, mi l-a luat din mînă, l-a pus la loc, parcă tot cu mintea în altă parte, și a rostit: „Nu acum, fiule”.

În istorisirile lui Lucas, Maigret îl numea adesea „fiule”, deși între ei abia dacă era o diferență de zece ani.

— Grindina a căzut timp de aproape o oră și ziarele au scris că a fost una dintre furtunile cele mai violente înregistrate vreodată; în regiunea Argenteuil au fost pagube de milioane. Comisarul lăsase ușa deschisă. În tot acest timp s-a plimbat de

la intrare pînă la capătul coridorului. Domnișoara Clément îl observa pe ferestruica din bucătărie. A venit să-mi vorbească în șoaptă și era impresionată. „Mă întreb ce are. Mă sperie!” În sfîrșit, a răsunat soneria telefonului.

În acest punct al istorisirii sale, Lucas plasa o pauză, după care rostea cu o voce neutră:

— A ridicat capul și a apucat receptorul, scoțînd un oftat de ușurare.

Este adevărat că grindina a căzut în acea dimineață, că Maigret s-a plimbat mult timp pe coridor mormăind și că s-a repezit la telefon îndată ce acesta a început să sune. Zise:

— Alo! Aici, Maigret.

Iar o voce de la celălalt capăt al firului, o voce care părea îndepărtată, rosti ca un ecou:

— Alo!

După care urmă o tăcere. Grindina ricoșa din prag pînă pe coridor. Domnișoara Clément, în bucătărie, cu o cratiță în mînă, nu mișca, cu gestul încremenit ca într-o fotografie.

— Știți cine vă telefonează? întrebă în sfîrșit vocea.

— Da.

— Cine?

— Cel care a tras în inspectorul Janvier.

— Dar nu-mi cunoașteți numele?

— Îl voi cunoaște peste puțin timp.

— Cum?

— Am ajuns deja în Piața Clichy.

Urmă o nouă tăcere.

— Ea ce-a spus?

— Nimic. A pus ghiveciul la fereastră.

Altă tăcere. Bărbatul telefona probabil dintr-un bar a cărui ușă era deschisă, pentru că la celălalt capăt al firului se auzea zgomotul grindinii.

— Pot să trec granița înainte să fiu identificat.

— Posibil. Dar cred că n-o veți face.

— De ce?

— Știți foarte bine.

Maigret își așeză pipa stinsă pe telefon și se uita țintă la pușculiță și la micul afiș.

— O să o arestați?

— S-ar putea să fiu obligat s-o fac.

— Jurnaliștii știu că ați fost la ea?

— Încă nu.

— Nimeni?

— Doar portăreasa.

Maigret putu să audă un oftat. Nu făcea nimic ca să-l preseze pe bărbat să vorbească. Nici unul dintre ei nu se grăbea.

— Ce știți despre mine?

— Că sînteți mic de statură, trecut de prima tinerețe, aveți părul cărunt și purtați costum, pardesiu și pălărie gri.

— Domnișoara Clément v-a spus?

— Da.

— Am timp să-mi schimb hainele și să merg la aerodrom să iau un avion care să mă ducă în străinătate.

— Nu vă contrazic.

— Admiteți că pot să fug?

— Da.

— Dacă m-aș preda, ați accepta s-o lăsați pe persoana pe care o știți în afara acestei povești?

— E o eventualitate la care m-am gîndit deja.

— Dar nu promiteți nimic?

— Nu înainte să cunosc detaliile.

— Ce detalii?

— Despre ce s-a întîmplat acum vreo douăzeci de ani.

— Numai acelea?

— Da.

— N-o veți amesteca în povestea cu inspectorul?

Maigret tăcu și el și răspunsul păru să vină după o veșnicie:

— Nu, zise dînsul.

— Mi-ați permite să mă duc s-o văd înainte să mă predau?

Domnișoara Clément stătea tot nemișcată în bucătăria ei, cu cratița în mînă, iar Lucas, într-un fotoliu, părea să-și țină răsuflarea.

— Cu o condiție.

— Care?

— Să nu atentați nici la viața ei, nici la a dumneavoastră. Chiar dacă ea v-o cere.

Tăcerea se mută de partea cealaltă și dură foarte mult.

— Îmi cereți asta?

— Da.

— Bine.

— În cazul ăsta, puteți veni. Probabil că nu sînteți departe de strada Lhomond.

— La doi pași.

— Voi fi la fereastră cît timp veți sta acolo. Nu veți trage perdelele, nu veți lăsa storul.

— Promit.

— Cînd veți ieși din casă, un automobil negru mic va aștepta puțin mai departe pe stradă. Veniți acolo.

O tăcere. În sfîrșit, zgomotul receptorului așezat în furcă.

Maigret își aprinse pipa, se apropie de ușa salonului și se uită spre Lucas.

— Telefonează la birou și cere o mașină. Îi spui să oprească puțin mai departe pe stradă.

— Vă aștept acolo?

— Nu e nevoie.

— Nu mai aveți nevoie de mine?

— Nu.

— Pot să rămîn totuși?

— Dacă vrei…

Maigret oare chiar rostise: „Dacă vrei…”?

Nu s-a știut niciodată cu certitudine, dar Lucas a luat-o de bună și, așa, a putut să-și ducă apoi istorisirea pînă aproape de capăt.

În timp ce Lucas se îndrepta spre telefon, Maigret luă o sticlă de bere din spatele ușii beciului, fără să-i arunce vreo privire domnișoarei Clément, pe care nu părea s-o vadă. Apoi porni pe scară, urcă fără grabă, aruncînd o privire în camera domnișoarei Blanche, care stătea întinsă în pat, în capot, și citea ziarul.

Cîteva clipe mai tîrziu ajunse la fereastra deschisă. Grindina încetase ca prin farmec. Doamna Boursicault se afla în pat, cu mîinile încrucișate sub cap, cu privirea în tavan, nemișcată ca o persoană care se știe observată.

Cerul se mai limpezise, dar soarele încă nu se zărea, iar lumina avea duritatea unor globuri electrice din sticlă mată. Grindina încă se putea vedea pe trotuar.

Bărbatul veni de la capătul de jos al străzii, foarte simplu, foarte firesc, ca un trecător oarecare. Era scund și slab, îmbrăcat în gri și chiar și fața lui îți dădea o impresie de

cenușiu. Putea să fie bătrîn și bine conservat, dar, la fel de bine, tînăr și îmbătrînit înainte de vreme.

Hainele îi erau bine croite, nu lipsite de eleganță.

Cînd ajunse la numai două-trei case depărtare, privirea i se îndreptă spre fereastră și o întîlni pe cea a comisarului. Nu făcu nici un semn. Trăsăturile îi rămaseră încremenite. Intră în casa de vizavi fără vreo ezitare și se opri abia pe scară sau pe palier, deoarece trecură două-trei minute înainte ca Maigret s-o vadă pe femeie întorcîndu-se spre ușă.

Ea deschise gura și probabil spuse:

— Intră.

Îl văzu înaintea lui Maigret, se ridică în pat, se întoarse aproape imediat spre fereastră și puțin lipsi să nu se repeadă la ea.

Bărbatul îi vorbea apropiindu-se de ea, își puse pălăria pe un scaun și rămase calm, stăpîn pe el, cu aerul că liniștește o copilă serioasă.

Fără să se întoarcă nici măcar o dată spre Maigret, se așeză pe marginea patului, iar Françoise Boursicault se ghemui lîngă el, cu capul în scobitura umărului său, în timp ce cu o mînă îi mîngîia fruntea.

Așa cum stătea, putea să-l vadă pe comisar și acesta, jenat, se retrase, deschise sticla de bere și bău direct din ea, pentru că uitase să ia și un pahar, iar cel pentru spălat pe dinți avea o culoare nu prea atrăgătoare.

Ieși pe palier. Domnișoara Blanche îl văzu cu surprindere intrînd la ea – crezu că, de fapt, îi plăcea s-o privească în neglijeu – și, mai ales, vorbindu-i îndelung despre tot felul de lucruri, despre cartea pe care o citea și despre grindina care căzuse afară.

Auzi telefonul sunînd; jos, vocea lui Lucas care răspundea, pași repezi pe scară.

— Șefu', la telefon! De la birou. Au descoperit o pistă.

Lucas se miră și el să-l găsească pe comisar în camera tinerei; dar fu și mai uimit cînd Maigret primi fără mirare și fără plăcere vestea pe care i-o aducea.

— Femeia a locuit un timp pe Rue des Dames, într-un mic imobil cu camere de închiriat, unde un bărbat care…

— Mai ai Poliția Judiciară la telefon?

— Da. Lapointe e foarte entuziasmat și vrea să vă dea detalii. A verificat la Identitatea Judiciară. E sigur…

— Spune-i că ne vom vedea puțin mai tîrziu la birou.

În istorisirea lui Lucas, aceste detalii căpătau o alură aproape epică.

— Aș fi putut să cred că nu era interesat decît de tînăra drăguță întinsă în pat, care își arăta nurii, cu capotul mai mult decît întredeschis.

Lucas avu timp să coboare și să discute cu domnișoara Clément în bucătărie. Și ea se agita, ușor îngrijorată.

— Ce face? Ce se petrece?

Maigret părăsi camera domnișoarei Blanche doar după ce nu mai avu nimic de văzut vizavi în afară de o femeie culcată, care avea fața întoarsă spre el și pe obrajii căreia ghicea dîrele lucitoare ale lacrimilor.

Se duse s-o salute pe domnișoara Clément și ea remarcă valiza pe care o avea în mînă.

— Plecați de tot?

— O să mai trec pe-aici.

— Ancheta s-a încheiat? Ați rezolvat cazul?

El nu răspunse direct.

— Vă mulțumesc pentru grija și atențiile acordate.

Și, în timp ce el privea în jur acel decor care îi devenise atît de familiar, ea începu să rîdă cu rîsul ei răgușit care îi scutura pieptul.

— Ce prostie! Nu-mi este indiferent! Mă obișnuisem cu dumneavoastră și vă consideram deja unul dintre locatarii mei.

El murmură, poate ca să-i facă plăcere:

— Și eu…

Apoi, către Lucas:

— Ne vedem mai tîrziu la birou.

Domnișoara Clément îl conduse pînă în prag, unde stătu în timp ce el traversa strada. Mașina neagră a prefecturii aștepta la două case mai departe de bistroul patronului din Auvergne.

Maigret ezită, apoi se apropie de bar:

— Beți ceva?

— Da, un ultim pahar cu vin.

Îl bău, după care făcu cinste patronul. Patroana se ivi din bucătărie și vru să ciocnească și ea. Și zise precum domnișoara Clément:

— Mă obișnuisem cu dumneavoastră…

Și, la fel ca adineauri, comisarul răspunse grav:

— Și eu.

Îl priviră cu toții cum se îndepărta; domnișoara Clément era încă în prag. Maigret deschise portiera și urcă valiza murmurînd:

— Permiteți?

După ce se așeză bine pe banchetă, îi spuse șoferului:

— La Poliția Judiciară!

Bărbatul scund îmbrăcat în gri ședea lîngă el; politicos, își scoase pălăria și o ținu pe genunchi tot drumul.

Nu schimbară nici un cuvînt.

IX

Unde tînărul Lapointe începe să fie mai puțin mîndru de dosarul lui

Cei doi bărbați urcară lent scara plină de praf, căreia Maigret îi adulmeca cu plăcere mirosul familiar. Ca întotdeauna, cîțiva oameni așteptau în anticamera cu pereți de sticlă. Joseph, bătrînul aprod, îi zise vesel:

— Bună ziua, domnule comisar!

— Bună ziua, Joseph.

— Șeful vă cere să treceți pe la el.

— O să mă duc imediat.

— Domnul Lapointe m-a rugat și el să-l anunț îndată ce vă întoarceți.

— Știu.

— Domnul Torrence a telefonat.

— Mulțumesc, Joseph.

Revenea încet-încet în cotidian. Deschise ușa biroului care părea că-i reproșează dezertarea.

— Intrați!

Deschise fereastra, își scoase pălăria și pardesiul.

— Faceți-vă comod. Luați loc.

Imediat răsună soneria telefonului interior. Era Lapointe.

— Am aflat numele lui și toată povestea, șefule. Vreți să vă aduc dosarul?

— Puțin mai tîrziu. Te sun eu.

Bietul Lapointe! Oftă înciudat:

— Bine!

În fața lui, bărbatul se așezase pe un scaun, ridicîndu-și pantalonii ca să nu-și strice dunga. Îți dădeai seama că era foarte îngrijit. Era bine bărbierit, avea unghiile frumos tăiate. În privirea lui se citea o mare oboseală.

— Ați trăit în colonii?

— După ce se vede?

Era greu de precizat, fiind dificil de definit. Ceva în ten, în privire, în acel soi de îmbătrînire precoce, pentru că acum Maigret era convins că interlocutorul lui nu avea mai mult de patruzeci și cinci de ani.

— Sînteți mai tînăr decît ea, nu-i așa?

Erau doi interlocutori într-un birou și păreau să discute tihnit afaceri, ca și cum puțin mai tîrziu unul dintre ei n-ar fi încetat să mai fie un om ca toți ceilalți.

— Fumați?

— Nu, mulțumesc. Sînt ani de zile de cînd nu mai fumez.

— Nici nu beți?

Făceau cunoștință fără grabă, cu priviri furișe care nu stăruiau încă.

— Nu, nu mai beau.

— Ați băut mult?

— Cîndva.

— Unul dintre inspectori așteaptă să-mi aducă dosarul dumneavoastră.

Lucru ciudat, bărbatul nu crezu nici un moment că nu era adevărat. Spuse cu simplitate:

— Trebuia să se întîmple într-o zi sau alta.

— Vă așteptați?

— Știam că asta se va întîmpla.

— Sînteți aproape ușurat? Nu?

— Poate. Cu condiția ca ea să nu fie amestecată. Nu e vina ei. Nu uitați ce mi-ați promis.

A fost singurul moment în care a manifestat oarecare neliniște. Era calm, ba chiar s-ar fi putut spune că, pe măsură ce vorbeau în tihna biroului, se destindea și mai mult, ca un om care nu a putut s-o facă ani de zile.

— În ceea ce mă privește, sînt hotărît să plătesc.

Și adăugă cu un zîmbet timid:

— Presupun că voi plăti scump?

— Da, foarte probabil.

— Cu viața?

Maigret făcu un gest vag.

— E greu de prevăzut reacția juraților. Poate mai puțin scump dacă…

Bărbatul rosti cu voce clară, cu un strop de mînie:

— Nu!

— Vă privește. Ce vîrstă aveați cînd ați întîlnit-o?

— Douăzeci de ani. Tocmai trecusem de comisia de revizie și fusesem reformat.

— Născut la Paris?

— În Nièvre.

— Părinți înstăriți?

— Clasa de mijloc. Mai curînd săraci.

— Ați făcut studii?

— Trei ani de colegiu.

Aproape aceeași vîrstă ca Paulus. Și el venise la Paris să-și croiască un drum în viață.

— Lucrați?

— Am lucrat?

— Unde?

— În birouri. Eram prost plătit…

Tot ca Paulus.

— Ați început să frecventați barurile?

— Eram singur la Paris. Aveam oroare de camera mea.

— Într-un bar ați întîlnit-o pe Françoise?

— Da. Era cu patru ani mai mare decît mine.

— Avea un amant?

— Da.

— Din cauza dumneavoastră l-a părăsit?

— Da.

— V-ați mutat împreună?

— Nu puteam, pentru că nu aveam bani. Tocmai îmi părăsisem postul. Căutam altul.

— O iubeați?

— Așa credeam. Dar încă nu știam.

Rostise aceste cuvinte cu gravitate, lent, cu ochii în podea.

— Preferați să cer dosarul?

— Nu e nevoie. Numele meu era Julien Foucrier. Ultimul ei iubit avea buzunarele pline de bani. Turbam că eu nu puteam să-i ofer nimic.

— Se plîngea?

— Nu. Spunea că avem tot timpul în fața noastră și că voi reuși în cele din urmă.

— N-ați avut răbdare?

— Exact.

— Pe cine ați ucis?

— Nu aveam de gînd să ucid pe nimeni. În fața casei unde locuiam, pe Rue des Dames, în spatele bulevardului Batignolles, trăia un om la vreo șaizeci de ani spre care mă îndrumase proprietara casei.

— De ce?

— Pentru că întîrziam mereu plata chiriei. Mi-a spus că omul împrumuta bani celor aflați în situația mea, și că era mai bine să-i fiu dator lui decît ei. M-am dus la el. Mi-a împrumutat de două ori, cu dobîndă de sută la sută. Locuia singur într-un apartament întunecos, de care se ocupa singur. Îl chema Mabille.

Maigret nu-i spuse că-și amintea vag de acel caz.

— L-ați omorît?

— Da. Mă dusesem la el a treia oară să-i cer un nou împrumut și a deschis seiful. Pe șemineu se aflau două sfeșnice. Am apucat unul.

— Ce-ți făcut pe urmă?

— Poliția a pierdut aproape o lună. Într-adevăr, la puțin timp după vizita mea, altcineva s-a dus la Mabille, un om care avea cazier, și portăreasa le-a dat polițiștilor semnalmentele lui. A fost arestat. S-a crezut mult timp că el era făptașul.

— I-ați spus lui Françoise adevărul?

— Trăiam cu teama în suflet. Cînd am citit în ziare că omul arestat în locul meu fusese eliberat, mi-am pierdut capul și am fugit peste graniță.

— Tot fără să-i spuneți nimic?

— I-am scris că fusesem chemat de familia mea și că mă voi întoarce curînd.

— Unde v-ați dus?

— În Spania. Apoi în Portugalia, de unde am plecat în Panama. Ziarele franceze publicau numele și semnalmentele mele. În Portugalia am reușit să fac rost de un pașaport pe numele Vermersch.

— Ați trăit de atunci cu numele ăsta?

— Da.

— Ați stat mult timp în Panama?

— Optsprezece ani.

— Fără vești de la Françoise?

— Cum aș fi putut primi vești?

— Nu i-ați scris?

— Niciodată. La început am fost chelner la un hotel francez. Pe urmă am avut propriul restaurant.

— Ați făcut avere?

El răspunse, parcă rușinat:

— Am cîștigat bani. Cît să trăiesc fără griji. M-am îmbolnăvit. Ficatul. Beam mult. Acolo se vinde liber absint adevărat. A început să-mi placă. Am stat trei luni în spital și medicii m-au sfătuit să schimb clima.

— De cît timp v-ați întors în Franța?

— De șapte ani.

— Așadar înainte să se îmbolnăvească și Françoise?

— Da. Cu doi ani înainte.

— Cum ați dat de ea?

— N-o căutam. N-aș fi îndrăznit. Eram convins că va refuza să mă vadă. Într-o zi am întîlnit-o întîmplător în metrou.

— Unde locuiați?

— Unde locuiesc și acum, pe bulevardul Richard-Lenoir.

Zîmbi pentru a doua oară, dacă acela se putea numi zîmbet.

— La cîteva case de dumneavoastră, colț cu strada Chemin-Vert.

— Françoise v-a spus că se căsătorise?

— Da.

— Nu vă purta pică?

— Nu. Se considera răspunzătoare pentru ce se întîmplase.

— Încă vă iubea?

— Așa cred.

— Și dumneavoastră?

— O iubisem întotdeauna.

Nu ridica glasul, vorbea foarte simplu, pe un ton neutru, iar soarele, încă palid și umed, începea să străpungă norii.

— Nu i-ați cerut să-și părăsească soțul?

— Considera că nu avea acest drept. Vedeți dumneavoastră, e un om foarte bun, pe care îl respectă.

— V-ați văzut des?

— Cînd soțul ei era plecat pe mare, ne întîlneam de două-trei ori pe săptămînă, într-o cafenea de pe bulevardul Sébastopol. Eu am vrut să cunosc locul unde trăia. Nu pentru ceea ce credeți. Nu ne gîndeam la asta. Am intrat într-o zi în casă, cînd portăreasa făcea piața, și am plecat aproape imediat.

— A devenit o obișnuință?

— S-a întîmplat de mai multe ori.

— Vă înțeleseserăți deja în privința unui semnal?

— Ghiveciul de aramă! Da. Știam că voi fi prins într-o zi sau alta. E obligatoriu să se întîmple.

— Nu i-ați propus niciodată să vă urmeze în străinătate?

— N-ar fi acceptat.

— Din cauza lui Boursicault?

— Da. N-o cunoașteți.

— A devenit infirmă?

— Aproape. Ați văzut-o. Era cel mai rău lucru care ni se putea întîmpla. Nu mai putea să iasă din casă. M-am dus la ea mai des. Într-o dimineață, cînd s-a întors portăreasa, eram încă în apartament și m-am ascuns. Am rămas acolo pînă a doua zi.

— Și ați continuat?

— Da. Asta ne dădea puțin impresia că trăiam împreună. Nu uitați că nu trăisem niciodată împreună. Cînd locuiam pe Rue des Dames, ea își păstrase camera de pe bulevardul Rochechouart. În felul acesta, nimeni n-a vorbit niciodată despre ea. Asta e povestea! Am început să stau la ea două zile, apoi trei, uneori și mai mult. Am ajuns să ne organizăm, pentru că se punea problema mîncării. O aduceam cu mine pe a mea.

— Evident, nu riscați ca soțul să se întoarcă pe neașteptate, dat fiind că vasele respectă un orar fix.

— Cel mai greu era în luna lui de concediu.

Totul era cenușiu, melancolic, ca și bărbatul însuși, ca locuința din strada Lhomond, ca femeia care își petrecea zilele culcată în pat.

— Săptămîna trecută am văzut pe fereastră că strada era supravegheată.

— Ați crezut că sînteți urmărit de poliție?

— Ziarele nu scriseseră nimic de Paulus. Nu puteam să presupun că poliția era interesată de casa de vizavi. M-am gîndit, cît se poate de firesc, că mi s-a dat de urmă. Probabil că polițiștii nu erau siguri sau mă credeau plecat și așteptau să mă întorc! Timp de două zile am făcut toate presupunerile imaginabile. De zece ori am fost pe punctul să mă predau, dar ar fi trebuit să vorbesc despre Françoise și ar fi fost interogată, poate arestată, soțul ei ar fi aflat…

— Pe scurt, ați tras într-un inspector ca să ieșiți din casă, spuse Maigret, umplîndu-și pipa.

— Da.

— Pentru că soțul urma să se întoarcă și vă găsea acolo?

— Exact. Timp de trei zile am așteptat zadarnic o întrerupere a supravegherii. Vedeam inspectorii schimbîndu-se între ei. Cînd se instalau la domnișoara Clément, eram convins că o făceau ca să supravegheze apartamentul în care mă aflam. Am așteptat, ca să spun așa, ultima clipă. Boursicault era în tren. Urma să sosească puțin după miezul nopții. Trebuia neapărat să ies. Înțelegeți?

— Erați înarmat?

— N-am fost înarmat în viața mea, nici în Panama. Știam că revolverul lui Boursicault se afla în noptieră. L-am văzut deseori acolo. Era un Colt mare, pe care îl păstrase din primul război și îl lăsa la îndemîna soției pentru că o credea sperioasă.

— Ați tras de la fereastră?

— L-am așteptat pe inspector să aprindă o țigară, cum făcea la interval de cîteva minute, ca să pot ținti mai bine.

— Françoise știa ce făceați?

— Nu. Nici măcar n-a văzut că aveam revolverul în mînă, pentru că stăteam în întuneric.

— Ați avut grijă să nu ieșiți imediat?

— Am așteptat să se adune destulă lume afară ca să trec neobservat. Cînd am părăsit casa, portăreasa era pe trotuarul de vizavi, cu vecinii, cu spatele la intrare. Lăsase ușa deschisă.

— Françoise știa că ați tras?

— Cum ar fi putut să nu știe? I-am promis că fug peste graniță.

— Cînd i-ați telefonat?

— A doua zi. M-a implorat din nou să plec.

— De ce n-ați făcut-o?

Nu răspunse. Apoi murmură ridicînd ochii spre comisar:

— La ce bun?

Aproape ca Paulus, care se agățase de casa domnișoarei Clément. Bărbatul din fața lui plecase o dată și se întorsese.

— Știați că veți fi prins?

El dădu din umeri.

— Vă e indiferent?

— Cu condiția ca ea să nu fie implicată. Nu are nici un amestec. N-a avut nici un amestec nici cînd locuiam pe Rue des Dames. E vina mea, numai a mea. E o fatalitate.

În celula lui, nătărăul de Paulus gîndea probabil la fel.

— Regret că am tras în inspector. Am simțit o ușurare cînd am citit în ziare că nu murise. Mai ales cînd am aflat că are doi copii și soția lui e din nou însărcinată.

Tăcură un moment. Fereastra fu luminată de o rază de soare, acoperită imediat de un nor.

— Nu uitați că mi-ați promis…

Maigret se încruntă, amintindu-și de avocatul pe care îl sunase Françoise Boursicault, întinse mîna spre telefon, apoi se răzgîndi.

— V-a zis că a telefonat unui avocat?

— Da. Nu-i va spune nimic.

Maigret ridică totuși receptorul.

— Dă-mi braseria *Dauphine*… Alo!… Justin? Aici, Maigret…

Și către interlocutorul său:

— O bere?

— O cafea.

— Aduci două pahare cu bere pentru mine și o cafea.

Se ridică și se proțăpi în fața ferestrei. Sună telefonul.

— Da, șefule. Imediat…

Se întoarse spre bărbatul care stătea cuminte pe scaun.

— Cunoașteți un avocat?

— Îl voi lua pe oricare. În situația în care sînt…

Maigret începu să fumeze și, după cîteva minute, îi deschise ușa chelnerului de la braserie și îi ceru să pună tava pe birou.

Goli pe nerăsuflate primul pahar și se șterse la gură.

— Presupun că pot să vă las singur un moment?

— Puteți.

Și se duse la directorul Poliției Judiciare.

— Mi s-a spus că ai încheiat cazul.

— Da. Omul e în biroul meu.

— Recunoaște?

— Recunoaște. Intrase să fure în casa aflată vizavi de cea a domnișoarei Clément și, cînd să iasă, a văzut că pe stradă era un inspector.

— Chiar așa?

— Nu. Dar eu am să zic că e adevărat.

— O femeie?

— Da.

— Frumoasă?

— Nu. Va împlini cincizeci de ani și e infirmă de cinci.

— N-o să avem nici un necaz?

— Nu cred.

— Auzi, Maigret? Aș vrea să primești pe cineva care face aici anticameră de trei zile și care e cu moralul la pămînt.

— Cine?

— Tatăl lui Paulus. Vrea neapărat să te întîlnească, să-ți explice…

— Îl voi primi, răspunse Maigret oftînd. Cum se simte Janvier?

— L-au dus acasă în dimineața asta. Soția dumitale?

— Se întoarce diseară. Mă duc s-o iau de la gară.

Trecu prin biroul inspectorilor, unde tînărul Lapointe zvîcni de pe scaun, foarte însuflețit, și îi întinse un dosar gros.

— Am avut noroc, șefule! Am găsit…

— Știu, puiule. Ai lucrat bine.

Luă dosarul sub braț, ca și cum n-ar fi avut importanță.

— Știți că a ucis pe cineva?

— Da.

— E adevărat că l-ați arestat? Lucas pretinde…

Maigret stătea în cadrul ușii, cu pipa între dinți, iar Lapointe îl auzi mormăind ceva, fără să fie sigur că înțelesese foarte bine.

— Trebuia!

Se întoarse spre Vacher, care era și el acolo și scria un raport.

— Ce-a spus?

— Că trebuia.

— Ce trebuia?

— Să-l aresteze, presupun.

Iar tînărul Lapointe, uitîndu-se țintă la ușa pe care ieșise Maigret, exclamă:

— Aha!

Shadow Rock Farm,
Lakeville (Connecticut)
21 februarie 1951